

พระราชประวัติรัชกาลที่ 10
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ผู้เรียบเรียงนายประสาร ธาราพรรค

"ชายรักแม่ สุดหัวใจ"

วันเฉลิม สมเด็จพระได้แต่คิด
พระคุณแม่ มากล้น เหลือคนนา
ไปเมืองไหน ถูกถาม ถึงนามแม่
ควีนสิริกิติ์ จำขึ้นใจ ในพระนาม
แม่รักชาย ห่วงชาย ชายก็รู้
จะทำตัว ให้สม แม่วางใจ
จะรักหญิง ที่เขา เข้าใจแม่
การสวดมนต์ ไหว้พระ จะดำรง
ขอถวาย สมเด็จพระ เพียงแค่นี้
อย่าคิดมาก ทำพระทัย ให้สบาย
ชายขอกราบ ลงที่ตัก พร้อมรักแท้
ชายจะเป็น กำลังใจ ป้อมไพร่

xonnomjit รำลึกถึง คະนิงหา
ลูกเกิดมา โชคดี มีแม่งาม
ว่าสวยแท้ ราชนี แห่งสยาม
ชมว่างาม เปรศพริ้ง ยอดหญิงไทย
ชายจะสู้ สุดซิวา อย่าสงสัย
จะรักไทย กู้ศักดิ์ศรี จักริวงศ์
จะแน่วแน่ พุทธศาสน์ ถือพระสงฆ์
จะมั่นคง รักชาวไทย ไม่เสื่อมคลาย
จงโชคดี มีสุข ทุกข์จากหาย
เรื่องลูกชาย แม่อย่าเศร้า เขารักดี
ชายรักแม่ สุดหัวใจ ชายไม่หนี
มอบชีวี และเลือดเนื้อ เพื่อแม่เอย

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

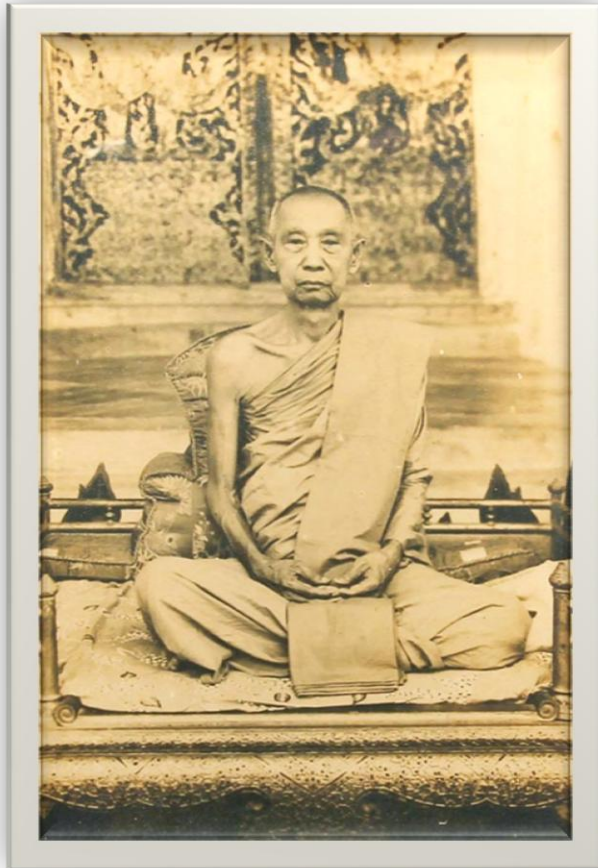
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระนามเดิมของพระองค์ “สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ บรมจักรยาดิศรสันตติวงศเทเวศรธำรง สุบริบาล อภิคุณูปการมหิตลาดุลเดช ภูมิพลนเรศวรางกูร กิตติสิริสมบูรณสวางควัฒน์ บรมขัตติยราชกุมาร” ทรงเป็นพระราชโอรสพระองค์เดียวในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

พระราชสมภพ

ทรงพระราชสมภพ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2495 เวลา 17:45 น. เสด็จพระราชสมภพ ตรงกับ วันจันทร์ ขึ้น 6 ค่ำ เดือน 9 ปีมะโรง จัตวาศก อธิกวาร จุลศักราช 1314 นับเป็นปีที่ 7 แห่งการเสด็จขึ้นครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์

พระนาม "วชิราลงกรณ" นั้น สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ทรงตั้งถวาย มาจาก "วชิรญาณะ" พระนามฉายาทั้งในพระองค์เองและในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขณะทรงผนวชผนวกกับ "อลงกรณ์" จากพระนามเดิมในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีความหมายว่า "ทรงเครื่องเพชรนิลจินดา" หรืออาจแปลว่า "อสนีบาต" ขณะที่ทรงพระราชสมภพนั้น ประชาชนชาวไทยทั่วประเทศที่เฝ้ารอคอยพระประสูติกาลต่างปลาบปลื้มปีติ ชื่นชมโสมนัส แซ่ซ้องในพระบุญญาธิการ ดั่งที่ ศาสตราจารย์หม่อมราชวงศ์สุนนชาติ สวัสดิ์กุล ได้บรรยายถึงบรรยากาศก่อนเวลาเสด็จพระราชสมภพ トラบจนถึงนาที่อันเป็นมงคลฤกษ์ว่า "...วันนี้ ครีမ်ฟ้าครีမ်ฝนตั้งแต่เช้า ฝนไม่ได้ตกมานาน นายแพทย์ผู้ถวายการประสูติเข้าประจำที่สักครู่ก็ประสูติพระราชกุมาร เวลา 17 นาฬิกา กับ 45 นาที ในนาทีเดียวกันนั่นเอง ฝนที่แล้งมาตลอดฤดูก็เริ่มโปรยปรายละอองลงมา ดูคล้ายๆ ฟ้าก็รู้เห็นเป็นใจกับการประสูติครั้งนี้ อารามดีใจสมประสงค์ของดวงใจทุกๆ ดวง นายแพทย์ที่ถวายการประสูติ ซึ่งพร้อมที่จะบอกแก่ที่ประชุม ณ พระที่นั่งอัมพรสถานว่า พระราชโอรส หรือ พระราชธิดา กล่าวออกมาด้วยเสียงอันตื่นตื่นกังวานว่า ผู้ชาย แทนที่จะว่า พระราชโอรส ฝนโปรยอยู่ตลอดเวลา แตรสังข์ดุริยางค์เริ่มประโคม ทหารบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีปืนใหญ่ทั้งบกและเรือยิงสะเทือนเลื่อนลั่น เสียงไชโยหรือร้องก็ดังอยู่สนั่นหวั่นไหว สมใจประชาชนแล้ว

...ดวงใจทุกดวงมีความสุข...” ในหนังสือ สี่เจ้าฟ้า ฉบับเรียบเรียงใหม่โดย ลาวัณย์ โชตามระ เล่าว่า สยามมกุฎราชกุมาร เป็นทูลกระหม่อมเจ้าฟ้าเพียงพระองค์เดียวที่ไม่มี ‘ชื่อเล่น’ เหมือนสมเด็จพระเชษฐภคินีหรือพระชนิษฐาอีก 3 พระองค์ อาจเพราะเป็น ‘ทูลกระหม่อมชาย’ เพียงพระองค์เดียว คำว่า ‘ชาย’ จึงเป็นเสมือนชื่อที่ใช้แทนพระองค์

พระองค์มีพระเชษฐภคินี คือ ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี และพระชนิษฐภคินีสองพระองค์คือ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน ชัติยราชนารี พระราชพิธีสมโภชเดือนและขึ้นพระอู่

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพระราชพิธีสมโภชเดือนและขึ้นพระอู่ขึ้น ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ในระหว่างวันที่ 14-15 กันยายน พ.ศ. 2495 โดยสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ทรงเป็นประธานเจริญพระพุทธมนต์ในเย็นวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2495

เช้าวันรุ่งขึ้น (15 กันยายน) จึงมีพิธีสงฆ์และพิธีพราหมณ์ในห้องพิธี เริ่มด้วยพอลถึงพระฤกษ์ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงจรดพระกรรบิดกริบพระเกศา ทรงเจิม ทรงผูกด้ายพระขวัญ พระสงฆ์สวดชัยมงคลคาถา พราหมณ์ประกอบพิธีลอยกุ่ม ปลาทอง มะพร้าวเงิน มะพร้าวทองลงในพระชั้นสาคร แล้วพระสงฆ์ถวายอดีตเรก ถวายพระพรลา พระมหाराชครูเชิญเสด็จขึ้นพระอู่ และเท่กลุ่มเปิดศิวาลัยไกรลาศตามประเพณีพิธีของพราหมณ์ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรทรงวางพระราชภัณฑ์ลงในพระอู่ตามพระราชประเพณีแล้ว พระมหाराชครูเชิญสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณฯ ขึ้นพระอู่แล้ว พระบรมวงศานุวงศ์และข้าทูลละอองธุลีพระบาทเวียนเทียนครบรอบตามประเพณี สภาวัฒนธรรมแห่งชาติได้จัดขับไม้มโหรีขับกล่อมถวายพระพรในวาระนี้ด้วย ในการนี้มีการถ่ายทอดเสียงในพระราชพิธีทางวิทยุกระจายเสียงไปทั่วประเทศ

การศึกษา

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อทรง เจริญวัยพระชนมายุได้ 4 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้ทรง เข้ารับการศึกษาระดับอนุบาลที่ 1 ณ โรงเรียนจิตรลดา เมื่อเดือนกันยายน พุทธศักราช 2499 ขณะนั้นโรงเรียนนี้ ยังตั้งอยู่ ณ พระที่นั่งอุดร พระราชวังดุสิต ต่อมาในปีพุทธศักราช 2500 จึงย้ายไปอยู่สวนจิตรลดา พระราชวัง ดุสิต ได้ทรงศึกษาอยู่ในโรงเรียนจิตรลดา จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนจะเสด็จไปทรงศึกษาต่อที่ประเทศ อังกฤษ

หนังสือ สี่เจ้าฟ้า ฉบับเรียบเรียงใหม่โดย ลาวัญย์ โชตามระ ได้เล่าถึงเจ้าชายในช่วงวัยเยาว์ที่ศึกษา อยู่ในเมืองไทยว่า พระองค์เสด็จไปโรงเรียนตรงเวลาเสมอ เพราะจะตื่นบรรทมแต่เช้า ประมาณ 7 นาฬิกา เข้าวันใดไม่ต้องทำการบ้าน เพราะทำเสร็จแล้วตั้งแต่ตอนเย็น ก็จะทรงมีเวลาเล่นได้นาน อาจจะมี ทรง จักรยานรอบสระกลมใหญ่ หรือบางครั้งก็เสด็จไปแวะเยี่ยมกรมราชองครักษ์ และกองทหารรักษาการณ์ เพื่อทรงตรวจเรื่องการกินอยู่ แล้วก็เสด็จไปเล่นหมากรุกด้วยจนเวลาประมาณ 8 นาฬิกา จึงเสด็จขึ้นเพื่อ สรงน้ำ เสวย และเตรียมพระองค์เสด็จไปโรงเรียนจิตรลดา ที่เริ่มเรียนตั้งแต่ 9 นาฬิกา หยุดพักกลางวัน และเริ่มเรียนในภาคบ่ายอีกครั้งจนถึงเวลา 15.55 นาฬิกาจากบันทึกในหนังสือระบุว่า ทูลกระหม่อมฟ้า ชาย มักจะทำวิชาคำนวณได้ดีกว่าวิชาอื่น ซึ่งมักได้คะแนนเต็มเสมอ ด้านภาษาดีพอสมควร และวิชาที่โปรด มากอีกอย่างคือวาดเขียนและปั้นรูป

เสด็จฯ ไปทรงศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนคิงส์มีด แคว้นซัสเซกส์ และศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนมิลฟีลด์ แคว้นซอมเมอร์เซทประเทศอังกฤษ ตั้งแต่ พ.ศ. 2509 จนถึง พ.ศ. 2513

เมื่อทรงพระเจริญวัยขึ้น ก็ยังมีพระอุปนิสัยสมกับเป็นผู้ชาย โปรดเล่นเครื่องยนต์กลไกต่างๆ อย่างเด็กผู้ชายทั้งหลาย เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถถัง เรือ และโปรดทอดพระเนตรหนังสือต่างๆ ที่เกี่ยวกับการช่าง การก่อสร้าง และมีพระนิสัยใฝ่รู้ เมื่อทรงสงสัยสิ่งใดก็จะทรงตั้งปัญหาถามด้วยความชื่นชอบเครื่องบินและรถถังในวัยเยาว์ จึงไม่น่าแปลกใจ เมื่อเติบโตใหญ่เข้าสู่วัยหนุ่ม ทูลกระหม่อมฟ้าชายจะทรงเลือกศึกษาต่อด้านการทหาร ทรงศึกษาต่อวิชาทหารที่โรงเรียนคิงส์สกูล ซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย เสร็จแล้ว ทรงการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีสาขาอักษรศาสตร์ (ด้านการทหาร) จากมหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย เมื่อ พ.ศ. 2519

เมื่อนิวติประเทศไทยทรงรับราชการทหารแล้วทรงศึกษาต่อที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบก รุ่นที่ 46 เมื่อ พ.ศ. 2520 ทรงเข้าศึกษาในสาขาวิชานิติศาสตร์ รุ่นที่ 2 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อ พ.ศ. 2525 ทรงสำเร็จการศึกษานิติศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) และ พ.ศ. 2533 ทรงได้รับการศึกษา ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรแห่งสหราชอาณาจักร

เหรียญที่ระลึกทรงจบการศึกษาที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
รุ่นที่ 46 เมื่อ พ.ศ. 2521

ทรงตั้งปณิธานมุ่งมั่นศึกษาเพื่อชาติและประชาชน

พระองค์มีพระราชดำรัสให้คำมั่นไว้ในงานสโมสรสนนิบาต ซึ่งรัฐบาลจัดขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ ที่ทรงดำรงพระอิสริยยศศักดิ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2515 ณ ทำเนียบรัฐบาลว่า “ข้าพเจ้าทราบตระหนักว่า ข้าพเจ้ามีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อประเทศชาติอย่างสูง และการปฏิบัติราชการแผ่นดินนั้น เป็นภาระสำคัญใหญ่ยิ่ง ที่ต้องอาศัยทั้งสติปัญญาและความรู้ความสามารถอย่างพร้อมมูล “ข้าพเจ้าจะต้องเพียรพยายาม ศึกษาและปฏิบัติฝึกฝนตนเองต่อไปอีก อย่างมาก เพื่อให้สามารถเหมาะสม กับหน้าที่ ตามที่ทุกคนมุ่งหวัง...” ในโอกาสอันพิเศษนี้ จึงใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายได้เป็นกำลังใจสนับสนุนข้าพเจ้า และได้ตั้งความปรารถนาาร่วมกันกับข้าพเจ้าที่จะมุ่งมั่นประกอบกรณียกิจ ด้วยความสามัคคีพร้อมเพรียง และด้วยความสุจริตยุติธรรม เพื่อยังความเจริญมั่นคงและความร่มเย็นเป็นผาสุกให้บังเกิดแก่ชาติ ประเทศ และประชาชนยั่งยืน สืบไป...”

สถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ขึ้นเป็นสยามมกุฎราชกุมาร

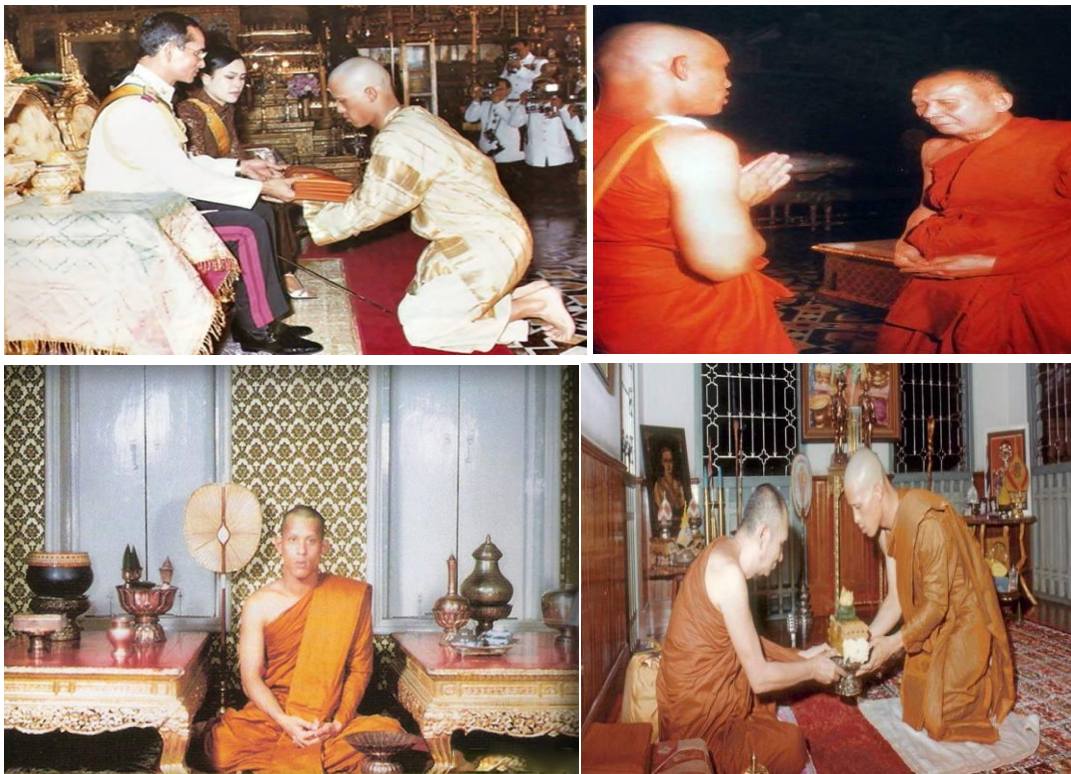
เมื่อพระองค์มีพระชนมายุครบ 20 พรรษา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณฯ ขึ้นเป็นสยามมกุฎราชกุมาร เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2515 มีพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า "สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร สิริกิตยสมบุรณ สว่างวัฒณ์ วรชัตติยราชสันตติวงศ์ มหิตลพงศอดุลยเดช จักรีนเรศยุพราชวิสุทธิ สยามมกุฎราชกุมาร" นับเป็นสยามมกุฎราชกุมารพระองค์ที่ 3 ของไทยนับเป็นกระบวนกรสืบราชสันตติวงศ์ที่ชัดเจนตามกฎหมายเถียรบาลว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ พ.ศ.2460

ในมหามงคลวาระหลังจากพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงถวายสัตย์ปฏิญาณซึ่งแสดงถึงน้ำพระราชหฤทัยที่ทรงมุ่งมั่นจะบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อชาติบ้านเมืองและประชาชนชาวไทย เป็นที่ซาบซึ้งประทับใจพสกนิกรอย่างยิ่ง

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ถวายสัตย์ปฏิญาณในการพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ซึ่งแสดงถึงน้ำพระราชหฤทัยที่ทรงมุ่งมั่นจะบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อชาติบ้านเมือง และประชาชนชาวไทย เป็นที่ซาบซึ้งประทับใจพสกนิกรอย่างยิ่ง ดังความว่า “ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานกระทำสัตย์ปฏิญาณสาบานต่อประเทศชาติและประชาชนชาวไทยเฉพาะพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เฉพาะพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรท่ามกลางสันนิบาตนี้ว่า ข้าพเจ้าผู้เป็น สยามมกุฎราชกุมาร จะรักษาเกียรติยศและอริยศักดิ์ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานไว้ด้วยชีวิต จะภักดีต่อชาติบ้านเมือง จะซื่อสัตย์ต่อประชาชน จะปฏิบัติภาระหน้าที่ทุกอย่าง โดยเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ และโดยความเสียสละ เพื่อความเจริญสงบสุขและความมั่นคงไพบูลย์ของประเทศไทย จนตราบเท่าชีวิต ร่างกายจะหาไม่”

ทรงผนวช

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระทัยศรัทธาจะอุปสมบทในบวรพระพุทธศาสนา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรจึงโปรดเกล้าฯ ให้ทรงผนวชในวันจันทร์ที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2521 เวลา 15.37 น. ณ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยมีสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสน์ วาสโน) เป็นพระอุปัชฌาย์ สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และสมเด็จพระธีร

ญาณมณี (ธีร์ ปุณณโก) ถวายอนุสาสน์ ผนvoxแล้วเสด็จฯ ไปทำทัฬหีกรรม ณ พระอุโบสถพระพุทธรัตนสถาน เมื่อเวลา 16.59 น. โดยมีสมเด็จพระสังฆราช (วาสน์ วาสโน) เป็นพระอุปัชฌาย์ สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฒโน) เป็นพระกรรมวาจาจารย์ เสร็จแล้วเสด็จฯ ไปประทับ ณ พระตำหนักปั้นหย่า วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร พระมหารัชมงคลดิลก (บุญเรือน ปุณณโก) เป็นพระอภิบาล สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงทำหน้าที่พระอาจารย์ถวายการอบรมพระธรรมวินัย ขณะที่พระภิกษุ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จมาประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ราชวรวิหาร กรุงเทพมหานคร ในระหว่างวันที่ 6-20 พฤศจิกายน พ.ศ.2521ผนvoxอยู่ 15 วันจึงลาผนvox

อภิเษกสมรสและพระราชโอรสพระราชธิดา

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว อภิเษกสมรสทั้งหมดสี่ครั้ง

ครั้งที่ 1 อภิเษกสมรสกับ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ (พระนามเดิม: หม่อมหลวงโสมสวลี กิติยากร) ธิดาของหม่อมราชวงศ์อดุลกิติ์ กับท่านผู้หญิงพันธุ์สวลี กิติยากร ทรงมีพระราชโอรสธิดา 2 พระองค์

1. พระราชโอรส 1 พระองค์ ไม่มีพระนาม (ตกพระโลหิตเมื่อพระชันษาในพระอุทรได้สี่เดือน),
2. พระราชธิดา 1 พระองค์ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี (7 ธันวาคม พ.ศ. 2521)

ครั้งที่ 2 ท่านสุจาริณี วิวัชรวงศ์ (นามเดิม: ยูวธิดา ผลประเสริฐ) ธิดาของธนิต กับเยาวลักษณ์ ผลประเสริฐ มีพระโอรสธิดา 5 พระองค์

1. ท่านจุฑาวัชร วิวัชรวงศ์ (29 สิงหาคม พ.ศ. 2522)
2. ท่านวัชรเรศร วิวัชรวงศ์ (27 พฤษภาคม พ.ศ. 2524)
3. ท่านจักรีวัชร วิวัชรวงศ์ (26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2526)
4. ท่านวัชรวีร์ วิวัชรวงศ์ (14 มิถุนายน พ.ศ. 2528)

5. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา (พระนามเดิม: หม่อมเจ้าบุษย์น้ำเพชร มหิตล; 8 มกราคม พ.ศ. 2530)

ครั้งที่ 3 ท่านศรีรัศมิ์ สุวะดี ธิดาของอภิรุจ กับวันทนีย์ สุวะดี

มีพระราชโอรส 1 พระองค์ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมาร (29 เมษายน พ.ศ. 2548)

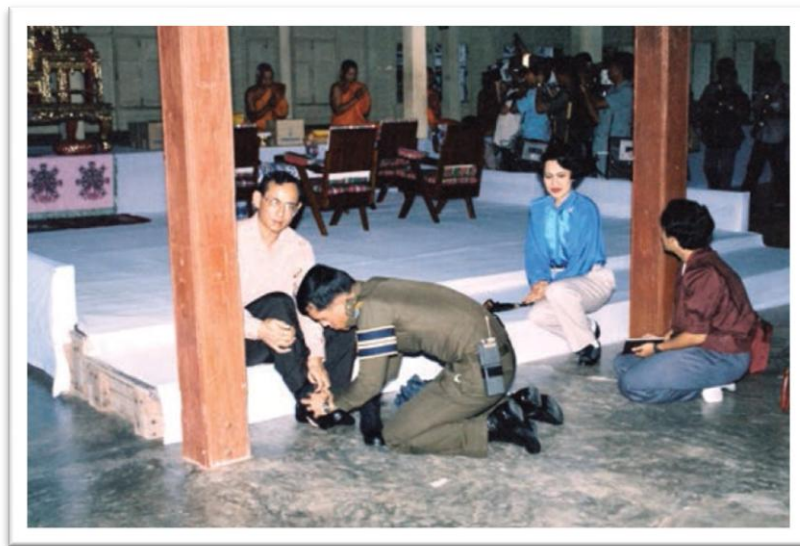

ครั้งที่ 4 อภิเชกสมรสกับพลเอกหญิง สุทิดา วชิรालงกรณ์ ณ อยุธยา และโปรดเกล้าฯสถาปนา พลเอกหญิง สุทิดา วชิรालงกรณ์ ณ อยุธยา พระอัครมเหสี เป็น สมเด็จพระราชินีสุทิดา ทรงดำรงตำแหน่งพระอิสริยยศ ฐานันดรศักดิ์แห่งพระราชวงศ์ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2562

สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี ทรงพระราชสมภพเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2521 ปัจจุบันมีพระชนมายุ 40 พรรษา ทรงมีพระนามเดิมว่า สุทิดา ติตใจ เป็นนายทหารบกหญิง ทรงสำเร็จการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต จากคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ สมเด็จพระราชินีสุทิดา ทรงเคยดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ , ราชองครักษ์เวรในพระองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และพระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์ , ผู้บังคับการโรงเรียนทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ , เสนาธิการหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ , นายทหารปฏิบัติการพิเศษ สำนักงานนายทหารปฏิบัติการพิเศษในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ , รองผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ , รองสมุหราชองครักษ์ เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2560 มีพระราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุลจอมเกล้า (ฝ่ายใน) ให้แก่ พลเอกหญิง สุทิดา วชิราลงกรณ์ ณ อยุธยา นับเป็นสตรีท่านแรกที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ในรัชกาลที่ 10

ความสัมพันธ์ภายในพระราชวงศ์

ทรงห่วงใยดูแลเอาใจใส่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชบิดาโดยเสมอมา

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระราชโอรสพระองค์เดียวใน พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โดยมีเรื่องเล่าถึงความรักความอาทรของทั้งสามพระองค์ อีกทั้งยังมีภาพแห่งความประทับใจตลอดช่วงระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา ในระหว่างเสด็จพระราชดำเนินไปประกอบพระราชกรณียกิจ อย่างเมื่อวันศุกร์ที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ.2499 มีการเผยแพร่พระบรมฉายาลักษณ์ ในขณะที่วัยเยาว์ ทรงบังคม ทูลกระหม่อมพ่อและสมเด็จพระแม่ ในระหว่างเสด็จฯไปทรงเปิดงานกาชาด ประจำปี พ.ศ.2499

เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ครั้งทรงอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ณ วัดอรุณราชวราราม ขณะเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์เคลื่อนผ่านโรงพยาบาลศิริราช ได้ทรง ประทับยื่นถวายความเคารพ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ซึ่งประทับอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช

อีกหนึ่งภาพประทับใจที่มีการเผยแพร่ต่อเป็นจำนวนมากที่สุดภาพหนึ่ง คือเมื่อครั้งที่พระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี เดือนมิถุนายน พ.ศ.2549 ในระหว่างที่ทรงต้อนรับพระราชอาคันตุกะในงานพระราชทานเลี้ยง โอกาสที่นายจอร์จ ดับเบิลยู บุช ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา (ขณะนั้น) และภริยา ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงดูแลฉลองพระองค์ถวายพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร แบบอย่างของการดูแลซึ่งกันและกันของพ่อ-ลูก ในวันที่ทรงเจริญพระชนมายุมากขึ้น เฉกเช่นเดียวกับเมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังทรงพระเยาว์นั้น พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นผู้จัดฉลองพระองค์ให้พระราชโอรสด้วยพระองค์เอง

ทรงมีความรักมีพระทัยห่วงใย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง “สมเด็จพระแม่” อย่างที่สุด

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์มีพระทัยห่วงใยรักพระราชมารดาอย่างยิ่ง ขอยกเหตุการณ์ที่แสดงถึงความรักความห่วงใยพระราชมารดา อาทิ ครั้งพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงพระราชกรณียกิจกับ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เป็นเรื่องเล่าจากข้าราชการ หนึ่งในผู้ที่เคยเข้าถวายงานในฐานะช่างภาพ ที่เคยติดตามพระองค์ทั้งสอง ได้เผยแพร่ภาพผ่านเฟซบุ๊กชื่อ Napan Sevikul (ผู้ที่เคยเข้าถวายงานในฐานะช่างภาพ) พร้อมด้วยเรื่องเล่าว่า “ตามเสด็จมีสนุกบ้างไหม? ถ้า “มีความสุข” ละก็ ตอบเลย ว่าทุกเวลานาที แต่ถ้าสนุก ซึ่งมักเป็นประสบการณ์ที่จดจำไม่มีวันลืม ก็มีอยู่บ้างเหมือนกัน เช่น ป้ายวันหนึ่ง มีขบวนสมเด็จพระนางเจ้าฯ ตามหมายว่าเสด็จฯพระองค์เดียว โดยผู้ติดตามขบวน ได้การบอกเล่าแล้วว่า “เป๊ยก” เพราะ “จะเสด็จฯ ตรวจป่า” (มีพระราชประสงค์ไปทอดพระเนตรพันธุ์ไม้แปลกๆ ในป่าพรุ เช่น หมากแดง หมากแข้ง ร่อง หลาวชะโอน เฉพาะอย่างยิ่งย่านลิเภา) เป๊ยกก็คือเป๊ยก ..เป๊ยกอยู่บ่อยๆ จนเป็นเรื่องปกติของเมือง “ฝนแปด ..แดดสี่” อย่างนราธิวาส (คิดเอง) แต่ “เป๊ยก” วันนั้น ไม่เหมือนวันอื่น และ “เสด็จฯ ตรวจป่า” ก็ไม่ใช่ป่าเขาตันหยง หลังพระตำหนัก แต่เป็น “ป่าพรุ” ที่จนถึงวันนี้ ก็ไม่แน่ใจว่าพรุไหน? แต่เส้นทาง มีแต่การลุยน้ำตั้งแต่ระดับเข่าไปจนถึงระดับคอ ขบวนรถ แล่นไปถึงขอบพรุ ก็ลงเดิน ย่ำน้ำ .. เสียงคุยกันแต่แรกก็ซັกจะเงียบ เพราะป่าพรุนั้น เดินเข้าไปก้าวเดียว แสงก็มืดแล้ว ..? เสียงตบยุง เสียงตีแมลง ดังขึ้นเป็นระยะๆ .. เช่นเดียวกับความลึกของน้ำ ที่มีน้ำใสก็แต่ผิวๆ ต่ำลงไปศอกเดียวก็เป็นโคลนเหนียวหนึบที่เกิดจากการทับถมของใบไม้เน่าบร่อย นับพันปี .. เสื้อผ้า เริ่มเป๊ยก เสียงหัวเราะ มีเป็นครั้งคราว เพราะหลายคน เริ่มสูญเสียรองเท้าไปกับเลน ที่ซັกขึ้นมาได้แต่เท้าเปล่า ไปได้สักพัก ก็เป๊ยกปอนกันถ้วนทั่วทุกคน ผู้ที่วางแผนดีก็อาจจะเป๊ยกน้อยหน่อย เพราะไต่เอาตามต้นไม้ล้มที่มีเป็นระยะๆ..แต่ก็ไม่ค่อยรอดหรอก .. เพราะบางทีก็เห็นลื่นลงน้ำไปทั้งตัว เจ้านาย ก็เป๊ยกเท่าข้าราชการนั่นแหละ แต่สมเด็จพระนางเจ้าฯ รับสั่งอย่างภาคภูมิใจว่า พระองค์ท่าน เป๊ยกน้อยกว่าคนอื่นๆ เพราะ “องครักษ์ประจำตัวฉัน ไม่ยอมให้ฉันเป๊ยกเลย ..ตรงไหนน้ำลึกๆ ก็ยกฉันจนตัวลอยพ้นน้ำเลย” (องครักษ์ประจำพระองค์ : ทรงหมายถึง พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่โดยเสด็จพระราชดำเนินในวันนั้น) 3-4 ชั่วโมงในป่าพรุ เต็มไปด้วยเสียงย่ำน้ำ เสียงหายใจหอบ (ของตัวเอง) และเสียงหัวเราะดังขึ้นเป็น ระยะๆ เมื่อคนใดคนหนึ่งเผลอพลัดลงไปในน้ำที่เกาะความลึกไม่ได้ (เสียงหัวเราะจะดังเป็นพิเศษ เมื่อมีใครจมน้ำลงไปในระดับเกือบศีรษะ) ช่างภาพตามเสด็จฯ เอาชีวิตรอดกลับมาได้ พร้อมกล้องแห้งๆ แต่เสื้อผ้าสีน้ำตาลที่ใส่ไปวันนั้นกลายเป็นสีดำสนิทหมดทางซັก”

นอกจากการประพฤติปฏิบัติตนของพระองค์ที่แสดงความรักความเอื้ออาทรห่วงใยพระราชมารดา
 อย่างที่สุดแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 พระองค์ยังพระราชนิพนธ์คำประพันธ์อันเป็นบท
 กลอนสุดซาบซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรักที่ "ทูลกระหม่อมชาย (สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มหาวชิราลงกรณา)" มี
 ต่อ "สมเด็จพระแม่" อย่างล้นพ้น ทรงพระราชนิพนธ์เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 12 สิงหาคม
 2515 ในระหว่างที่ทรงศึกษาวิชาการทหาร ณ โรงเรียนนายร้อยดันทรูน เครือรัฐออสเตรเลีย ขณะนั้น
 พระองค์เจริญพระชนมายุได้ 20 พรรษา ซึ่งบทพระราชนิพนธ์นี้ บทกลอนถวายพระมารดา ที่ชื่อว่า

"ชายรักแม่ สุดหัวใจ"

วันเฉลิม สมเด็จพระแม่ ได้แต่คิด	ขอน้อมจิต รำลึกถึง คະนิงหา
พระคุณแม่ มากล้น เหลือคณนา	ลูกเกิดมา โชคดี มีแม่งาม
ไปเมืองไหน ถูกถาม ถึงนามแม่	ว่าสวยแท้ ราชนี แห่งสยาม
ควีนสิริกิติ์ จำขึ้นใจ ในพระนาม	ชมว่างาม เปรียบพริ้ง ยอดหญิงไทย
แม่รักชาย ห่วงชาย ชายก็รู้	ชายจะสู้ สุดชีวา อย่าสงสัย
จะทำตัว ให้สม แม่วางใจ	จะรักไทย กู้ศักดิ์ศรี จักริวงศ์
จะรักหญิง ที่เขา เข้าใจแม่	จะแน่วแน่ พุทธศาสน์ ถือพระสงฆ์
การสวดมนต์ ไหว้พระ จะดำรง	จะมั่นคง รักชาวไทย ไม่เสื่อมคลาย
ขอถวาย สมเด็จพระแม่ เพียงแค่นี้	จงโชคดี มีสุข ทุกข์จากหาย
อย่าคิดมาก ทำพระทัย ให้สบาย	เรื่องลูกชาย แม่อย่าเศร้า เขารักดี
ชายขอกราบ ลงที่ดัก พร้อมรักแท้	ชายรักแม่ สุดหัวใจ ชายไม่หนี
ชายจะเป็น กำลังใจ ป้องไพร่	มอบชีวี และเลือดเนื้อ เพื่อแม่เอย

ทรงเยี่ยมเยียนให้ความเคารพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สมเด็จพระย่าโดยเสมอมา

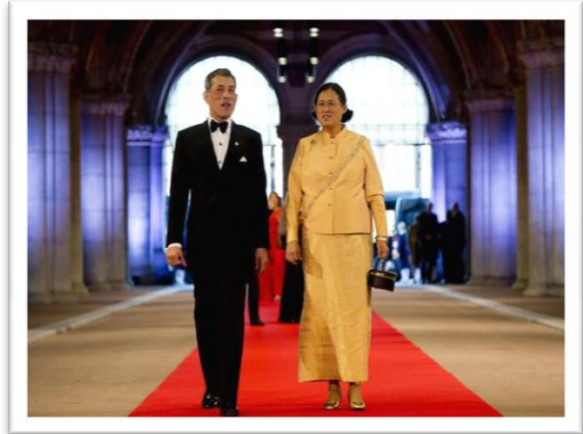

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความเคารพนับถือ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ (สมเด็จพระป้า) โดยเสมอมา อาทิ เมื่อปี พ.ศ.2550 ณ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงสงฆ์สงกรานต์ ศาลาทรงงาน วังเลอดิส ถึงแม้ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงดำรงพระอิสริยยศที่สูงกว่า ในฐานะสมเด็จพระยุพราช แต่ก็ได้ประทับกับพื้น ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงพระจริยวัตรอันงดงามของพระองค์ ที่ทรงแสดงความเคารพต่อพระบรมวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ในเวลาที่เข้าเฝ้าฯ เป็นการส่วนพระองค์อยู่เสมอ

ทรงมีความรักผูกพันห่วงใยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ พระชนิษฐาเสมอมา

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีความรักความเอ็นดูความผูกพันพระชนิษฐา สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาดจรัสสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี อย่างที่สุด ซึ่งมีหลายเหตุการณ์ มีการเผยแพร่พระฉายาลักษณ์เมื่อครั้งทรงพระเยาว์ ที่ประทับใจตราตรึงใจผู้พบเห็น อาทิ พระฉายาลักษณ์สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณาฯ (พระอิสริยยศขณะนั้น) ทอดพระเนตร และทรงลูบพระพักตร์พระชนิษฐา สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดาฯ (พระอิสริยยศขณะนั้น) ด้วยความรักและทะนุถนอมยิ่ง ขณะบรรทมในพระอยู่

เมื่อทั้ง 2 พระองค์ทรงเจริญพระชันษา ต่างทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแบ่งเบาพระราชภาระ
ทูลกระหม่อมพ่อและสมเด็จพระแม่ ในด้านต่างๆตลอด หลายวาระก็มีพระบรมฉายาลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึง
สายใยรักความผูกพันของ 2 เจ้าฟ้า ผู้เป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทย

โดยเมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ.2556 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรม
โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พร้อมด้วยพระชนิษฐา สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิรยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิย
ชาติ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยังประเทศเนเธอร์แลนด์ เพื่อร่วมพระราชพิธีขึ้นครองราชย์
ของสมเด็จพระราชาธิบดีวิลเลม-อเล็กซานเดอร์ แห่งเนเธอร์แลนด์

พระบรมฉายาลักษณ์ที่ทั้ง 2 พระองค์ทรงโบกพระหัตถ์และแย้มพระสรวญให้แก่ผู้มาเฝ้าฯ รับเสด็จ ได้
ถูกขนานนามจากสื่อมวลชนต่างประเทศว่า “Siam Smile” หรือ “ยิ้มสยาม”

ทรงมีอัจฉริยภาพทางดนตรี และทรงขับร้องเพลง “ลาวดวงเดือน” ถวายสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ “สมเด็จพระแม่”

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมี
ความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีหลายชนิด โดยทรงได้รับการส่งเสริมความรู้ความสามารถทางด้าน
ดนตรีจากพระราชบิดา บ่อยครั้งจะทรงดนตรีร่วมกันเป็นการส่วนพระองค์ในพระราชฐานนั้นมีเป็นครั้งคราว

และหาก**พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร** จะทรงรับแขก เป็นการส่วนพระองค์ที่พระตำหนักเรือนต้นในบริเวณสวนจิตรลดา

มีครั้งหนึ่งซึ่ง **พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร** และ **สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง** เสด็จลงเสวยตอนค่ำ เป็นการเลี้ยงต้อนรับ **พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว** เสด็จกลับจากการศึกษาที่ประเทศออสเตรเลีย มีการเล่นดนตรีไทยหน้าพระที่นั่งถวายโดยมีนักดนตรีอาทิ **สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี ทรงช่ออู่ ครูยรรยง สีซอดัง** **สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ** ก็มีพระราชประสงค์ทรงฟังเพลง “ลาวดวงเดือน” ซึ่งเป็นเพลงที่ทรงโปรดมารับสั่งกับ **พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว** ว่า “**ชายร้องเพลงดาวดวงเดือนให้แม่ฟังหน่อย ร้องแบบที่แม่ชอบนะ แม่น้อยบรรเลงเพลงเข้า แล้วให้น้องเล็กฟ้อนด้วยนะ**”

ทรงครองราชย์

เมื่อพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จสวรรคตในวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2559 เป็นที่คาดหมายว่าพระองค์จะสืบราชสมบัติต่อ ทั้งพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ก็ยืนยันว่า พระองค์จะทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ใหม่ แต่ทรงขอผ่อนผัน พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี จึงเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์โดยตำแหน่ง

วันที่ 29 พ.ย. 59 เวลา 11.19 น. ระหว่างการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 76/2559 เป็นพิเศษ ณ รัฐสภา นายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสมานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ประธานการประชุมแจ้งว่า นายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือด่วนที่สุดที่ นร.0503/44549 มีเนื้อความโดยสรุปว่า พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้ง สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เป็นพระรัชทายาทไว้ ตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พ.ศ. 2467 แล้ว ให้ประธานรัฐสภาเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อทราบ และอัญเชิญองค์พระรัชทายาท ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป จากนั้นนายพรเพชรในฐานะประธานการประชุม ได้นำสมาชิกทุกคนในรัฐสภาลุกขึ้น แล้วชวนเปล่งเสียง “ขอพระองค์ทรงพระเจริญ” และให้เฉลิมพระปรมาภิไธยว่า “สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร” อ่านว่า สม-เด็ด-พระ-เจ้า-อยู่-หัว - มะ-หา-วะ-ชิ-รา-ลง-กอน-บอ-ดิน-ทร-เทบ-พะ-ยะ-วะ-ราง-กูน พระปรมาภิไธยภาษาอังกฤษ ว่า “His Majesty King Maha Vajiralongkorn Bodindradebayavaranku”

เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2559 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานพระราชวโรกาส ให้พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์, นายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภา ประมุขฝ่ายนิติบัญญัติ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ประมุขฝ่ายบริหาร และนายวิระพล ตั้งสุวรรณ ประธานศาลฎีกา ประมุขฝ่ายตุลาการ เข้าเฝ้าฯ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิตโดยนายพรเพชร ปฏิบัติหน้าที่ประธานสมานิติบัญญัติแห่งชาติ กราบบังคมทูลเชิญองค์รัชทายาท เสด็จฯ ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ สืบราชสันตติวงศ์ ความว่า “ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทรงทราบ ฝ่าละอองธุลีพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า นายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่ประธานรัฐสภา ขอพระราชทานพระราชวโรกาส กราบบังคมทูลในนามของปวงชนชาวไทยว่า โดยที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จสวรรคต เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 13 ตุลาคม

พุทธศักราช 2559 เวลา 15 นาฬิกา 52 นาที โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช 2557 มาตรา 2 วรรค 2 ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 23 วรรค 1 ได้บัญญัติเรื่องการสืบราชสันตติวงศ์ ว่า ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลง และในกรณีที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งทายาทไว้ ตามกฎหมายเทียบบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช 2467 แล้ว ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งประธานรัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภา เรียกประชุมรัฐสภา เพื่อรับทราบ และให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์รัชทายาทขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป และให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ประธานสภานิติบัญญัติทราบ ซึ่งทำหน้าที่ประธานรัฐสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญทราบเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2559 ว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงแต่งตั้ง สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เป็นพระรัชทายาทตามกฎหมายเทียบบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช 2467 แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าได้ดำเนินการเรียกประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อรับทราบ ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 76/2559 เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2559 และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้รับทราบการแต่งตั้งพระรัชทายาทแล้ว ข้าพระพุทธเจ้าประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่ประธานรัฐสภา ในนามของปวงชนชาวไทย จึงขอพระราชทานอัญเชิญใต้ฝ่าละอองพระบาท ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบราชสันตติวงศ์สืบไป เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเทียบบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช 2467 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช 2557 มาตรา 2 วรรค 2 ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 23 วรรค 1 ตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ 13 ตุลาคม พุทธศักราช 2559 ควรมิควร แล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้านายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ”

ในการนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระราชดำรัสตอบรับการขึ้นทรงราชย์ ความว่า “ตามที่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภา ได้กล่าวในนามของปวงชนชาวไทยเชิญข้าพเจ้าขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ ถ้าเป็นไปตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร และเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเทียบราลว่า ด้วยการสืบสันตติวงศ์กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น ข้าพเจ้าขอตอบรับเพื่อสนองพระราชปณิธาน และเพื่อประโยชน์ของประชาชนชาวไทยทั้งปวง”

จากนั้น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 เสด็จฯ ไปประทับราบ ณ พระสุทนต์ หน้าพระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงกราบถวายบังคม ทรงเปิดกรวยกระทงดอกไม้ รูปเทียนแพ ทรงกราบราบ

พระเกียรติยศ

ธรรมเนียมพระยศของ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ธงประจำพระอิสริยยศ

ตราประจำพระองค์

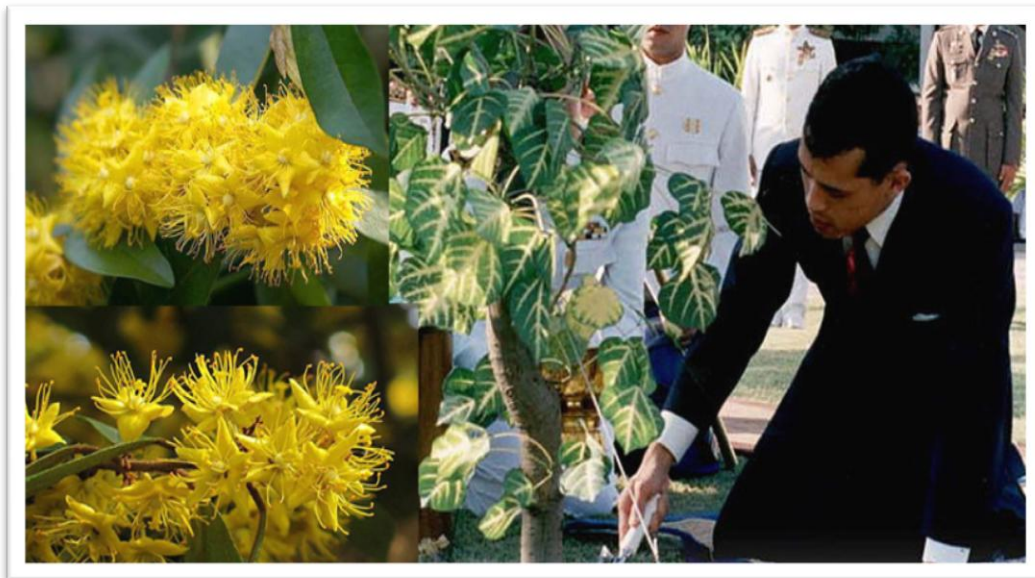
ธงประจำพระองค์

พระราชลัญจกร

วัดประจำรัชกาลที่ 10 วัดวชิรธรรมสาธิตวรวิหาร(วัดทุ่งสาธิต)

ต้นไม้ประจำพระองค์ ต้นรวงผึ้ง

ต้นไม้ประจำพระองค์ คือ ต้นรวงผึ้ง ซึ่งต้นรวงผึ้งมีลักษณะโดดเด่นคือ ดอกสีเหลือง เป็นสีซึ่งตรงกับวันพระราชสมภพ นั่นคือวันจันทร์ที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2495 และมักผลิดอกในช่วงวันพระราชสมภพพอดี เมื่อพระองค์ท่านได้เสด็จไปประกอบพระราชกรณียกิจตามสถานที่ต่างๆ ก็ทรงปลูกต้นรวงผึ้งพระราชทานไว้ เพื่อให้เป็นตัวแทนแห่งพระองค์ท่านและเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ราษฎร ในช่วงผลิดอกคือราวเดือน กรกฎาคม – สิงหาคม จะออกดอกสีเหลืองเปล่งปลั่งบานสะพรั่ง สร้างความสวยงามและชื่นชมเป็นอย่างมาก

พระราชอิสริยยศ

สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ (28 กรกฎาคม พ.ศ. 2495 - 28 ธันวาคม พ.ศ. 2515)

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร (28 ธันวาคม พ.ศ. 2515 - 1 ธันวาคม พ.ศ. 2559)

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร (1 ธันวาคม พ.ศ. 2559 - 3 พฤษภาคม 2562)

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (4 พฤษภาคม 2562 - ปัจจุบัน)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

พระองค์ทรงได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จาก พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

เครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ฝ่ายหน้า (ม.จ.ก.)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตน์ราชวราภรณ์ (น.ร.)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษ (ป.จ.ว.)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นสูงสุด มหาวชิรมงกุฎ(ม.ว.ม.)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้น 1 ปฐมดิเรกคุณาภรณ์ (ป.ถ.)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นสิริยิ่งรามกีรติ ลูกเสือสดุดีชั้นพิเศษ

เหรียญกล้าหาญ

เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ 1 (ส.ช.1)

เหรียญราชการชายแดน (ช.ด.)

 เหรียญจักรมาลา (ร.จ.ม.)

 เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ 9 ชั้น 1 (ภ.ป.ร.1)

 เหรียญพระราชรุจิ ทอง รัชกาลที่ 9 (ร.จ.ท.9)

 เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 1

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ

 มาเลเซีย	พ.ศ. 2543	Order of the Defender of the Realm ชั้น <i>Grand Commander</i>	
 เยอรมนี	พ.ศ. 2527	เครื่องอิสริยาภรณ์คุณธรรมแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีชั้น <i>Knight Grand Cross</i>	
 เนปาล	พ.ศ. 2529	Order of Ojaswi Rajanya ชั้น Member	
 สเปน	พ.ศ. 2530	Royal and Distinguished Spanish Order of Charles III ชั้น <i>Knight Grand Cross</i>	
 บรูไน	พ.ศ. 2533	Family Order of Brunei 2nd Class - Darjah Kerabat Seri Utama Yang Amat Dihormati - D.K. (Seri Utama)	
 ญี่ปุ่น	พ.ศ. 2534	เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันสูงส่งยิ่งดอกเบญจมาศ ประเทศญี่ปุ่น	
 สหราชอาณาจักร	พ.ศ. 2539	Royal Victorian Order ชั้น Honorary Dame Grand Cross	

 เดนมาร์ก	พ.ศ. 2544	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้าง ชั้น อัศวิน	
 เนเธอร์แลนด์	พ.ศ. 2547	Order of the Crown ชั้น Grand Cross	
 รัฐตรังกานู		Most Distinguished Family Order of Terengganu ชั้นที่สอง	

พระยศทหาร พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
กองทัพบกไทย, กองทัพเรือไทย, กองทัพอากาศไทย และกองอาสารักษาดินแดน
ปีปฏิบัติหน้าที่

- พ.ศ. 2535 – ปัจจุบัน
- พ.ศ. 2535 – ปัจจุบัน
- พ.ศ. 2535 - ปัจจุบัน
- พ.ศ. 2535 – ปัจจุบัน

ชั้นยศ

- พลเอก
- พลอากาศเอก
- พลเรือเอก
- นายกองใหญ่

พระยศทางทหาร

- พ.ศ. 2508 ร้อยตรี เหล่าทหารราบ เรือตรี พรรคนาวิน เรืออากาศตรี เหล่าทหารนักบินและ นายทหารพิเศษประจำกรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์ นายทหารพิเศษประจำกองทัพเรือ และ นายทหารพิเศษประจำโรงเรียนนายเรืออากาศ
- พ.ศ. 2514: ร้อยโท เรือโท และ เรืออากาศโทพ.ศ. 2518: ร้อยเอก เรือเอก และ เรืออากาศเอก และ นายทหารประจำกรมข่าวทหารบกกองทัพบก กระทรวงกลาโหม
- พ.ศ. 2520: พันตรี นาวาตรี และ นาวาอากาศตรี
- พ.ศ. 2521: รองผู้บังคับกองพัน ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์
- พ.ศ. 2523: พันโท นาวาโท และ นาวาอากาศโท และ ผู้บังคับกองพัน กรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์ และ นายทหารพิเศษประจำกรมนักเรียนนายเรือ รักษาพระองค์ กรมยุทธศึกษา โรงเรียนนายเรือ ประจำกองบังคับการกรมทหารราบที่ 3 รักษาพระองค์ กรมนาวิก

โยธิน ประจำกรมนักเรียนนายเรืออากาศ รักษาพระองค์ กรมยุทธศึกษา โรงเรียนนายเรืออากาศ และ ประจำ กองพันทหารอากาศโยธินที่ 1 รักษาพระองค์ พ.ศ. 2524: นายทหารพิเศษประจำกรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์

- พ.ศ. 2525: นายทหารพิเศษประจำกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และ นายกองเอก กองอาสารักษาดินแดน สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน

- พ.ศ. 2526: พันเอก นาวาเอก และ นาวาอากาศเอก

- พ.ศ. 2527: ผู้บังคับการ กรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์

- พ.ศ. 2529: ผู้บังคับการพิเศษ ประจำกรมรบพิเศษที่ 1 กองพลรบพิเศษที่ 1 หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ

- พ.ศ. 2530: พลตรี พลเรือตรี และ พลอากาศตรี และผู้บังคับการ กรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภ รักษาพระองค์

- พ.ศ. 2531: พลโท พลเรือโท และ พลอากาศโท และผู้บัญชาการ หน่วยบัญชาการทหารมหาดเล็กราชวัลลภ รักษาพระองค์

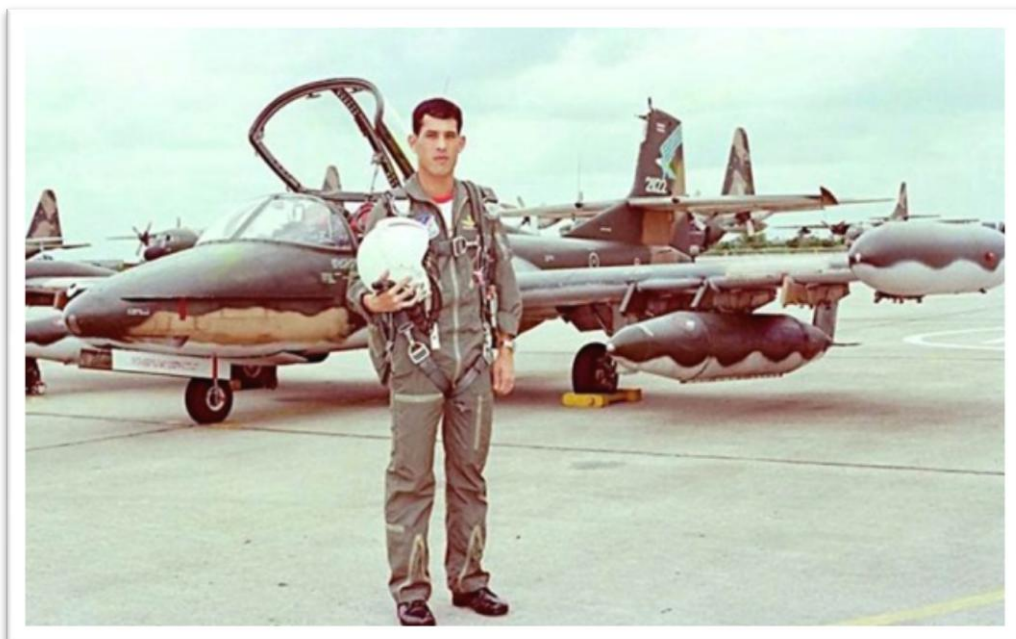
- พ.ศ. 2534: นายทหารพิเศษประจำกรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ 12 รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ 21 รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ 31 รักษาพระองค์ กองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กรมทหารปืนใหญ่ที่ 1 รักษาพระองค์ และกองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์

- พ.ศ. 2535: พลเอก พลเรือเอก และ พลอากาศเอก ผู้บัญชาการ หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัย สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด และ นายกองใหญ่ กองอาสารักษาดินแดน สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน

- พ.ศ. 2547: นายทหารพิเศษประจำกองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์

- พ.ศ. 2548: นายทหารพิเศษประจำกรมทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ กองพันทหารช่างที่ 2 รักษาพระองค์ และกองพันทหารสื่อสารที่ 1 รักษาพระองค์

พระอัจฉริยภาพด้านการบิน

- เดือนมกราคม ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2519 ทรงเข้ารับการฝึกเพิ่มเติม และศึกษางานด้านการทหาร ณ เครื่องออสเตรเลีย ทรงเข้ารับการฝึกหลักสูตรวิชาอาวุธพิเศษ การทำลายและยุทธวิธีรบนอกแบบ หลักสูตรต้นหนชั้นสูง หลักสูตรการลาดตระเวน และต้นหนชั้นสูง รวมทั้งหลักสูตรส่งทางอากาศ

- พ.ศ. 2520 ถึง พ.ศ. 2523 ทรงเข้ารับการฝึกหลักสูตรการฝึกบินเฮลิคอปเตอร์ใช้งานทั่วไป แบบ ยู เอช-1 เอช ของบริษัท เบลล์ รวมชั่วโมงบิน 54.36 ชั่วโมง เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2523 ทรงเข้ารับการฝึกตามโครงการช่วยเหลือทางทหาร กองทัพบกสหรัฐอเมริกา รวม 6 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรอาวุธประจำกายและเครื่องยิงลูกระเบิด หลักสูตรการปฏิบัติการพิเศษ หลักสูตรการต่อต้านการก่อการร้าย หลักสูตรการสงครามแบบกองโจร หลักสูตรการฝึกการดำรงค์ชีพ และหลักสูตรส่งทางอากาศ (ทางบกและทางทะเล) เดือนมิถุนายน ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2523 ทรงเข้ารับการฝึกหลักสูตรการฝึกบินเฮลิคอปเตอร์ใช้งานทั่วไป แบบ ยู เอช-1 เอช กับเฮลิคอปเตอร์ใช้งานทั่วไป แบบ ยู เอช-1 เอ็น ของบริษัทเบลล์ รวมชั่วโมงบิน 259.560 ชั่วโมง

- เดือนกันยายน ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2523 ทรงเข้ารับการฝึกหลักสูตรการฝึกบินเฮลิคอปเตอร์โจมตีติดอาวุธ แบบ ยู เอช-1 เอช ของบริษัทเบลล์ จากกองทัพไทย รวมชั่วโมงบิน 54.50 ชั่วโมง

- เดือนธันวาคม พ.ศ. 2523 ถึง พ.ศ. 2524 ทรงเข้ารับการฝึกหลักสูตรการฝึกบินเครื่องบินปีกติดลำตัว แบบ Sial-Marchetti SF 120 MT รวมชั่วโมงบิน 172.20 ชั่วโมง

- เดือนมีนาคม ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2524 ทรงเข้ารับการฝึกหลักสูตรการฝึกบินเครื่องบินปีกติดลำตัว แบบ Cessna T-37 รวมชั่วโมงบิน 240 ชั่วโมง

- เดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2524 เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรกิจการทางทหาร และตำรวจ ณ สหราชอาณาจักร ราชอาณาจักรเบลเยียม ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐฝรั่งเศส และเครื่องออสเตรเลีย

- เดือนตุลาคม พ.ศ. 2525 ถึง พ.ศ. 2526 ทรงเข้ารับการฝึกหลักสูตรการฝึกบินเปลี่ยนเป็นเครื่องบินขับไล่ แบบ เอฟ-5 (พิเศษ) รุ่นที่ 83 (พุทธศักราช 2526) เอ ที ดับเบิลยู และหลักสูตรเครื่องบินขับไล่ชั้นสูง รุ่นที่ 83 (พุทธศักราช 2526) เอ วี ดับเบิลยู ณ ฐานทัพอากาศวิลเลียมส์ รัฐออริโซนา สหรัฐอเมริกา รวมชั่วโมงบิน 2,000 ชั่วโมง

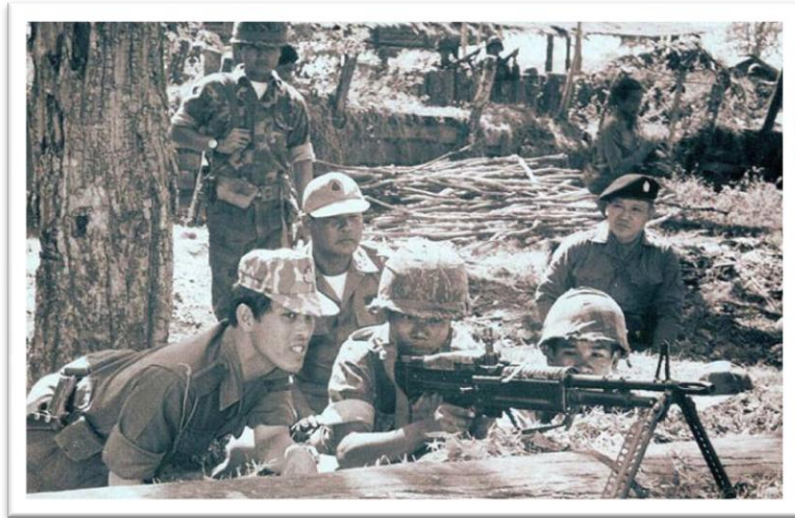
- พ.ศ. 2532 ทรงผ่านการฝึกบินด้วยเครื่องบินใบพัด แบบมาร์คเคตตี้ของฝูงชั้นปลาย โรงเรียนการ
บิน กองทัพอากาศ และการฝึกบิน ด้วยเครื่องบินไอพ่น แบบ ที 33 และหลักสูตรนักบินขับไล่ไอพ่นสมรรถนะ
สูงกับเครื่องบิน ขับไล่ แบบ เอฟ 5 อี/เอฟ ของกองบิน 1 ฝูงบิน 102 โดยทรงทำชั่วโมงบิน 200 ชั่วโมง ใน
เบื้องต้น และทรงทำชั่วโมงบินสูงสุด 1,000 ชั่วโมง และทรงเข้าร่วมการแข่งขันการใช้อาวุธทางอากาศประจำปี
ซึ่งทรงทำคะแนนได้สูงตามกติกา กองทัพอากาศได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเครื่องหมายความสามารถใน
การใช้อาวุธทางอากาศชั้นที่ 1 ประเภทอาวุธระเบิดสี่ดาว อาวุธจรวดสี่ดาว และอาวุธปืนสี่ดาว ในศกเดียวกัน

- เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2547 ทรงเข้ารับการฝึกหลักสูตรการในฐานะนักบินโบอิง 737-400 จาก
บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน), และทรงผ่านการตรวจสอบจากการขนส่งทางอากาศ กับทรงได้รับ
ใบอนุญาตนักบินพาณิชย์เอก- เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2548 ทรงเข้ารับการฝึกหลักสูตรกับตัน จากบริษัท การ
บินไทย จำกัด และทรงรับการทูลเกล้าทูลกระหม่อม ถวายตำแหน่งนักบินที่ 1 ใน พ.ศ. 2549 ทั้งนี้ ทรงปฏิบัติ
หน้าที่นักบินที่ 1 อย่างดีเยี่ยมสม่ำเสมอ รวมชั่วโมงบิน 3,000 ชั่วโมง

- เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2552 กรมการขนส่งทางอากาศได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายใบรับรองใน
ตำแหน่งครูฝึกภาคอากาศกับตำแหน่งครูฝึกเครื่องช่วยฝึกบิน สำหรับเครื่องบินโบอิง 737-400

ด้านการทหาร

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งยังอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงสนพระราชหฤทัยในวิทยาการด้านการทหาร มาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ นอกจากทรงรับการศึกษาด้านการทหารจากประเทศออสเตรเลียแล้วยังทรงพระวิริยะอุตสาหะในการเพิ่มพูนความรู้และพระประสบการณ์อยู่ตลอดเวลา อีกทั้งยังเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมที่ตั้งกองทหารหน่วยต่าง ๆ อยู่เสมอ อย่างยิ่ง

หลังจากพระองค์ ทรงสำเร็จการศึกษาด้านการทหารจากประเทศออสเตรเลีย รวมถึงทรงเข้ารับการฝึกหลักสูตรอื่นๆ แล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ยังได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ โดยทรงเข้าร่วมปฏิบัติการรบในการต่อต้านการก่อการร้ายในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ เนื่องจากประเทศไทยได้เกิดปัญหาการก่อความสงบของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ซึ่งการก่อความไม่สงบได้ทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร” ได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมให้กำลังใจแก่ตำรวจ ทหาร และเจ้าหน้าที่ อส. บริเวณพื้นที่อันตราย นอกจากนี้ยังได้ทรงร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับทหารหาญแนวหน้า

ปฏิบัติการ ณ บ้านหมากแข้ง

เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อัยเอกสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมตำรวจ ทหารและราษฎรในพื้นที่ ณ ฐานปฏิบัติการบ้านหมากแข้ง อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยหลังจากพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้ส่งกำลังเข้าโจมตีฐานปฏิบัติการของตำรวจหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ทำให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเสียชีวิต และได้บาดเจ็บสาหัสอีกจำนวนหนึ่ง

เมื่อปลายเดือนตุลาคม พ.ศ. 2519 พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้ปะทะยิงสู้รบเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นเหตุให้เครื่องบินตก 1 ลำ ในวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519 หลังจากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวไม่นาน ร้อยเอกสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ ทรงเยี่ยมเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการสู้รบ ทรงออกบัญชาการรบที่แนวหน้าด้วยพระองค์เอง การเสด็จฯ เยี่ยมดังกล่าวได้สร้างขวัญกำลังใจให้กับชาวบ้านและบรรดาทหารขณะนั้นเป็นอย่างมาก

ขณะที่ร้อยเอกสมเด็จพะบรมโอรสาธิราชฯ เสด็จฯ โดยเฮลิคอปเตอร์เพื่อไปยังแนวหน้า ได้มีการยิงถล่มจากพรรคคอมมิวนิสต์ฯ ทำให้เฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งไม่สามารถลงจอดได้ เหตุการณ์ในวันดังกล่าวชาวบ้านในพื้นที่เล่าว่า พระองค์ทรงกระโดดลงมาจากเฮลิคอปเตอร์ ความสูงประมาณ 12 เมตร แล้ววิ่งหลบฝ่ากระสุนที่ปลิวว่อนไปมาอย่างกล้าหาญ จากนั้นพระองค์จึงทรงวิเคราะห์และวางแผนการรบให้กับทหารในพื้นที่ ออกลาดตระเวน อยู่ยามเช่นเดียวกับทหารคนอื่น ๆ

พระองค์ได้ประทับแรมที่ฐานปฏิบัติการบ้านหมากแข้งเป็นเวลา 1 คืนจึงเสด็จฯ กลับ และได้เสด็จฯ มาเยี่ยมเยียนอีกครั้งหนึ่งในวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519 ต่อมาพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยประกาศยอมแพ้ สงครามสู้รบจึงสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2525

จากการที่ได้ทรงศึกษาด้านวิชาทหารมานาน ทรงมีความรู้เชี่ยวชาญอย่างมาก และได้พระราชทานความรู้เหล่านั้นให้แก่ทหาร 3 เหล่าทัพ ทรงปฏิบัติพระองค์เป็นแบบอย่างแก่นายทหาร เอาพระทัยใส่ในความ เป็นอยู่ทุกข์สุขของทหารผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง รวมทั้งพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เป็นทุนการศึกษาแก่บุตรของทหาร สิ่งเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดความเทิดทูนและความจงรักภักดีแก่เหล่าทหารเป็นอย่างยิ่ง

พระราชกรณียกิจ

ด้านการแพทย์ และการสาธารณสุข

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักว่าสุขภาพพลานามัยอันดีของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างสรรค์ทรัพยากรบุคคล จึงทรงสนพระราชหฤทัยในการประกอบพระราชกรณียกิจ ในด้านการแพทย์ และการสาธารณสุข พระองค์โปรดให้สร้างโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชขึ้น เพื่อให้การรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วยในถิ่นทุรกันดาร พระองค์ทรงเป็นองค์นายกิตติมศักดิ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช พระองค์มีพระราชปณิธานให้เอาใจใส่รักษาพยาบาลพสกนิกรของพระองค์ให้ปลอดภัยจากความเจ็บไข้โดยทั่วหน้าเสมอกัน ทรงตระหนักว่า สุขภาพพลานามัยอันดีของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างสรรค์ทรัพยากรบุคคลอันมีคุณภาพไว้เป็นพลังในการพัฒนาประเทศ จึงทรงสนพระราชหฤทัยในการประกอบพระราชกรณียกิจด้านการแพทย์และสาธารณสุข เช่น เมื่อรัฐบาลได้น้อมเกล้าฯถวายโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช เนื่องในพระราชพิธีอภิเษกสมรสจำนวน 21 แห่ง ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ พระองค์ก็ได้ทรงพระอุตสาหะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมโรงพยาบาลสมำเสมอ พระราชทานพระราชทรัพย์สนับสนุนให้มีอุปกรณ์การแพทย์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยเพื่อสามารถให้บริการที่ดีแก่ประชาชนและเมื่อ พ.ศ. 2537 ทรงรับเป็นประธานกรรมการอำนวยการจัดสร้างอาคารศูนย์โรคหัวใจ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ เป็นต้น

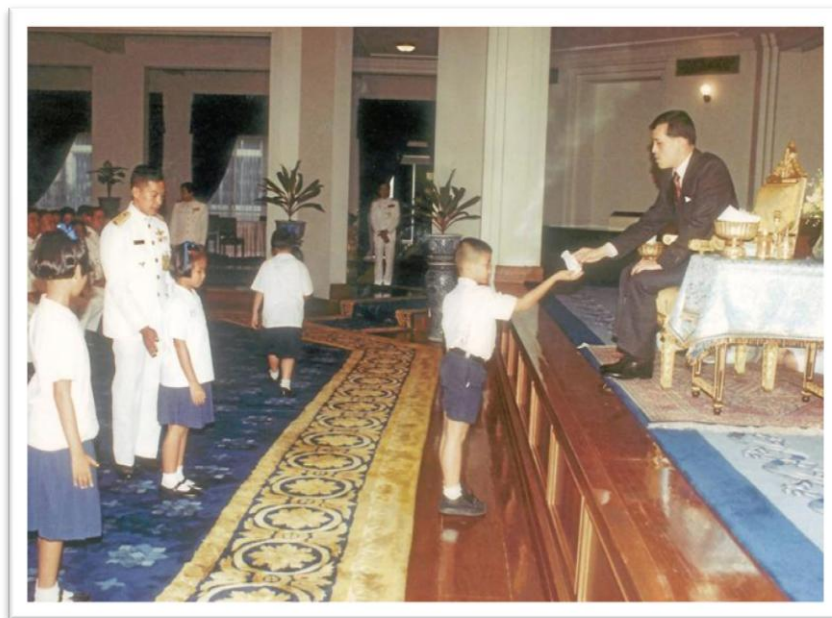
ด้านการศึกษา

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งยังเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระองค์พระราชทานพระราชนุญาตให้ใช้อาคารของกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ เป็นที่ตั้งของโรงเรียนอนุบาลชื่อว่า โรงเรียนอนุบาลทหารมหาดเล็กราชวัลลภ โดยในระยะแรกได้จัดการเรียนการสอนเฉพาะชั้นอนุบาล ต่อมา โรงเรียนได้ย้ายไปที่จังหวัดนนทบุรี และได้รับพระราชทานชื่อใหม่ว่า โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์

โรงเรียนอนุบาลทหารมหาดเล็กราชวัลลภ

นอกจากนี้ ทรงทราบว่าเยาวชนในถิ่นทุรกันดารยังด้อยโอกาสในการศึกษา ทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์สมทบเป็นค่าก่อสร้างโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในชนบททางไกลคมนาคมไม่สะดวก กระทรวงศึกษาธิการ (ประเทศไทย) ได้สนองพระราชประสงค์ด้วยการน้อมเกล้าฯ ถวายโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาจำนวน 6 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ ได้แก่ (1) โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา อำเภอลำปาง จังหวัดนครพนม (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 1 นครพนม), (2) โรงเรียนมัธยมจุฑาวัชร อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 2 กำแพงเพชร), (3) โรงเรียนมัธยมวัชรเศรษฐ อำเภอมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี), (4) โรงเรียนมัธยมจักรีวัชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา), (5) โรงเรียนมัธยมวัชรวีร อำเภอน้ำเค็ม จังหวัดฉะเชิงเทรา (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 3 ฉะเชิงเทรา) และ (6) โรงเรียนมัธยมบุษย์น้ำเพชร อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 1 อุดรธานี) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เมื่อครั้งยังเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนเยาวชนในตำบลต่าง ๆ ทรงสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบล รวมทั้งได้ทรงเป็นประธานงานวันเยาวชนแห่งชาติ วันที่ 20 กันยายน ของทุกปี และทรงเป็นประธานในพิธีปฏิญาณตนและสวนสนามของลูกเสือและเนตรนารี และสมาชิกผู้ทำประโยชน์ ทั้งนี้พระองค์ได้ทรงอุปการะเด็กกำพร้า คือ จักรกฤษณ์ และอนุเดช ชูศรี ที่ครอบครัวเสียชีวิตจากภูเขาถล่มเมื่อ พ.ศ. 2554 รวมทั้งครอบครัวของบูรฮาน และบุศรินทร์ หรัยมนี ซึ่งบิดาถูกลอบสังหารจากความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจะทรงอุปการะจนกว่าจะสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีหรือจนกว่าจะมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ เป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการทุนการศึกษาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2552 ด้วยพระราชปณิธานที่มุ่งสร้างความรู้ สร้างโอกาสแก่เยาวชนไทยที่มีฐานะยากจน ยากลำบาก แต่ประพฤติดี มีความสามารถในการศึกษา ให้ได้รับ

โอกาสทางการศึกษาที่มั่นคงต่อเนื่องในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ตามความสามารถของแต่ละคน เป็นการลงทุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและศักยภาพแก่เยาวชนไทย

ต่อมาใน พ.ศ. 2553 มีพระราชดำริให้จัดตั้ง มูลนิธิทุนการศึกษาพระราชทานสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ม.ท.ศ.) ขึ้น โดยทรงเป็นองค์ประธานกรรมการ และทรงให้นำโครงการทุนการศึกษาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มาอยู่ภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิฯ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนสืบต่อไป ปัจจุบันมีนักเรียนทุนพระราชทานฯ ในโครงการทั้งสิ้นจำนวน 9 รุ่น เพื่อให้เยาวชนใช้ความรู้ประกอบอาชีพเลี้ยงตนและครอบครัวได้เมื่อจบการศึกษา ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมโรงเรียนในพระบรมราชานุเคราะห์ ทรงติดตามผลการศึกษา และโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และหม่อมเจ้าสิริวิภาวรี พระราชธิดาทั้งสองพระองค์ทรงร่วมกิจกรรมของโรงเรียนต่างๆ เสมอทั้งนี้ด้วยน้ำพระหฤทัยที่ทรงพระเมตตาห่วงใยเยาวชนผู้ด้อยโอกาส

ในด้านอุดมศึกษา พระองค์ได้ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ปีละเป็นจำนวนมากทุกปี

พระบรมราโชบายด้านการศึกษา

เมื่อวันศุกร์ที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 260 บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) จัดงานแจกรางวัล “เซเว่นบุคควอร์ด” มีศาสตราจารย์นายแพทย์เกษม วัฒนชัย เป็นประธาน ก่อนแจกรางวัล คุณหมอเกษมได้อัญเชิญพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 บดินทรเทพยวรางกูร ซึ่งคุณหมอเกษมได้บันทึกไว้มาเสนอในที่ประชุม เป็นพระบรมราโชบายที่ครูทุกคนควรทราบและน้อมนำมาปฏิบัติ จึงขอนำมาเผยแพร่ให้ครูทั้งหลายได้ทราบดังนี้

“การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ขอนี้มีคำขยายว่า ต้องมีความรู้ความเข้าใจที่มีต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม ขอนี้มีคำขยายว่า ให้อ่าน-เขียน-คิด-พูด-ปฏิบัติ สิ่งที่ดี-ถูก-สิ่งชั่ว-สิ่งดี เพื่อปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดีที่ชั่ว เพื่อสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง มีงานทำ มีอาชีพ ขอนี้มีคำขยายว่า ต้องให้เด็กทำงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จ อบรมให้เรียนรู้การทำงาน ให้สามารถเลี้ยงตัวและเลี้ยงครอบครัวได้ เป็นพลเมืองดี ขอนี้มีคำขยายว่า การเป็นพลเมืองดีเป็นหน้าที่ของทุกคน สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่พลเมืองดี การเป็นพลเมืองดี หมายถึงการมีน้ำใจ มีความเอื้ออาทร ต้องทำงานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ”

ด้านการพระศาสนา

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงแสดงพระองค์เป็นพุทธมามกะที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2509 ก่อนเสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ อีกทั้งเมื่อครั้งยังเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทน**พระพระราชบิดา** ทรงประเคนผ้าไตร ประกาศนียบัตร และพัชยศ ในการตั้งภิกษุและสามเณรเปรียญ เนื่องในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวิสาขบูชา ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง พ.ศ. 2551 พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงแสดงพระองค์เป็นพุทธมามกะที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2509 ก่อนเสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ นอกจากนี้ มีพระราชศรัทธาออกบวชในพระพุทธศาสนา โดย**พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร** โปรดให้จัดการพระราชพิธีผนวช ณ พัทธสีมาวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2521 โดยมีสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสน์ วาสโน) เป็นพระอุปัชฌาย์ สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฒโน) เป็นพระกรรมวาจาจารย์ สมเด็จพระธีรญาณมุนี (ธีร์ ปุณณโก) ถวายอนุสาสน์ได้รับถวายพระสมณนามว่า "วชิราลงกรโณ" และได้ประทับอยู่ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ตลอดจนทรงลาสิกขาในวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2521 นอกจากนั้น ยังเสด็จพระราชดำเนินแทน**พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร**ไปปฏิบัติพระราชกิจทางพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะเมื่อครั้งยังเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เช่น เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปทรงเปลี่ยนเครื่องทรงพระพุทธรูปนิรันตปฏิมากร ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ตามฤดูกาล เสด็จพระราชดำเนินแทนพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่นวันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และการถวายผ้าพระกฐินหลวงตามวัดต่าง ๆ เป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้านศาสนาหลังจากเสด็จขึ้นทรงราชย์แล้ว คือ ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน เนื่องในวันคล้ายวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ทรงพระราชอนุสรณ์คำนึงถึงสมเด็จพระ

พระบรมชนกนาถ และโปรดเกล้าฯ สถาปนาอิสริยยศ และเลื่อนอิสริยฐานันดรพระสงฆ์ที่ดำรงอยู่ในสมณคุณ และมีอุปการะยิ่งแก่การพระศาสนาตั้งกล่าวสูงขึ้น เพื่อจักได้บริหารพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสถาพร ตามโบราณราชประเพณี

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนาสมเด็จพระมหาเมธีวงศ์ขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ 20 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยได้เสด็จพระราชดำเนินไปประกอบพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชด้วยพระองค์เองเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 หลายครั้งได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมและมีพระราชปฏิสันถารพระภิกษุชั้นผู้ใหญ่ อาทิ เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2526 โดยเสด็จไปเยี่ยมอาการอาพาธหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ณ วัดดอยแม่ปิ้ง ต.แม่ปิ้ง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

นอกจากนั้นพระองค์ยังให้การสนับสนุนกิจกรรมของศาสนาอื่นอาทิศาสนาอิสลาม โดยพระองค์เสด็จฯไปเป็นประธานในพิธี พระราชทานรางวัลแก่ผู้ชนะเลิศ การทดสอบ การอัญเชิญพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานระดับประเทศ

ด้านการกีฬา

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ทั้งในฐานะผู้แทนพระองค์และในส่วนของพระองค์เองน่านับการ เช่น การพระราชทานไฟพระฤกษ์ กีฬาเยาวชนแห่งชาติ พระราชทานพระราชวโรกาสให้นักกีฬาไทยผู้นำความสำเร็จนำเกียรติยศมาสู่ประเทศชาติ เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทรับพระราชทานรางวัลนักกีฬายอดเยี่ยม รับพระราชทานพร และทรงแสดงความชื่นชมยินดี ซึ่งนักกีฬาของไทยต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ มีความปลาบปลื้มในสิริมงคลและมีขวัญกำลังใจที่จะนำความสำเร็จและนำเกียรติยศมาสู่ตนเอง สู่วงศ์ตระกูล และประเทศชาติต่อไป และเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2541 ได้เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปทรงประกอบพิธีเปิดกีฬาเอเชียนเกมส์ ทำให้นักกีฬามีขวัญและกำลังใจในการแข่งขัน ประสบชัยชนะนำเหรียญรางวัลมาสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงปั่นนำขบวน Bike for Mom ปั่นเพื่อแม่

ในปี พ.ศ. 2558 พระองค์ ทรงมีพระราชปณิธานที่จัดกิจกรรมจักรยานถวายพระเกียรติและถวายความจงรักภักดีเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ โดยได้ทรงจักรยานพระที่นั่งนำประชาชนทั่วประเทศปั่นจักรยานในกิจกรรม *Bike for Mom* - ปั่นเพื่อแม่ จัดกิจกรรมวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2558 และกิจกรรม *Bike for Dad* - ปั่นเพื่อพ่อ จัดกิจกรรมวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ในกิจกรรมประชาชนได้ร่วมใจกันแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดเส้นทางมีพสกนิกรเฝ้ารับเสด็จอย่างเนืองแน่น

ด้านสังคมสงเคราะห์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาห่วงใยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนที่ด้อยโอกาสและขาดแคลน ได้ทรงพระอุตสาหะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมชุมชนแออัดในกรุงเทพฯ หลายแห่ง เช่น ชุมชนแออัดเขตพระโขนง เขตคลองเตย เขตยานนาวา เป็นต้น ทรงพระกรุณาพระราชทานเครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องกีฬา เครื่องดับเพลิง โปรดเกล้าฯ ให้กรมทหารในบังคับบัญชาของพระองค์ ร่วมกับประชาชนพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทั้งยังพระราชทานพระราชทรัพย์สนับสนุนโครงการของชุมชน เช่น โครงการพัฒนาเด็กเล็กที่ขาดแคลน โครงการปราบปรามยาเสพติดในหมู่เยาวชนชุมชนแออัดคลองเตย เพื่อให้เยาวชนผู้ด้อยโอกาสเหล่านั้นเติบโตเป็นพลเมืองดีและเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าในพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

ด้านส่งเสริมให้คนไทยรักและภาคภูมิใจในความเป็นชาติ

ธ สร้างเสริม ความเป็นไทย ให้ประจักษ์

อุ๋นไอรัก คลายความหนาว ชาวสยาม

แต่งชุดไทย ชมดอกไม้ สุดสวยงาม

ทุกเขตคาม เทิดองค์ไท้ วัไฉนรินทร์

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า นายประสาร ธาราพรรค ผู้ประพันธ์

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หน่วยงานในพระองค์ จัดงานฤดูหนาวขึ้น ซึ่งภายในงานจะถูกเนรมิตให้อบอุ่นไปด้วย

บรรยากาศย้อนยุค พร้อมด้วยสวนดอกไม้ที่จัดขึ้นเต็มกลางลานพระบรมรูปทรงม้า ซึ่งการจัดงานครั้งที่ 2 ภายใต้ชื่อ **"อุ่นไอรัก คลายความหนาว"** ณ พระลานพระราชวังดุสิต และสนามเสือป่า ระหว่างวันที่ 8 กุมภาพันธ์-11 มีนาคม 2561 เพื่อเป็นการมอบความสุขให้แก่ประชาชน ส่งเสริมการท่องเที่ยว และ ศิลปวัฒนธรรมไทยรำลึกถึงวิถีชีวิตที่ผ่านมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่งเสริมให้คนไทยรักและภาคภูมิใจใน ความเป็นชาติโดยภายในงานจะมีนิทรรศการพระราชกรณียกิจของในหลวงรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 9 นิทรรศการแสดงวิถีชีวิตของคนไทยสมัยอดีต การแสดงศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมการถ่ายภาพโบราณ รวมถึง ร้านค้าต่างๆ ที่มาร่วมออกร้านจำนวนมาก โดยจะมีการแบ่งออกเป็น 3 โซน ดังนี้

1. โซนพระลานพระราชวังดุสิต จัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ซึ่งจะถูกตกแต่งอย่างสวยงามด้วยสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 9 มีการจัดสวนพันธุ์ไม้ และน้ำพุ งานประดิษฐ์ตามศิลปะไทยแบบชาววัง
2. โซนสนามเสือป่า จัดร้านค้าในพระบรมวงศานุวงศ์และร้านค้ารับเชิญ เช่น ร้านจิตอาสา 904 ร้านภูฟ้า ร้านมูลนิธิเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก ร้านมูลนิธิโครงการหลวง ร้านแม่บ้านเหล่าทัพ รวมทั้งมีการแสดง วัฒนธรรมพื้นบ้านและฉายหนังกลางแปลง
3. โซนร้านอาหารและร้านค้า ในแนวคิดได้ร่วมพระบรมโพธิสมภาร สืบสานชุมชน วิถีไทย โดยจะจัด ชุมร้านอาหารไทยโบราณที่มีรสชาติอร่อย และการสาธิตเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและร้านสตูดิโอให้ ถ่ายภาพย้อนยุค

ในพระลานพระราชวังดุสิตและสนามเสือป่าจะคึกคักไปด้วยผู้คนประชาชนร่วมแต่งกายย้อนยุคเข้าร่วมงานเป็นจำนวนมากเพื่อร่วมชมนิทรรศการและกิจกรรมต่างๆ ที่แสดงถึงเอกลักษณ์วิถีไทย อาทิ การสาธิตงานประดิษฐ์แบบชาววังของฝ่ายใน อาทิ การแกะสลักผลไม้และการทำขนมไทยโบราณ เช่น ขนมจีบตัวนก ค้างคาวเผือก รวมทั้งมีการออกร้านในบริเวณสนามเสือป่า ภายใต้แนวคิด “ไต่ร่มพระบรมโพธิสมภาร สืบสานวิถีชุมชน” มีร้านค้าในพระบรมวงศานุวงศ์และร้านค้ารับเชิญ อาทิ ร้านจิตอาสา 904, ร้านสมาคมแม่บ้านกองบัญชาการกองทัพไทย รวมถึงกิจกรรมสอยต้นกัลปพฤกษ์ ต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง

“อุ่นไอรัก คลายความหนาว” งานที่อบอุ่นไปด้วยความสุข ความรื่นเริง บรรยากาศย้อนยุค แสงอบอุ่นที่นักท่องเที่ยวจะได้เห็นถึงประวัติศาสตร์บ้านเมือง ความผูกพันอันแนบแน่นของพระมหากษัตริย์กับประชาชน ได้รู้ถึงวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยในสมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน บรรยากาศของดอกไม้เมืองหนาวที่บานสะพรั่งงดงามและเลือกซื้อสินค้าานาชนิดจากร้านค้าต่างๆ อย่างเพลิดเพลิน

ด้านส่งเสริมการเสียสละเพื่อสังคมและประเทศชาติ

โครงการจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยและทรงคำนึงถึงความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นสำคัญ และ พระองค์มีพระราชปณิธานแน่วแน่ที่จะทำให้ประเทศชาติมั่นคงและประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและยึดแนวพระราชดำริพระราชปิตาในการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ที่จะบำบัดทุกข์และบำรุงสุขให้ประชาชนและพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า

เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2560 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ หน่วยราชการในพระองค์ ร่วมกับหน่วยราชการต่าง ๆ และประชาชนทุกหมู่เหล่าที่มีจิตอาสา บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาน้ำท่วมในเขตชุมชน ปัญหาการจราจร และอื่น ๆ เพื่อสืบสานพระราชปณิธานพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ทรงห่วงใยปัญหาน้ำท่วมและปัญหาการจราจรในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ

หลังจากดำเนินการโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นช่วงแรกแล้ว จะขยายผลโครงการดังกล่าว ในช่วงที่ 2 ไปยังจังหวัดที่มีเขตพระราชฐาน และจะขยายผลการดำเนินการโครงการ ฯ ต่อไป ในช่วงที่ 3 ทุกจังหวัดทั่วประเทศ

การดำเนินโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก่อประโยชน์นำความเจริญรุ่งเรืองและความผาสุกแก่ประเทศชาติและประชาชนเป็นอเนกอนันต์

ด้านเกษตรกรรม

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อส่งเสริมด้านการเกษตรกรรมอันเป็นอาชีพหลัก ของปวงชนชาวไทยตลอดมา เช่น เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ในการพระราชพิธีพืชมงคล ณ วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นประจำ และ เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2529 ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงทำปุ๋ยหมักเป็นปฐมฤกษ์จากผักตบชวาและพืชอื่น ๆ ณ บ้านแหลม สะแก ตำบลเดิมบาง อำเภอบางนางบวช ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2545 เพื่อช่วยเหลือราษฎรในท้องถิ่นให้ได้มีเทคโนโลยีการเกษตรแผนใหม่ และนำมาปรับปรุงงานเกษตรกรรมของตนให้ได้ผลผลิตมากขึ้น และได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในการทำนาสาธิตโดยใช้ปุ๋ยหมัก ณ ตำบลดอนโพธิ์ทองอำเภอมือง จังหวัด สุพรรณบุรี เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2529 ในการนี้ ได้ทรงปฏิบัติกรณียกิจทำนาด้วยพระองค์เอง เมื่อพระราชทานอุปกรณ์ การทำนา พันธุ์ข้าวปลูก และปุ๋ยหมักให้ข้าราชการ ผู้ใหญ่ไปดำเนินการสาธิตแล้ว ได้ทรงทอดฉลองพระบาท ถลกพระสนับเพลา ทรงพระดำเนินลุยโคลน หว่านพันธุ์ข้าวปลูกและปุ๋ยหมักในแปลงนาสาธิต โดยมีได้มีกำหนดการไว้ก่อน ยังความชื่นชมโสมนัสปลาบปลื้มปิติและซาบซึ้งในพระราชจริยวัตรแก่บรรดาข้าราชการและประชาชนที่มาเฝ้าทูลละอองพระบาทในพิธีกรวันนั้นเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้พระองค์ยังมีพระราชดำริให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาแหล่งน้ำใน หลายพื้นที่ เช่น ศูนย์การเรียนรู้และพัฒนาด้านการเกษตรกรรมเกษตรวิชญา บ้านกองแหะ อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ พุทธศักราช 2545 ทรงมีพระชนมายุครบ 50 พรรษา ได้ทรงรับโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ไว้ในพระราชานุเคราะห์และทรงพระราชานุญาตให้อัญเชิญพระนามาภิไธยย่อไว้ในเครื่องหมายตราสัญลักษณ์โครงการ ด้วยทรงประสงค์จะให้บริการแก่เกษตรกรในการแก้ไขปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตรได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ และมีประสิทธิภาพ ต่อมาในปี 2549 ได้พระราชทาน ที่ดินส่วนพระองค์ในพื้นที่สวนบ้านกองแหะ หมู่ที่ 4 ตำบลโป่งแยง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 1,350 ไร่ ให้กับกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงบน พื้นที่สูงให้แก่เกษตรกรอย่างครบวงจรประจำภาคเหนือ ภายใต้ชื่อโครงการเกษตรวิชญา อันเป็นการสานต่อพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ด้านเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการต่างประเทศ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งยังเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงตระหนักดีว่าการมีสัมพันธไมตรีอันดีกับมิตรประเทศ เป็นรากฐานสำคัญของความสงบสุขและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ พระองค์ทรงพระวิริยะอุตสาหะประกอบพระราชกรณียกิจสำคัญ ในการเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศต่างๆ เสมอมา ได้เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไปทรงเยือนมิตรประเทศทั่วทุกทวีปอย่างเป็นทางการเป็นประจำทุกปีปีละหลายครั้งเช่น เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยือนประเทศอิตาลี สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น อิหร่าน เนปาล สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา สาธารณรัฐเปรู ออสเตรเลีย สิงคโปร์ นอกจากนี้จะมุ่งเจริญสัมพันธไมตรีแล้ว ยังทรงสนพระราชหฤทัยในการทอดพระเนตรและศึกษากิจการต่างๆ ที่จะทรงนำประโยชน์มาใช้ในการพัฒนาประเทศไทย เช่น เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมชมกิจการทหาร ศิลปวัฒนธรรม อุตสาหกรรมและความเป็นอยู่ของประชาชน อีกทั้งทรงให้การต้อนรับราชอาคันตุกะ อาคันตุกะที่มาเยี่ยมเยือนประเทศไทยอย่างสมพระเกียรติ

**พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
รับเสด็จสมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะและพระราชินี อย่างสมพระเกียรติ**

เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2525 ระหว่างวันที่ 23 กุมภาพันธ์ ถึง 8 มีนาคม พ.ศ. 2530 เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ ทรงพบนายเติ้ง เสี่ยวผิง ณ มหาศาลาประชาชน กรุงปักกิ่ง เสด็จพระราชดำเนินทรงเยือนประเทศญี่ปุ่น ทรงพบสมเด็จพระจักรพรรดิ และสมเด็จพระจักรพรรดินี เมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2530 ประเทศต่างๆ ที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเจริญสัมพันธไมตรีในฐานะผู้แทนพระองค์และในส่วนของพระองค์เอง มีอีกเป็นจำนวนมากเช่น ประเทศอิหร่าน ประเทศเนปาล สาธารณรัฐสังคมนิยมศรีลังกา สหพันธ์เอกวาดอร์ สาธารณรัฐเฮอลนิก(กรีซ) ประเทศออสเตรเลีย และเมื่อวันที่ 2-4 กรกฎาคม พ.ศ. 2542 ได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยพระราชธิดาทั้งสองพระองค์ ไป ทรงเยือนประเทศสิงคโปร์อย่างเป็นทางการในการเสด็จพระราชดำเนินไปทุกครั้ง ต้องทรงเตรียมพระองค์ด้วยการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประเทศที่จะทรงเสด็จไปทรงเยือน ทรงสนพระราชหฤทัยในการทอดพระเนตรและศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทรงนำมาเป็นประโยชน์ในการนำมาพัฒนาบ้านเมืองไทยต่อไป

ทรงประกอบภารกิจพระราชพิธีถวายพระเพลิง

พระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

เหตุการณ์สำคัญที่ประทับใจตราตรึงในหัวใจคนไทยทั้งชาติในพระราชกรณียกิจที่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงประกอบภารกิจ คือ พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

พุธที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2560 เวลา 15.00 น .พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลออกพระเมรุมาศ ในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ณ พระที่นั่งดุสิตมหาสาท พระบรมมหาราชวัง ในการนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะพระบรมศพ ทรงจุดธูปเทียนนมัสการบูชาพระพุทธรูปประจำพระชนมวาร ทรงประเคนพัดกรองที่ระลึกงานออกพระเมรุแด่สมเด็จพระสังฆราช สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะที่จะถวายพระธรรมเทศนา และพระราชาคณะที่จะสวดศราทธพรต 30 รูป พระสงฆ์ที่จะสดับปกรณ์ 89 รูป เท้าพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระสงฆ์ที่จะสวดพระอภิธรรม 8 รูป บรรพชิตจีนและญวน 20 รูป พระราชาคณะถวายพระธรรมเทศนา ถวายไทยธรรมบูชาภัณฑ์เทศน์ จากนั้น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทอดผ้าไตรถวายพระเทศนา พระสงฆ์สวดศราทธพรต พระสงฆ์สดับปกรณ์ ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา บรรพชิตจีนและญวนสวดมาติกา สดับปกรณ์ และถวายอนุโมทนา ทรงจุดธูปเทียนที่แท่นเตียงพระสวดพระอภิธรรม แล้วเสด็จพระราชดำเนินกลับพระราชพิธีเชิญพระบรมโกศออกพระเมรุมาศ

วันพฤหัสบดีที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2560 เวลา 07:24 น พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปในการเชิญพระบรมโกศออกพระเมรุมาศ ในการนี้ทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะพระบรมศพและเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธรูปประจำพระชนมวาร ทรงทอดผ้าไตร ก่อนอัญเชิญพระบรมโกศพระราชอาคณະ 30 รูป สดับปกรณ์ ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลื้องพระโกศทองใหญ่เชิญพระลงอง ลงจากพระแท่นสุวรรณเบญจดลไปประดิษฐานที่พระยานมาศสามลำคาน ที่ ประตูกำแพงแก้วพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ตามไปส่งที่ศาลาพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท มุขเหนือ อัญเชิญพระบรม

โกศด้วย พระยานมาศสามลำคานอกจากพระบรมมหาราชวัง ถวายนพปฎลมหาเศวตฉัตรคันทาลางกั้ง แล้ว ยাত্রาขบวนพระบรมราชอิสริยยศไปยังพระมหาพิชัยราชรถ หน้าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปยังพลับพลายกหน้าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ทรงทอดผ้าไตร 20 ไตร ที่ท้ายเกรินบันไดนาคพระมหาพิชัยราชรถ พระสงฆ์สดับปกรณ์เที่ยวละ 5 รูป อัญเชิญพระบรมโกศ ขึ้นประดิษฐานในบุษบกพระมหาพิชัยราชรถ ยাত্রาขบวนแห่อัญเชิญพระบรมโกศ ไปยังพระเมรุมาศ ท้องสนามหลวง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ตาม เมื่อขบวนพระบรมราชอิสริยยศแห่อัญเชิญพระบรมโกศเข้าสู่ท้องสนามหลวง ขณะนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ไปประทับรถที่พลับพลายกนอกราชวัติพระเมรุมาศ เมื่อเทียบพระมหาพิชัยราชรถอัญเชิญพระบรมโกศลงจากพระมหาพิชัยราชรถโดยเกรินบันไดนาคประดิษฐานพระบรมโกศบนราชรถปืนใหญ่เพื่อตั้งขบวนพระบรมราชอิสริยยศ สำหรับเวียนพระเมรุมาศ เสร็จแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จฯ ตามพระบรมโกศเวียนพระเมรุมาศ ครบ 3 รอบแล้ว สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จฯ ไปประทับ ณ พระที่นั่งทรงธรรม เทียบราชรถปืนใหญ่ที่เกรินบันไดนาคพระเมรุมาศอัญเชิญพระบรมโกศขึ้นประดิษฐาน ณ พระจิตกาธาน ปิดพระฉากและพระวิสูตร ประกอบพระโกศจันทน์ ตั้งแต่งเสร็จเรียบร้อยแล้ว เปิดพระฉากและพระวิสูตร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นพระเมรุมาศ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะพระบรมศพ เสด็จลงจากพระเมรุมาศ เสด็จขึ้นผ่านพระที่นั่งทรงธรรมไปประทับรถยนต์พระที่นั่งหลังพระที่นั่งทรงธรรม เสด็จพระราชดำเนินกลับ

วันพฤหัสบดีที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2560 เวลา 17:15 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปยัง พระที่นั่งทรงธรรม ณ พระเมรุมาศ ท้องสนามหลวง ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อมถวายพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิรยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อย สำหรับพระบรมศพทรงธรรมที่พระเมรุมาศ สมเด็จพระสังฆราชถวายพระธรรมเทศนาจบพระราชอาถนะ 50 รูป สวดศราทธพรต ถวายไทยธรรมบูชาภัณฑเทศน์และทรงทอดผ้าไตร ถวายพระเทศน์ และพระสงฆ์ที่สวด ศราทธพรตสดับปกรณ์ ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ออกจากพระที่นั่งทรงธรรม เสด็จฯ

ไปประทับที่มุกหน้าพระที่นั่งทรงธรรม ผู้แทนจิตอาสาเชิญดอกไม้จันทน์ 9 พานผ่านพระที่นั่งทรงธรรม ถวายความเคารพแล้วเดินออกจากมณฑลพิธี จากนั้นเสด็จขึ้นพระเมรุมาศ ทหารกองเกียรติยศพระบรมศพเป่าแตรนอน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุดธูปเทียนดอกไม้จันทน์ถวายพระเพลิงพระบรมศพ ชาวพนักงานประโคมกระทั่งมโหระทึก สังข์ แตรวงอง แตรฝรั่ง ปี่ กลองชนะและปี่พาทย์ ทหารกองเกียรติยศ 3 เหล่าทัพถวายความเคารพ วงดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี และยิงปืนเล็กยาว 9 นัด พร้อมกับทหารปืนใหญ่ยิงปืนใหญ่ถวาย พระเกียรติ 21 นัด เสด็จฯ ไปประทับมุกหน้าพระที่นั่งทรงธรรม จากนั้น คณะบุคคลต่างๆ จะได้ขึ้นถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชปฏิสันถารกับพระราชพิธีจริง (ส่วนพระองค์)

วันเดียวกัน เวลา 22:30 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ไปยังพระที่นั่งทรงธรรม พระสงฆ์ สวดมาติกา ทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ 30 รูป สดับปกรณ์ ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ออกจากพระที่นั่งทรงธรรม สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นพระเมรุมาศ พร้อมพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงจุดไฟที่ดอกไม้จันทน์เพื่อ

ถวายพระเพลิงพระบรมศพ อีกสักครู่ ประชาชนจึงเห็นควันลอยออกมาจากพระเมรุมาศ จากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ ไปประทับมุขหน้าพระที่นั่งทรงธรรม เจ้าพนักงานปฏิบัติถวายพระ เพลิงพระบรมศพเสร็จแล้ว ทรงทอดผ้าไตรที่พระจิตกาธาน พระสงฆ์ 10 รูป สดับปกรณ์เสร็จแล้ว เสด็จพระ ราชดำเนินกลับ พระราชพิธีเก็บพระบรมอัฐิ เชิญพระบรมอัฐิและพระบรมราชสรีรางคารกลับสู่ พระบรมมหาราชวังพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเก็บพระบรมอัฐิพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

วันศุกร์ที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2560 เวลา 8:43 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน ไปยังพระเมรุมาศ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จขึ้นพระเมรุมาศ เจ้าพนักงานภูษามาลาเปิดผ้าเยียรบับที่ ถวายคลุมพระบรมอัฐิ ทรงจุดธูปเทียนถวายราชสักการะพระบรมอัฐิ ถวายสรงพระบรมอัฐิด้วยน้ำพระสุคนธ์ ทัวแล้ว เจ้าพนักงานภูษามาลาถวายผ้าเยียรบับคลุมพระบรมอัฐิ ทรงจุดธูปเทียน เครื่องทองน้อยสำหรับพระ บรมอัฐิบูชาพระสงฆ์ ทรงทอดผ้าไตรถวายพระ 3 ทาบ พระสงฆ์ขึ้นสดับปกรณ์พระบรมอัฐิ พระสงฆ์ สดับปกรณ์ครบ 9 รูป แล้ว เจ้าพนักงานภูษามาลาเปิดผ้าคลุมพระบรมอัฐิทรงเก็บพระบรมอัฐิสรงพระสุคนธ์ แล้วประมวลงลงในพระโกศทองคำลงยารวม 6 พระโกศทรงพระราชทานพระโกศพระบรมอัฐิแก่พระบรมวงศ์ แล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานภูษามาลาเชิญพระโกศพระบรมอัฐิลงจากพระเมรุมาศไปยัง พระที่นั่งทรงธรรม เสด็จฯ ตามประทับที่หน้าอาสน์สงฆ์เจ้าพนักงานภูษามาลาเชิญพระโกศพระบรมอัฐิ ประดิษฐานในบุษบกเหนือพระแท่นแว่นฟ้า ทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะพระบรมอัฐิแล้วทรงประเคน โตกสำรับภัตตาหาร 3 ทาบ แต่พระสงฆ์ 9 รูป พระสงฆ์ 3 ทาบ รับพระราชทานฉันเสร็จแล้ว เสด็จฯ ไปถวาย เครื่องสังเค็ดงานถวายพระเพลิงพระบรมศพแต่พระสงฆ์ 3 ทาบและพระสงฆ์ 30 รูป พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ออกจากพระที่นั่ง พระสงฆ์อีก 30 รูป ขึ้นนั่งยังอาสน์สงฆ์ สวดมาติกา ทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ สดับปกรณ์พระบรมอัฐิถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ออกจากพระที่นั่งตั้งขบวนพระบรมราชอิสริยยศอัญเชิญ พระโกศพระบรมอัฐิและพระบรมราชสรีรางคาร เข้าไปยังพระบรมมหาราชวังพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราช กุศลพระบรมอัฐิ

วันเสาร์ที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2560 เวลา 17:32 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปยังพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง ทรงจุดธูปเทียนถวายราชสักการะพระบรมอัฐิและพระอัฐิสมเด็จพระบรมราชบุพการีที่ประดิษฐานบนพระแท่นมหาเศวตฉัตรและทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะพระบรมอัฐิ**พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร** ซึ่งประดิษฐาน ณ พระแท่นแว่นฟ้า แล้วทรงจุดธูปเทียนบูชาพระพุทธรูปประจำพระชนมวารสมเด็จพระบรมราชบุพการีและพระบรมอัฐิ**พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร** แล้วทรงประเคนพัตรองที่ระลึกงานทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระบรมอัฐิแต่พระราชอาณาเขตที่ถวายพระธรรมเทศนาพระราชอาณาเขต 31 รูป ที่สวดพระพุทธรูป พระสงฆ์ที่รับอนุโมทนา 4 รูป พระสงฆ์ที่สวดมาติกาและสดับปกรณ์ 12 รูป ทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์สดับปกรณ์พระบรมอัฐิถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา ออกจากพระที่นั่ง ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทรงธรรม ทรงศีล พระราชาคณะถวายพระธรรมเทศนาจบ ถวายอนุโมทนา (บนธรรมาสน์) พระสงฆ์ 4 รูปรับอนุโมทนา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมบูชากัณฑ์เทศน์ และทรงทอดผ้าไตรถวายพระเทศน์และพระสงฆ์ที่รับอนุโมทนา รวม 5 รูป ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา ออกจากพระที่นั่ง ทรงทอดผ้าไตรพระสงฆ์ 12 รูป สวดมาติกา สดับปกรณ์พระบรมอัฐิและพระอัฐิสมเด็จพระบรมราชบุพการีที่อัญเชิญออกมาในการพระราชกุศลนี้ ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา ออกจากพระที่นั่ง

วันอาทิตย์ที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2560 เวลา 10:43 น. พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปยังพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง ทรงจุดธูปเทียนถวายราชสักการะพระบรมอัฐิ**พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร** ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธรูปประจำพระชนมวารที่หน้าพระแท่นมหาเศวตฉัตร พระสงฆ์ 30 รูป ที่สวดพระพุทธรูปแต่ก่อนถวายพระพร ทรงประเคนภัตตาหาร พระสงฆ์รับพระราชทานฉัน แล้วทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรม ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา ออกจากพระที่นั่ง ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทรงธรรม ทรงศีล พระราชาคณะถวายพระธรรมเทศนาจบแล้ว ถวายอนุโมทนา พระสงฆ์ 4 รูปรับอนุโมทนา ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมบูชากัณฑ์เทศน์ แล้วทรงทอดผ้าไตร ถวายพระเทศน์และพระสงฆ์ที่รับอนุโมทนา รวม 5 รูป สดับปกรณ์ ถวายอดิเรก ถวาย

พระพรลา ออกจากพระที่นั่ง พระสงฆ์ 89 รูป เฝ้าพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหา
ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ขึ้นนั่งยัง อาสน์สงฆ์สวดมาติกา ทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์สดับปกรณ์
เป็นเที่ยวๆ จบครบ 89 รูป (เที่ยวแรก 12 รูป สดับปกรณ์ แล้วถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา
เที่ยวต่อไปเที่ยวละ 11 รูป จำนวน 7 เที่ยว ขึ้นสดับปกรณ์แล้วลงจากพระที่นั่ง)พระราชพิธีบรรจพระบรมราช
สรีรางคาร[แก้]ริ้วขบวนที่ 6 ขบวนกองทหารม้า เชิญพระบรมราชสรีรางคารจากพระศรีรัตนเจดีย์ วัดพระศรี
รัตนศาสดาราม โดยรถยนต์พระที่นั่ง ออกจากพระบรมมหาราชวังไปบรรจ ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
ราชวรวิหาร และวัดบวรนิเวศราชวรวิหารวันเดียวกัน เวลา 17:28 น. พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี
ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ไปยังศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง โดยมีพระ
บรมวงศานุวงศ์เฝ้าฯ รับเสด็จเจ้าพนักงานภูษามาลาอัญเชิญพระผอบพระบรมราชสรีรางคาร พระบาทสมเด็จพระ
พระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดยพระราชยานจากพระศรีรัตนเจดีย์ มี
ตำรวจหลวงนำ ไปออกประตูเกยหลังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม อัญเชิญไปถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวร
ราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี ณ รถยนต์พระที่นั่ง แล้วรถพระที่
นั่งเคลื่อนเข้าริ้วขบวนที่ 6 ขบวนกองทหารม้า นำและตามตั้งขบวน พร้อมอัญเชิญพระบรมราชสรีรางคารจากวัด
พระศรีรัตนศาสดารามโดยรถยนต์พระที่นั่ง ออกจากพระบรมมหาราชวังทางประตูวิเศษไชยศรีไปยังวัดราช
บพิธสถิตมหาสีมาราม โดยขบวนทหารม้า นำ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า ประทับ
รถยนต์พระที่นั่งทรงอัญเชิญพระบรมราชสรีรางคาร กองทหารม้าตาม เจ้าพนักงานภูษามาลาอัญเชิญพระบรม
ราชสรีรางคารจากรถยนต์พระที่นั่งเข้าประตูวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม พระบาทสมเด็จพระปรเมนท
รรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมา
คุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปยังพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว ทรงวางพุ่มดอกไม้ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะ แล้วเสด็จฯ ไปยังพระอุโบสถ
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธรูปองค์ประธาน พระประธาน พระอุโบสถ ทรงจุดธูป
เทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะพระบรมราชสรีรางคารพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระ
ราชสรีรางคารสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีพระบรมราชินี ในรัชกาลที่ 7 และพระบรมราชสรีรางคาร
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระสงฆ์สวดมาติกา ทรงทอดผ้าไตรพระสงฆ์ 30 รูป
สดับปกรณ์ ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก แล้วทรงบรรจพระบรมราชสรีรางคารที่ฐานพุทธบัลลังก์พระพุท
ธรูปองค์ประธาน ขวพนักงานประโคมกระถังมโหระทึก สังข์ แตร กลองชนะ ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ วง
ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี จบแล้วสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงวางพวงมาลา ทรงจุดธูปเทียนเครื่อง
ทองน้อยจากนั้นเสด็จพระราชดำเนินไปประทับรถยนต์พระที่นั่งในขบวนกองทหารม้าขบวนเดิม ทรงอัญเชิญ
พระบรมราชสรีรางคาร อีกส่วนหนึ่งออกจากวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร ไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
โดยขบวนทหารม้า นำและตามอัญเชิญพระบรมราชสรีรางคาร โดยรถยนต์พระที่นั่งเข้าประตูวัดบวรนิเวศวิหาร
ไปยังพระอุโบสถ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธรูปชินสีห์ พระประธานพระ
อุโบสถ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะพระบรมราชสรีรางคารพระบาทสมเด็จพระมงกุฎ
เกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะพระบรมราชสรีรางคาร พระบาทสมเด็จพระ
พระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระสงฆ์สวดมาติกา ทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์
30 รูป สดับปกรณ์ ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรกแล้วทรงบรรจพระบรมราชสรีรางคารที่ฐานพุทธบัลลังก์พระ
พุทธรูปชินสีห์ ขวพนักงานประโคมกระถังมโหระทึก สังข์ แตร กลองชนะ ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ

วงศ์รียางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี จบแล้วสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงวางพวงมาลา ทรงจุดธูปเทียน
เครื่องทองน้อย แล้วเสด็จพระราชดำเนินไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง เสด็จพระราชดำเนินกลับ

พระเจ้าอยู่หัว รัชกาล ปัจจุบัน
พระราชพิธี ถวายพระเพลิง องค์จักรี
ทุกภารกิจ ๓ ทรงงาน สุดกำลัง
ที่มาพร้อม ร่วมส่งเสด็จ องค์ราชา
พระราชวงศ์ รัฐราชฎี และทุกฝ่าย
งานสำเร็จ เสร็จสมบูรณ์ อเนกอนันต์

ทรงมุ่งมั่น เฉลิมพระเกียรติ พระทรงศรี
๓ ยอมพลี อุทิศถวาย พระราชบิดา
ทรงห่วงทั้ง พสกนิกร ไทยทั่วหล้า
มีปัญหา ๓ แก้ไข ใ้โดยพลัน
ต่างมุ่งหมาย ช่วยราชการงาน ๓ มิ่งขวัญ
องค์ราชัน ตรึงหัวใจ ไทยทุกคน
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า นายปะसार ธาราพรรค ผู้ประพันธ์

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

วันที่ 4-6 พฤษภาคม 2562

เทิดไท้ องค์ราชัน
พระเกียรติ ๖ เกริกไกล
พระคุณ ๖ ก่อเกื้อ
เทศไทย ล้วนน้อมนบ
พระองค์ ทรงปกเศศ
แก้ไข ไทยเปรมปรีดี
สมเด็จพระชัตติเยศ
สี่ถึงหก พฤษภา
พระบรมราชาภิเษก
เสริมศรี ธรณินทร์
ปิติ มหามงคล
ดุจแรก ปัจจุสมัย
น้อมนบ กัมกราบกราน
ปกเศศ ไทยยืนยง

ธ มิ่งขวัญ ปวงชาวไทย
กัจจรวาส ในไตรภพ
ทรงเอื้อเพื่อ มิรู้จบ
ล้วนเคารพ องค์ภูมิ
ทั่วประเทศ ล้วนสุขี
สดุดี ทั่วโลกา
ธ ทรงเดช องค์ราชา
สถาปนา องค์จักริน
แต่องค์เอก พระภูมินทร์
เจ้าปถพินทร์ ทั่วถิ่นไทย
ภูวดล นิรัตติย
ทุกหัวใจ ไทยมั่นคง
พระภูบาล สมประสงค์
ขอพระองค์ ทรงพระเจริญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า นายประสาร ธาราพรรค ผู้ประพันธ์

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกจัดว่าเป็นพิธีสำคัญของทุกประเทศที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยพิธีการนี้เป็นการเฉลิมพระเกียรติยศอย่างเป็นทางการว่าองค์พระประมุขพระองค์ใหม่ได้ทรงรับสมมติเป็นพระราชาธิบดีหรือพระเจ้าแผ่นดินของประเทศนั้นแล้วโดยบริบูรณ์ การพระราชพิธีบรมราชาภิเษกที่ทำกันมาในเมืองไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงหลายคราว โดยพระมหากษัตริย์แต่ละรัชกาลย่อมทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขรายละเอียดบางอย่างได้ตามพระราชนิยมสำหรับพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในรัชกาลปัจจุบัน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในวันที่ 4-6 พฤษภาคม 2562

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นโบราณราชประเพณีที่ต้องทำเพื่อความเป็นพระมหากษัตริย์อย่างสมบูรณ์ ดังความใน ‘จดหมายเหตุพระราชพิธีบรมราชาภิเษก สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว’ ว่า“...ตามราชประเพณีในสยามประเทศนี้ ถือเป็นตำรามาแต่โบราณว่าพระมหากษัตริย์ซึ่งเสด็จผ่านพิภพต้องทำพระราชพิธีบรมราชาภิเษกก่อน จึงจะเป็นพระราชาธิบดีโดยสมบูรณ์”

วันที่ 1 พฤษภาคม 2562 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนา พลเอกหญิง สุทิดา วชิราลงกรณ์ ณ อยุธยา เป็นสมเด็จพระราชินี ดำรงตำแหน่งพระอิสริยยศ ฐานันดรศักดิ์แห่งพระราชวงศ์

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก วันที่ 4 พฤษภาคม 2562

4 พฤษภาคม 2562 - เป็นพระราชพิธีบรมราชาภิเษก สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล ประกาศพระองค์เป็นศาสนูปถัมภก ถวายบังคมพระบรมอัฐิและพระอัฐิ สดับปกรณ์ และเฉลิมพระราชมณเฑียร โดยมีพระบรมวงศานุวงศ์ คณะองคมนตรี คณะรัฐมนตรี ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายพระพรชัยมงคล

เวลา 9:20 น. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระราชินี เสด็จฯ ไปยังพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระรัตนตรัย แล้วเสด็จขึ้นพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระรัตนตรัย สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ถวายศีล จบแล้วเสด็จเข้าในหอพระสุราลัยพิมาน ทรงเสวยพัสดุ ทรงสะพักขาขลิบทอง พระมหาราชครูพิธีศรีวิสุทธิ

คุณกราบบังคมทูลเชิญเสด็จไปสู่มณฑลพระกระยาसनาน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกจากหอพระสุราลัย
พิมานเข้าไปยังพระที่นั่งไพศาลทักษิณ และเสด็จจากพระที่นั่งไพศาลทักษิณไปยังขาลาพระที่นั่งจักรพรรดิ
พิมาน ทรงจูดรูปเงินเทียนทอง สังเวทเวทากลางหาว แล้วเสด็จขึ้นมณฑลพระกระยาसनานประทับเหนือตั้ง
อุทุมพรราชอาสน์ แปรพระพักตร์สู่ทิศบูรพาเพื่อสรงพระมูรธาภิเษก

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงฉลองพระองค์“พระภูษาเศวตพัสตร์”(นุ่งขาวห่มขาว) เข้าพิธีสรงพระมูรธาภิเษก

เวลา 10:09 - 12:00 น. เลขาธิการพระราชวัง เปิดพระครอบพระมูรธาภิเษก รัชกาลที่ 1 ถวายแล้ว
ทรงวิกน้ำขึ้นมาสรงพระนลาฏ เลขาธิการพระราชวัง ไชยสิทธิ์สาธา เมื่อสรงสหัสธาธาแล้ว สมเด็จพระอริยวง
ศาตตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระอนุวงศ์ และพราหมณ์ ถวายน้ำพระพุทธรมนต์
และน้ำเทพมนตร์ ตามลำดับ เสร็จแล้ว มหาตเล็กสอดฉลองพระบาทถวาย และถวายฉลองพระองค์คลุม
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นหอพระสุราลัยพิมาน จากนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงฉลองพระองค์บรมชัตติย
ราชภูษิตาภรณ์ เสด็จออกจากหอพระสุราลัยพิมานเข้าพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ประทับเหนือพระที่นั่งอัฐทิศ
อุทุมพรราชอาสน์ ภายได้สัปปฎเศวตฉัตร แปรพระพักตร์สู่บูรพาทิศเป็นทิศแรก พันโท สมชาย กาญจนมณี
ปฏิบัติหน้าที่สมุหพระราชพิธี ทูลเกล้าฯ ถวายพระเต้าเบญจคัพย์ รัชกาลที่ 1 สำหรับทรงรับน้ำอภิเษกประจำ
ทิศโดยเวียนไปทางขวามือ ข้าราชการประจำทิศกราบบังคมทูลถวายพระพรชัยมงคล และทูลเกล้าฯ ถวายน้ำ
อภิเษก ถวายน้ำเทพมนตร์ด้วยพระมหาสังข์ประจำทิศที่พระหัตถ์ทุกทิศ

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 10 ทรงรับน้ำอภิเชกจาก พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ทางทิศประจิม

ทรงขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ โดยสมบูรณ์

ทรงรับพระสุพรรณบัฏจารึกพระปรมาภิไธย เครื่องราชกกุธภัณฑ์ เครื่องบรมขัตติยราชวราภรณ์ และพระแสงราชศัสตราวุธ ณ พระที่นั่งภัทรบิฐ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ไปประทับเหนือพระที่นั่งภัทรบิฐ ภายใต้นพปฎลมหาเศวตฉัตร พระมหाराชครูพิธีศรีวิสุทธิคุณกล่าวเวทสรรเสริญเปิดศิวาลัยไกรลาส จบแล้ว ทูลเกล้าฯ ถวายเครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศ มีพระสุพรรณบัฏจารึกพระปรมาภิไธยว่า "พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว" ตามด้วยเบญจราชกกุธภัณฑ์ เครื่องบรมขัตติยราชวราภรณ์ และพระแสงราชศัสตราวุธ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับแล้วทรงสวมและทรงวางบางองค์ไว้บนโต๊ะ 2 ข้างพระที่นั่งภัทรบิฐ เมื่อถวายพระอามรงคัวิเชียรจินดาแล้ว พระมหाराชครูพิธีศรีวิสุทธิคุณสอดฉลองพระบาทเชิงงอนถวาย เจ้าพนักงานเชิญเครื่องขัตติยราชูปโภคมาทอดถวาย เสร็จแล้วพระมหाराชครูพิธีศรีวิสุทธิคุณถวายอนุชฎกัศิวมนตร์ และถวายพระพรชัยมงคล โดยเอ่ยประโยคสำคัญเป็นครั้งแรกว่า "ขอเดชะใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม..." ซึ่งถือเป็นการเริ่มต้นเป็น "พระมหากษัตริย์โดยสมบูรณ์"

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระปฐมบรมราชโองการ “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระปฐมบรมราชโองการและทรงหลังทักษิณทกตั้งพระราชสัตยาธิษฐานในอันที่จะปฏิบัติตามพระปฐมบรมราชโองการ “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอดและครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป”

ต่อจากนั้นมีพระบรมราชโองการสถาปนาสมเด็จพระราชินีสุทิดา ขึ้นเป็น สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ถวายพระพรชัยมงคล

เวลา 14:00 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกมหาสมาคม ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย โดยทรงฉลองพระองค์บรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์ประทับเหนือพระที่นั่งพุดตานกาญจจินหาสน์ ภายใต้ฉัตรพญามหาเศวตฉัตร ทรงพระมหาพิชัยมงกุฎ มีมหาดเล็กเชิญราชกกุธภัณฑ์ (พระขรรค์ ฉัตร อุณหิส ฉลองพระบาท วาลวิชนี)อยู่ด้านหลัง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กราบบังคมทูลในนามพระบรมวงศานุวงศ์, พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กราบบังคมทูลในนามของประชาชน ทหาร และข้าราชการฝ่ายบริหาร, ศาสตราจารย์พิเศษ พรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กราบบังคมทูลในนามของรัฐสภา และชีพ จุลมนต์ ประธานศาลฎีกา กราบบังคมทูลในนามของข้าราชการตุลาการ จบแล้ว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสตอบ “ ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาอยู่ในท่ามกลางมหาสมาคม พรั่งพร้อมด้วยทุกท่านจากทุกสถาบันสำคัญของชาติ และได้รับคำอวยพรอันเปี่ยมด้วยความปรารถนาดี และไมตรีจิต ขอขอบพระทัย และขอบใจในคำอวยพรและน้ำใจไมตรีของทุกท่านเป็นอย่างมาก ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าขอเชิญชวนทุกท่านทุกฝ่ายในสมาคมนี้ และประชาชนชาวไทยทุกคน ได้ตั้งความปรารถนาาร่วมกันกับข้าพเจ้า ในอันที่จะร่วมกันกับข้าพเจ้า ในอันที่จะร่วมกันปฏิบัติงานตามฐานะและหน้าที่ของตน โดยยึดเอาประโยชน์ คือความเจริญของประเทศชาติ และความผาสุกर्मเย็นของประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุด ขอพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์จงคุ้มครองรักษาทุกท่านให้ประสบความสุขความเจริญพร้อมด้วยพรอันเป็นมงคลทุกประการ ”

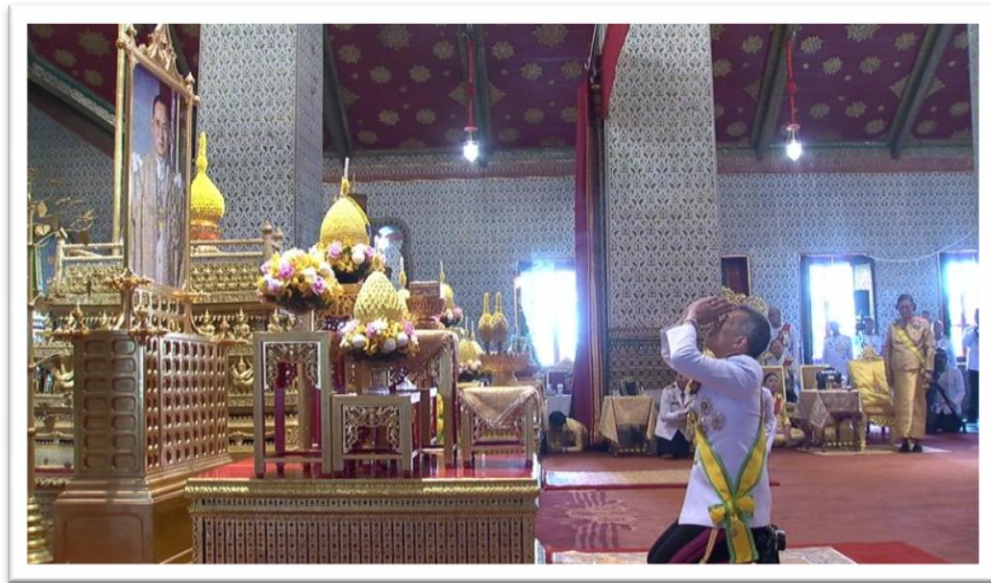
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัส ทรงประกาศเป็นพุทธศาสนาปฐมก

เวลา 16:00 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ โดยริ้วขบวนราบใหญ่ไปทรงนมัสการพระพุทธมหายานรัตนปฐมีมารุ ประภาศพระองค์เป็นศาสนาปฐมก ฦ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม “ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ แต่เดิมมาข้าพเจ้าได้มีจิตศรัทธา เลื่อมใส และนึกถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ด้วยวิธีนั้นๆ อยู่แล้ว ฉะนั้นบัดนี้ ข้าพเจ้าได้เถลิงถวัลย์ ราชสมบัติบรมราชาภิเษกแล้ว จึงขอมอบตัวแต่พระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้าและพระสงฆ์เจ้า จะได้รับการจัดการ ให้ความคุ้มครอง และรักษาพระพุทธศาสนาโดยชอบธรรมตลอดไป ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ขอพระสงฆ์จงจำไว้ด้วยว่า ข้าพเจ้าเป็นพุทธศาสนาปฐมกเกิด” แล้วเสด็จถวายบังคมพระบรมรูปสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ฦ ปราสาทพระเทพบิดร ถวายบังคมพระบรมอัฐิและพระอัฐิ สดับปกรณ์ ฦ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

วันที่ 5 พฤษภาคม 2562

เวลา 9:00 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 ในพระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย และสถาปนาพระฐานันดรศักดิ์พระบรมวงศ์ ณ พระที่นั่งอัมรินทรวินิจฉัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายภูมิทร ปลั่งสมบัติ อาลักษณ์ กองอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี อ่านประกาศพระบรมราชโองการเฉลิมพระปรมาภิไธย

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เฉลิมพระปรมาภิไธย
พระบรมอัฐิ สมเด็จพระบรมชนกนาถ ตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ทรงพระราชอนุสรณ์คำนึงถึงสมเด็จพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ซึ่งได้ทรงรับพระราชภาระสืบราชสันตติวงศ์เป็นพระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ 9 แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ดำรงพระองค์เป็นมิ่งขวัญของพสกนิกรชาวไทย ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการ เป็นคุณประโยชน์อเนกอนันต์ แก่อาณาประชาราษฎร์ เป็นที่ประจักษ์แก่ตาแก่ใจของบรรดาพสกนิกร และนานาชาติอารยประเทศ จนกระทั่งเสด็จสวรรคต เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พุทธศักราช 2559 แม้ระยะเวลาจะล่วงเลยมาจวบจนปัจจุบัน แต่เหล่าพสกนิกรก็ยังคงคำนึงถึงพระมหากษัตริย์คุณเสมอมาไม่เสื่อมคลาย ในศกสมัยอันเป็นมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษกนี้ สมควรจะได้สนองพระเดชพระคุณถวายพระเกียรติยศให้ปรากฏแผ่ไพศาลยิ่งขึ้น ด้วยมีพระราชหฤทัยระลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของสมเด็จพระบรมชนกนาถ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เฉลิมพระปรมาภิไธย พระบรมอัฐิ สมเด็จพระบรมชนกนาถ ตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

ขอให้พระเกียรติคุณ วิบูลยศปรากฏแผ่ไพศาลไปในสากลจักรวาล จิรัฏฐิติกาล ตลอด
นิรันดร์ เทอญ

เฉลิมพระนามาภิไธย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 เป็น
“สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง”

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ทรงพระราชดำริด้วยพระราชหฤทัยประกอบด้วยพระกตัญญูทเวทิตา ระลึกถึงพระเดชพระคุณสมเด็จพระบรมราชชนนี อันได้มีมาเป็นล้นพันยิ่งกว่าผู้อื่น และทรงพระราชดำริว่า พระบรมราชชนนีเป็นผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันได้บังเกิดประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองและพสกนิกรเป็นอเนกปริยาย มีพระราชหฤทัยเปี่ยมด้วยพระเมตตากรุณาธิคุณ เสด็จออกสอดส่องดูแลทุกข์สุขของราษฎรทั่วทุกแห่งหนแม้ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ด้วยพระวิริยอุตสาหะอย่างยิ่งยวด โดยทรงดำเนินพระราชจริยวัตรด้วยพระราชปณิธานแห่งธรรมราชินี

ในศุภสมัยอันเป็นมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษกนี้ สมควรจะเฉลิมพระเกียรติยศ สอนองพระคุณตามโบราณราชประเพณี อันจะอำนวยสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคลแด่พระองค์ และสยามรัฐสีมาอาณาจักร จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เฉลิมพระนามาภิไธย สมเด็จพระบรมราชชนนี ตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และถวายเหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ 10 ชั้นที่ 1 ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย อำนาจแห่งพระกตัญญูทเวทิตาธรรม และเทวดา เจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงบันดาลอภิบาลรักษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ให้ทรงเจริญพระชนมายุ พรรณ สุข พล ปฏิภาณ คุณสารสมบัติ สรรพสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคล วิบูลศุภผลมโหฬารธนาสารสมบุรณ์ วรเกียรติคุณอดุลยยศ ปราบภูยั้งยืนนาน ตลอดจริจรัฏฐิติกาล เทอญ

เฉลิมพระนามาภิไธย สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา
 เจ้าฟ้ามหาดจักรีสรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิรยพัฒน์
 รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมาร

สถาปนา สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรี
 สวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

สถาปนา พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ

สถาปนาและเฉลิมพระนาม สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี

สถาปนาและเฉลิมพระนาม สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา

สถาปนาและเฉลิมพระนาม สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมาง
 กูร สิริวิบูลยราชกุมาร

เฉลิมพระเกียรติยศพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์

เฉลิมพระเกียรติยศพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ

เสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค

เวลา 16:30 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยกระบวนพยุหยาตราสถลมารค จากพระที่นั่งอภรณ์ภิโมกษ์ปราสาท ไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ในการนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภาฯ โดยเสด็จในกระบวน ในฐานะรองผู้บัญชาการ และนายทหารพิเศษประจำหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์

6 พฤษภาคม 2562

เวลา 16:30 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จออก พร้อมด้วย สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภาฯ, สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติฯ ณ สีหบัญชร พระที่นั่งสุทไธสวรรยปราสาท รับการถวายพระพรชัยมงคลจากพสกนิกรชาวไทย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสกับพสกนิกรชาวไทยที่มาเฝ้าฯรับเสด็จโดยมีพระราชดำรัสว่า “ข้าพเจ้าและพระราชินี รู้สึกยินดีและปลื้มใจมาก ที่ได้เห็นประชาชนทั้งหลายมีไมตรีจิตพร้อมเพรียงกันมาร่วมแสดงความปรารถนาดี ในวาระบรมราชาภิเษกของข้าพเจ้าครั้งนี้

ความพร้อมเพรียงของท่านทั้งหลายผู้มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ เพื่อถวายชัยให้พระแก่ข้าพเจ้าด้วยน้ำใจไมตรีและความปรารถนาดีอย่างจริงใจนั้น เป็นที่จับตาจับใจและทำให้ข้าพเจ้าอิ่มใจอย่างยิ่ง

ขอให้ความพร้อมเพรียงของท่านทั้งหลายในการแสดงไมตรีจิตต่อข้าพเจ้าครั้งนี้ จงเป็นนิมิตหมายอันดีที่ทุกคนทุกฝ่ายจะพร้อมกันบำเพ็ญกรณียกิจ

เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติของเราต่อไป”

พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ คณะทูตเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล

เวลา 17:30 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จออก พร้อมด้วย สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภาฯ, สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติฯ ณ ท้องพระโรงกลาง พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท พระบรมมหาราชวัง พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ คณะทูตานุทูตรวมทั้งผู้แทนจาก 130 ประเทศ และเลขาธิการคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียแปซิฟิก(เอสแคป) รวม 235 คน เข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายพระพรชัยมงคล ณ ท้องพระโรงกลาง ในพระบรมมหาราชวัง

**นางฉั่ว ชิว ซาน เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์
ประจำประเทศไทย ในฐานะคนบตีคณะทูต เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายพระพรชัยมงคล**

นางฉั่ว ชิว ซาน เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ ประจำประเทศไทย ในฐานะคนบตีคณะทูต นำคณะทูตานุทูต คณะกงสุล และผู้แทนองค์การระหว่างประเทศในไทย เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายพระพรชัยมงคล

นางฉั่ว ชิว ซาน ตัวแทนกล่าวว่า “คณะทูตานุทูตที่มาร่วมงานในวันนี้ หวังอย่างจริงใจว่า รัชสมัยของพระองค์จะยั่งยืนนานและเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข

ในช่วงที่ผ่านมาประชาชนไทยแสดงให้เห็นถึงความจงรักภักดีและความเทิดทูนต่อพระองค์ ซึ่งเชื่อว่าประเทศไทยจะเต็มเปี่ยมไปด้วยสันติภาพ ความมั่งคั่ง และความเจริญรุ่งเรือง

ขอยืนยันกับพระองค์ว่า ประเทศต่างๆ จะยึดมั่นในพันธกิจที่จะส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยกับประเทศของเรา

ขอให้ราชอาณาจักรไทยที่ยิ่งใหญ่ได้รับพรด้วยสันติภาพ ความเจริญรุ่งเรือง และความก้าวหน้า ตลอดมงคลรัชสมัยของพระองค์”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสกับคณะทูตานุทูต มีใจความว่า

“ข้าพเจ้าและพระราชินี มีความชื่นชมและประทับใจมาก ในคำอวยพรอันเปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดีและเมตตริจิต ซึ่งท่านคนบตีทูตได้กล่าวในนามคณะทูตานุทูตและกงสุลต่างประเทศ ในวาระบรมราชาภิเษกของข้าพเจ้าในครั้งนี้

ขอขอบใจในน้ำใจเมตตริจิตของท่านทั้งหลาย ที่ได้แสดงความปรารถนาดีต่อเราทั้งสอง ประเทศและประชาชนชาวไทย ทั้งยังแสดงความตั้งใจจริงที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศของเราให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ในประการนี้ขอให้ท่านมั่นใจได้ว่า ท่านจะได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากรัฐบาลและประชาชนชาวไทย และข้าพเจ้าเองก็จะพยายามส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีที่มีอยู่ ให้ยิ่งเจริญงอกงามและดำรงยั่งยืนสืบไป ขอสนองพรทุกท่านให้ท่านและ ครอบครัวประสบแต่ความสุขความเจริญ ทั้งขอให้ประเทศและประชากรซึ่งท่านเป็นผู้แทนอยู่ในราชอาณาจักรนี้ มีความรุ่งเรืองไพบูรณ์ตลอดไป”

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในวันที่ 4-6 พฤษภาคม 2562 ซึ่งพระราชพิธีมีขั้นตอนและรายละเอียดต่างๆ เป็นอันมาก นับว่าเป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ที่ประชาชนชาวไทยจะได้มีโอกาสพบเห็นและเป็นพยานงานมหามงคลของชาติครั้งนี้ด้วยตนเองทั้งจะได้ร่วมจารึกภาพประวัติศาสตร์และสืบสานความเจริญทางวัฒนธรรมของชาติสืบไป

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกมีความสำคัญยิ่งของชาติไทยที่พระมหากษัตริย์ทรงเป็นศูนย์รวมใจของปสกนิกรทุกหมู่เหล่า พระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นการเฉลิมพระเกียรติยศว่าพระมหากษัตริย์ทรงขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ของชาติไทยโดยสมบูรณ์แล้ว ทั้งยังเป็นแสดงให้เห็นถึงการยอมรับของประชาชนและนานาชาติว่าประเทศไทยอันเป็นการสร้างความสามัคคีเป็นปึกแผ่นมั่นคงและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติให้ยืนยงยาวนานตลอดไป

หมายเหตุของผู้รวบรวมเรียบเรียง

การรวบรวมเรียบเรียงพระราชประวัติ"พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว" รัชกาลที่ 10 แห่งราชวงศ์จักรี ได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ด้วยความมุ่งมั่นของผู้เรียบเรียงที่ต้องการเผยแพร่ให้อ่านในวัยเรียนวัยศึกษาหรือประชาชนได้รับรู้รับทราบพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระองค์ที่ทรงกระทำทุกสิ่งทุกประการเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระปรีชาสามารถในหลากหลายรูปแบบ พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่เป็นแบบอย่างแห่งความรักและความกตัญญูต่อพระราชบิดาและพระราชมารดาอย่างหาที่เปรียบมิได้ ซึ่งพระราชกรณียกิจในเรื่องนี้ที่ทรงปฏิบัติเป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกัน อีกทั้งทรงรักและเอื้ออาทรปสกนิกรของพระองค์มาต่อเนื่องยาวนาน

พระราชประวัติ"พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว" ข้าพเจ้าได้เพียรพยายามทำการรวบรวมเรียบเรียงค้นคว้าหารายละเอียดทุกแง่มุม ทั้งค้นหาจัดรูปให้เหมาะสมเข้ากับเนื้อหาให้มากที่สุด ทำยนี้ต้องขอขอบคุณเจ้าของบทความเนื้อหา รูปภาพ ต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้านำมาประกอบการเผยแพร่ ขอขอบคุณ

ประสาร ธาราพรรค
ข้าราชการบำนาญวิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี

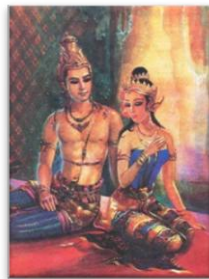
แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- <https://dmc.tv/a>
- <https://hilight.kapook.com/view>
- <https://ftp.daradaily.com/news>
- <https://lifestyle.campus-star.com/knowledge>
- <https://news.mthai.com/webmaster-talk/525488.htm>
- <https://news.thaipbs.or.th/content>
- <https://phralan.in.th>
- <https://sites.google.com>
- <https://thestandard.co/royal-coronation-amusemen>
- <https://th.hellomagazine.com/royalty/king-agenda-4-6-may>
- <https://th.wikipedia.org>
- <https://twitter.com/hashtag>
- [https://th. https://www.facebook.com hellomagazine.com/royalty/king-agenda-4-6-may](https://th.https://www.facebook.com/hellomagazine.com/royalty/king-agenda-4-6-may)
- <https://themomentum.co/momentum-feature-kingrama10>
- <https://voicetv.co.th/read/WzHWQ7CLq>
- <https://workpointnews.com>
- <https://www.bbc.com/thai/thailand>
- <https://www.khaosod.co.th>
- <https://www.mangozero.com/king-rama>
- <https://www.matichon.co.th>
- <https://www.posttoday.com/social/royal/>
- <https://www.prachachat.net>
- <https://www.pptvhd36.com/news>
- <https://www.sanook.com/coronation>
- <https://www.shutterstock.com>
- <https://www.thairath.co.th/content>
- www.komchadluek.net/news/women
- www.mfa.go.th/coronationkingrama10
- www.ops.moc.go.th/main.php?filename=Popup_King10
- www.photoontour.com/SpecialPhotos
- www.truepllookpanya.com
- weekly@matichon.co.th

ขอขอบคุณข้อความ ภาพ จาก เว็บไซต์ต่างๆ

พระราชประวัติรัชกาลที่ 2 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

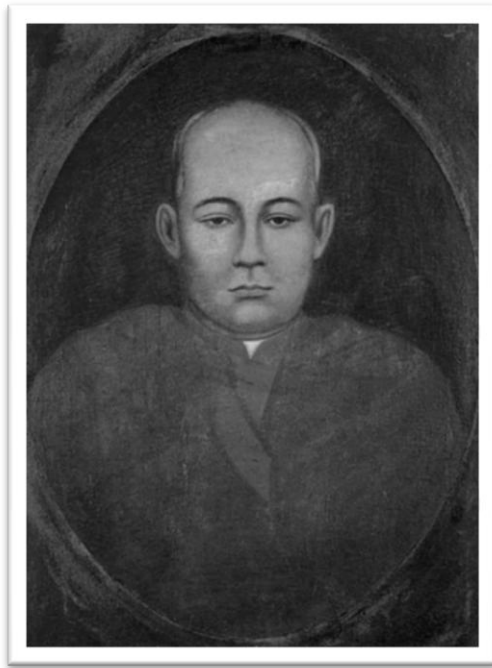
ผู้เรียบเรียงนายประสาร ธาราพรรค

เมื่อนั้น
ค้อนให้ไม่แลดูสारा
แล้วว่าอนิจจาความรัก
ตั้งแต่จะเชี่ยวชาญเป็นเกลียวไป
สตรีใดในพิภพจวบแดน
ด้วยไฝรักให้เกินพักตรา
ไฉนน่าเสียดายตัวนัก
จะออกชื่อภาชั่วไปทั่วทิศ
อิเหนา พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

โฉมงามองค์ระเด่นจินตะหรา
กัลยาคั่งแค้นแน่นใจ
พึงประจักษ์ตั้งสายน้ำไหล
ที่ไหนเลยจะไหลคืนมา
ไม่มีใครได้แค้นเหมือนอกข้า
จะมีแต่เวทนาเป็นเนืองนิตย์
เพราะเชื่อลั่นหลงรักจึงซ้ำจิต
เมื่อพลั้งคิดผิดแล้วจะโทษใคร

พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
ประดิษฐานภายในโรงเรียนราชินี กรุงเทพฯ

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นทั้งนักรบ นักปกครอง ศิลปิน กวี และช่าง ซึ่งได้พระราชทานศิลปวัฒนธรรมอันงดงามประณีตไว้เป็นมรดกแก่ชาติ และปรากฏพระเกียรติคุณแพร่หลายไปในนานาประเทศ จนได้รับการยกย่องจากองค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) ให้ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก เนื่องด้วยทรงสร้างสรรค์วรรณคดีที่ทรงคุณค่าทางวัฒนธรรมไว้เป็นมรดกของชาติจำนวนมาก รวมถึงทรงปกครองบ้านเมืองให้ ราษฎรได้อยู่เย็นเป็นสุขภายใต้พระบรมโพธิสมภารและได้ส่งเสริมให้มีการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฉลองพระบรมราชสมภพครบรอบ 200 ปี เมื่อพ.ศ. 2511

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย นับเป็นช่วงเวลาที่ราชอาณาจักรไทยเริ่มเข้าสู่ความสงบและมีความเบิกบานมากกว่าสมัยที่ผ่านมา ด้วยเหตุนี้ แม้ว่าพระองค์จะยังทรงประกอบพระราชกรณียกิจในการบริหารราชการแผ่นดินและทำนุบำรุงพระนครสืบต่อพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระบรมชนกนาถ เช่นที่เคยเป็นมา แต่ในขณะเดียวกันยังทรงให้ความสำคัญต่อการฟื้นฟูศิลปกรรมในแขนงต่างๆ อย่างดียิ่ง ที่สำคัญคือ การรังสรรค์งานสถาปัตยกรรมในพระนครให้มีความสง่างามยิ่งกว่ายุคสมัยที่ผ่านมา มีการขยายอาณาเขตของพระบรมมหาราชวังทางทิศตะวันตกกับทิศใต้ใหม่

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 2 ในราชวงศ์จักรี พระราชโอรสพระองค์ที่ 4 ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชและสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี มีพระนามเดิมว่า **ฉิม** พระราชสมภพเมื่อ วันพุธ ขึ้น 7 ค่ำ เดือน 4 ปีกุน เวลาเช้า 5 ยาม ซึ่งตรงกับวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2310 ณ ตำบลอัมพวา เมืองสมุทรสาคร เมื่อเจริญวัยได้ทรงศึกษาเล่าเรียน ณ วัดบางหว้าใหญ่ ครั้นทรงพระเจริญวัยมีพระชันษาสมควรแก่การศึกษาเล่าเรียน สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกก็ได้นำไปฝากเข้ารับการศึกษาที่วัดระฆังโฆสิตาราม โดยฝากตัวเป็นศิษย์กับพระวันรัต (ทองอยู่) อีกทั้งเมื่อเจริญวัยในขณะที่มีพระชนมายุ 8 ชันษาก็ได้ตามเสด็จ พระราชบิดาในราชการสงครามตลอดรัชสมัยกรุงธนบุรี หลายครั้ง อาทิ สงครามที่เชียงใหม่ ราชบุรี พิษณุโลก นครจำปาศักดิ์ กรุงศรีสัตนาคนหุตและกรุงกัมพูชา และเมื่อพระชนมายุได้ 16 พรรษา สมเด็จพระบรมชนกนาถก็ได้ปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์พระนามว่าพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระองค์จึงได้รับการสถาปนาพระยศขึ้นเป็น สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร และโปรดให้เสด็จไปประทับ ณ พระราชวังเดิมของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ที่ปากคลองบางกอกใหญ่และเมื่อถึงปี พ .ศ.2331 พระองค์ทรงมีพระชนมายุครบ 22 พรรษา ก็ได้ทรงผนวช ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง และเสด็จจำพรรษาที่วัดสมอราย (วัดราชาธิวาส) 1 พรรษา จึงทรงลาผนวชกลับเข้ารับราชการ เมื่อสมเด็จพระบรมราชาธิบดีบรมมหาสุรสิงหนาท ทิวงคตลง ในปี พ .ศ.2349 เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร จึงได้รับการสถาปนาขึ้นดำรงตำแหน่ง กรมพระราชวังบวรสถานมงคล(วังหน้า) ทรงพระนามว่ากรมพระราชวังบวรมหาอิศรสุนทรขณะนั้น มีพระชนมายุได้ 40 พรรษา หลังจากนั้นอีกเพียง 2 ปี เมื่อถึงวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2352 ขณะมีพระชนมายุ 42 พรรษา พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเสด็จสวรรคตด้วยพระโรคชรา ขณะมีพระชนมายุได้ 73 พรรษา นับเวลาในการเสด็จครองราชย์ได้นานถึง 27 ปี สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร กรมพระราชวังบวรสถานมงคล จึงได้เสด็จขึ้นทรงราชย์สืบพระราชสันตติวงศ์เป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ 2 แห่งราชวงศ์จักรี ใช้พระนามเต็มว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยแต่เนื่องจากในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่เสด็จขึ้นทรงราชย์มีเหตุการณ์ไม่

ปกติ มีผู้ทิ้งหนังสือกล่าวหาพระเจ้าหลานเธอ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศ กรมขุนกษัตราณูชิต พระราชโอรสสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ที่ประสูติแต่พระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ร่วมกับพรรคพวกคบคิดกันจะแย่งราชสมบัติ จึงมีการจับกุม เมื่อชำระได้ความแล้วเป็นสัจจริง จึงให้นำกรมขุนกษัตราณูชิตไปประหารด้วยท่อนจันทน์ที่วัดปทุมคงคา และบรรดาสมาครพรรคพวกก็ให้ประหารชีวิตสิ้น ดังนั้นจึงไม่เรียกพิธีเสด็จขึ้นทรงราชย์ตามราชประเพณีว่าพระราชพิธีบรมราชาภิเษก แต่เรียกว่าปราบดาภิเษกทั้งๆที่เนื้อหาแห่งพระราชพิธีก็คือพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตามโบราณราชประเพณี

การพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในรัชกาลที่ 2 ได้ย้ายมาทำพิธีที่หมู่พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน เนื่องจากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทซึ่งสร้างขึ้นแทนพระที่นั่งอมรินทราภิเษกมหาปราสาทอันเป็นสถานที่ทำพิธีปราบดาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกนั้นใช้เป็นสถานที่ประดิษฐานพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกอยู่ในรัชกาลต่อ ๆ มาจึงใช้หมู่พระที่นั่งจักรพรรดิพิมานเป็นสถานที่จัดการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกและใช้พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทเป็นสถานที่ตั้งพระบรมศพ หลังจากเสร็จพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระองค์จึงเสด็จเลียบพระนครโดยกระบวนพยุหยาตราตามโบราณราชประเพณี

พระนามเต็ม

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยมีพระนามเต็มเมื่อขึ้นครองราชย์ว่า พระบาทสมเด็จพระบรมราชาธิราชวรามาธิบดี ศรีสินทรบรมมหาจักรพรรดิราชาธิบดินทร์ ธรณินทราธิราช รัตนากาศภาสกรวงศ์ องค์ปรมาธิเบศ ตรีภูวเนตรวรนายก ดิลกรัตนราชชาติอาชาวศรัย สมุทัยดโรมนต์ สากลจักรวาฬาธิเบนทร สุริเยนทราชาธิบดินทร์ หริหรินทรา ธาตอธิบดี ศรีวิบูลยคุณอนันชฐ ฤทธิราเมศวรมหันท บรมธรรมิกราชาธิราชเดโชชัย พรหมเทพาดิเทพนฤบดินทร์ ภูมิตรปรมาธิเบศ โลกเชษฐวิสุทธิ รัตนมกุฎประกาศ คตามหาพุทธางกูรบรมบพิตร พระพุทธเจ้าอยู่หัว

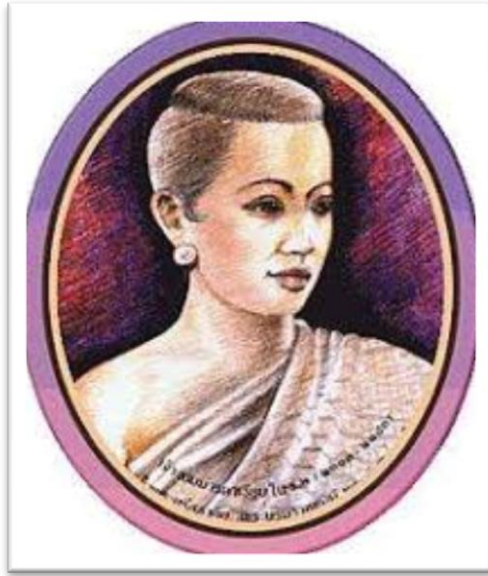
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้ออกพระนามรัชกาลที่ 2 ว่าพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตามนามของพระพุทธรูปที่ทรงโปรดให้สร้างอุทิศถวาย และพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้เฉลิมพระปรมาภิไธยใหม่เป็นพระบาทสมเด็จพระบรมราชพงษเชษฐมเหศวรสุนทร ไตรเสวตรราชาดิศรมหาสวามินทร์ สยารัชฎินทรวโรดม บรมจักรพรรดิราช พิลาศธาดาราชาธิราช บรมนารถบพิตร พระพุทธเลิศหล้านภาไลย

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้เฉลิมพระนามใหม่เป็น**พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระพุทธเลิศหล้านภาลัย**

พระนามที่ปรากฏ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยนั้น เพิ่งถวายพระนามเรียกเมื่อสมัยรัชกาลที่ 3 เนื่องจากพระปรมาภิไธยที่จารึกในพระสุพรรณบัฏ ของรัชกาลที่ 1 และรัชกาลที่ 2 จะเหมือนกันทุกตัวอักษร เพราะในเวลานั้นยังไม่มีธรรมเนียมที่จะต้องมีพระปรมาภิไธยแตกต่างกันในแต่ละพระองค์ จนถึงรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา จึงทรงได้พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บัญญัติไว้ว่า ในแต่ละรัชกาลจะต้องมีพระปรมาภิไธยแตกต่างกัน เว้นแต่สร้อยพระปรมาภิไธยเท่านั้นที่อนุโลมให้ซ้ำกันได้บ้าง ส่วนคำนำหน้าพระนาม รัชกาลที่ 4 ก็ได้ทรงบัญญัติให้ใช้คำว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทร์ หรือ ปรมินทร์ เป็นคำนำหน้านั้นขึ้นอยู่กับลำดับรัชกาลว่าจะเป็นเลขคี่หรือเลขคู่

เดิมทีเดียวคนสมัยก่อนมักเรียกรัชกาลที่ 1 ว่า แผ่นดินต้น และเรียกรัชกาลที่ 2 ว่า แผ่นดินกลาง เหตุเพราะพระนามในพระสุพรรณบัฏเหมือนกัน รัชกาลที่ 3 จึงไม่โปรดให้ใช้ตามอย่างรัชกาลที่ 1 และ 2 เพราะเหตุเช่นนั้นจะทำให้ประชาชนสมัยนั้นเรียกว่าแผ่นดินปลาย ซึ่งดูไม่เป็นมงคล

สมเด็จพระศรีสุลาลัย พระอัครชายาในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

รายพระนามพระราชโอรสและพระราชธิดา

1. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรจั่น พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาสี ประสูติ พ.ศ. 2328
สิ้นพระชนม์ ในสมัยรัชกาลที่ 1
2. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าชาย พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาสวน ประสูติ พ.ศ. 2329
สิ้นพระชนม์ ในสมัยรัชกาลที่ 1

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

3. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระองค์เจ้าทับ) พระราชมารดา สมเด็จพระศรีสุลาลัย
ธิดา พระยานนทบุรี (จัน) ประสูติ 31 มีนาคม พ.ศ. 2330 สวรรคต 2 เมษายน พ.ศ. 2394 พระชันษา 64 ปี

4. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนกัลยาสุนทร (พระองค์เจ้าลำภู) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาสวน ประสูติ พ.ศ. 2332 สิ้นพระชนม์ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2389 พระชันษา 58 ปี
5. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าทับทิม พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาแจ่มใหญ่ ประสูติ พ.ศ. 2332 สิ้นพระชนม์ ในรัชกาลที่ ๓ -
6. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ายี่สุน พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาเหมใหญ่ ประสูติ 22 มีนาคม พ.ศ. 2332 สิ้นพระชนม์ 14 กันยายน พ.ศ. 2412 พระชันษา 81 ปี
7. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าป้อม พระราชมารดา สมเด็จพระศรีสุลาลัย ประสูติ 22 มกราคม พ.ศ. 2333 สิ้นพระชนม์ พ.ศ. 2336 พระชันษา 3 ปี
8. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นสุนทรธิติ (พระองค์เจ้ากล้วยไม้) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาสวน ประสูติ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2334 สิ้นพระชนม์ 24 มีนาคม พ.ศ. 2374 พระชันษา 39 ปี
9. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบุผา พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาสี ประสูติ พ.ศ. 2334 สิ้นพระชนม์ พ.ศ. 2364 พระชันษา 31 ปี
10. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวงศ์เจ้าจอมมารดาศิลา ธิดาท่านขรัวยายฟักทอง ประสูติ พ.ศ. 2334 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ ๔
11. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าปุก พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาสิ้น ประสูติ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2335 สิ้นพระชนม์ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2416 พระชันษา 81 ปี

12. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าดำ พระราชมารดา สมเด็จพระศรีสุลาลัย ประสูติ พ.ศ. 2335 สิ้นพระชนม์ พ.ศ. 2336 พระชันษา 1 ปี
13. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นเสพสุนทร (พระองค์เจ้ากุสุมา) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดากรุด ประสูติ 15 มีนาคม พ.ศ. 2335 สิ้นพระชนม์ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2385 พระชันษา 50 ปี
14. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหญิง พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาม่วงใหญ่ ประสูติ พ.ศ. 2336 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 1 -

15. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร (พระองค์เจ้ามั่ง) พระราชมารดาเจ้าจอมมารดานันท์ ธิดาเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ประสูติ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2336 สิ้นพระชนม์ 4 กันยายน พ.ศ. 2402 พระชันษา 67 ปี
16. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าส้มจิ้น พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาเกต ประสูติ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2336 สิ้นพระชนม์ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2408 พระชันษา 72 ปี
17. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระพิพิธโภคภูเบนทร์ (พระองค์เจ้าพนมวัน) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาศิลา ประสูติ วันพุธ เดือน 11 ขึ้น 14 ค่ำ ปีชวด ฉศก จ.ศ. 1156 สิ้นพระชนม์ วันจันทร์ เดือน 5 แรม 8 ค่ำ ปีมะโรง อัฐศก จ.ศ.1218 ในสมัย ร. 4 พระชันษา 62 ปี
18. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหรรุณ พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาสวน ประสูติ วันอังคาร เดือน 9 ขึ้น 5 ค่ำ ปีเถาะ สัปตศก จ.ศ. 1157 สิ้นพระชนม์ในสมัย รัชกาลที่ 3 พระชันษา 38 ปี
19. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าไย พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาอิน วันอาทิตย์ เดือน 9 ขึ้น 10 ค่ำ ปีเถาะ สัปตศก จ.ศ. 1157 ปีกุน เบญจศก จ.ศ. 1225 ในสมัย ร. 4 พระชันษา 68 ปี
20. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าชาย พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาเหมเล็ก เดือนอ้าย ปีเถาะ สัปตศก จ.ศ. 1157 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 3
21. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพลับ พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาสวน ประสูติ วันอาทิตย์ เดือน 5 ปีมะเส็งนพศก จ.ศ. 1159 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 3

22. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระพิทักษเทเวศร์ (พระองค์เจ้ากุญชร) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาศิลา ประสูติ วันพุธ เดือน 6 ขึ้น 4 ค่ำ ปีมะเมีย สัมฤทธิศก จ.ศ.1160 สิ้นพระชนม์ วันพฤหัสบดี เดือน 5 แรม 13 ค่ำ ปีกุน เบญจศก จ.ศ. 1225 ในสมัยรัชกาลที่ 4 พระชันษา 65 ปี
23. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสังวาล พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาทรัพย์ ประสูติ เดือน 8 ปีมะเมีย สัมฤทธิศก จ.ศ. 1160 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 3
24. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเนตร พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาปราง ธิดาขรัวตาบุญเกิด และขรัวยายทองอิน ประสูติ เดือน 9 ปีมะเมีย สัมฤทธิศก จ.ศ. 1160 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 1

25. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโคมเพ็ชร พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาเหมเล็ก ประสูติ เดือน 6 ปีมะเมีย เอกศก จ.ศ. 1161 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 1
26. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเรณู พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาบุณนาค ประสูติ เดือน 8 ปีมะแม เอกศก จ.ศ. 1161 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 3
27. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอำไพ พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาทองอยู่ ประสูติ เดือน 9 ปีมะแม เอกศก จ.ศ. 1161 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 3 -
28. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอัมพร พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาม่วงขอ ประสูติ เดือน 9 ปีมะแม เอกศก จ.ศ. 1161 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 2
29. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุกรม พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาสิ้น ประสูติ วันศุกร์ เดือน 10 แรม 13 ค่ำ ปีมะแม เอกศก จ.ศ. 1161 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 2
30. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเนียม พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาเหมใหญ่ ประสูติ วันเสาร์ เดือน 5 แรม 3 ค่ำ ปีวอกเอกศก จ.ศ. 1162 สิ้นพระชนม์ ปีวอก ฉศก จ.ศ. 1186 ในสมัย รัชกาลที่ 2
31. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าชาย พระราชมารดาเจ้าจอมมารดาสวน ประสูติ เดือน 6 ปีวอก โทศก จ.ศ. 1162 สิ้นพระชนม์ในสมัย รัชกาลที่ 3
32. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าน้อย พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาสวน ประสูติ เดือน 12 ปีวอก โทศก จ.ศ. 1162 สิ้นพระชนม์ในสมัย รัชกาลที่ 3

33. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประภา พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาบุญมา ประสูติ เดือน อ้าย ปีวอก โทศก จ.ศ. 1162 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 3
34. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าชัตติยวงศ์ พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาน้อย ประสูติ ปีวอก โทศก จ.ศ. 1162 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 2 -
35. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิ์ (พระองค์เจ้าทินกร) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาศิลา ประสูติ วันอาทิตย์ เดือน 7 ขึ้น 12 ค่ำ ปีระกา ตรีศก จ.ศ. 1163 สิ้นพระชนม์ วันศุกร์ เดือนอ้าย ขึ้น 1 ค่ำปีมะโรงอัฐศก จ.ศ. 1218 ในสมัย รัชกาลที่ 4 พระชันษา 56 ปี

36. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารสคนธ์ พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาทรัพย์ ประสูติ วันอาทิตย์ เดือนอ้าย ขึ้น 15 ค่ำ ปีระกา ตรีศก จ.ศ.1163 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 3

สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี

37. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าชาย พระราชมารดา สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี ประสูติ วันอาทิตย์ เดือนยี่ แรม 4 ค่ำ ปีระกาตรีศก จ.ศ. 1163 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 1

38. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นสนธิทนเรนทร์ (พระองค์เจ้าไพฑูริย์) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาทิม รัตนนายเอม ประสูติ ปีมะจิด จัตุศก จ.ศ. 1164 สิ้นพระชนม์ ปีวอก สัมฤทธิศก จ.ศ. 1210 ในสมัยรัชกาลที่ 3

39. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าชาย พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาเหมเล็ก ประสูติ ปีมะจิด จัตุศก จ.ศ.1164 สิ้นพระชนม์ ปีกุน เบญจศก จ.ศ. 1165 ในสมัย รัชกาลที่ 1

40. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหญิง พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาร้อยระนาด ประสูติ ปีมะจิด จัตุศก จ.ศ. 1164 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 1

41. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงมหิศวรินทรามเรศร์ (พระองค์เจ้าโต) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาเลี้ยง ประสูติ วันอังคาร เดือน 11 ขึ้น 11 ค่ำ ปีกุน เบญจศก จ.ศ. 1165 สิ้นพระชนม์ วันพุธ เดือน 8 อุตตราศก ขึ้น 3 ค่ำ ปีระกา ตรีศก จ.ศ. 1223 ในสมัย รัชกาลที่ 4 พระชันษา 59 ปี

42. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอินทนิล พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาศิลา ประสูติ วันพุธ เดือน 11 ขึ้น 6 ค่ำ ปีชวด ฉศก จ.ศ. 1166 สิ้นพระชนม์ ปีวอก จัตุศก จ.ศ. 1234 ในสมัย รัชกาลที่ 5 พระชันษา 69 ปี

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

43. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (เจ้าฟ้ามงกุฎ) พระราชมารดา สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี พระราชสมภพ วันพฤหัสบดี เดือน 11 ขึ้น 14 ค่ำ ปีชวด ฉศก จ.ศ.1166 สวรรคต วันพฤหัสบดี เดือน 11 ขึ้น 15 ค่ำ ปีมะโรง สัมฤทธิศก จ.ศ. 1230 พระชนมายุ 65 พรรษา
44. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระเทเวศร์วิชรินทร์ (พระองค์เจ้ากลาง) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาน้อยระนาด ประสูติ วันเสาร์ เดือน 3 แรม 12 ค่ำ ปีฉลู สัปตศก จ.ศ. 1167 สิ้นพระชนม์ วันอังคาร เดือน 4 ขึ้น 8 ค่ำ ปีชวดอัฐศก จ.ศ. 1238 ในสมัย รัชกาลที่ 5 พระชันษา 73 ปี
45. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพศิลป์ปรีชา (พระองค์เจ้าชุมแสง) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาทิม ประสูติ วันเสาร์ เดือน 5 ขึ้น 3 ค่ำ ปีชลาภ สัปตศก จ.ศ. 1167 สิ้นพระชนม์ วันจันทร์ เดือน 8 บурพาสาฒ ขึ้น 10 ค่ำ ปีระกา ตรีศก จ.ศ. 1223 ในสมัย รัชกาลที่ 4 พระชันษา 56 ปี
46. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหญิง พระราชมารดา ท้าววรจันทร์ (เจ้าจอมมารดาปรางใหญ่) ประสูติ ปีชลาภ อัฐศก จ.ศ. 1168 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 1 ภายหลังประสูติได้ 3 วัน
47. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหญิง พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาพะวา ธิดาพระสาครบุรี และขรัวยายลิ้ม ประสูติ ปีชลาภ อัฐศก จ.ศ. 1168 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 1 ในวันประสูติ
48. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสายสมร พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาเลี้ยง ประสูติ วันเสาร์ เดือน 8 แรม 2 ค่ำ ปีมะโรง สัมฤทธิศก จ.ศ. 1170 สิ้นพระชนม์ ปีมะแม ตรีศก จ.ศ. 1233 ในสมัย รัชกาลที่ 5 พระชันษา 64 ปี
49. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท (พระองค์เจ้านวม) พระราชมารดา ท้าววรจันทร์ (เจ้าจอมมารดาปรางใหญ่) ประสูติ วันเสาร์ เดือน 8 แรม 2 ค่ำ ปีมะโรง สัมฤทธิศก จ.ศ. 1170 สิ้นพระชนม์ วันพุธ เดือน 10 ขึ้น 6 ค่ำ ปีมะเมียโทศก ในสมัย รัชกาลที่ 5 พระชันษา 63 ปี

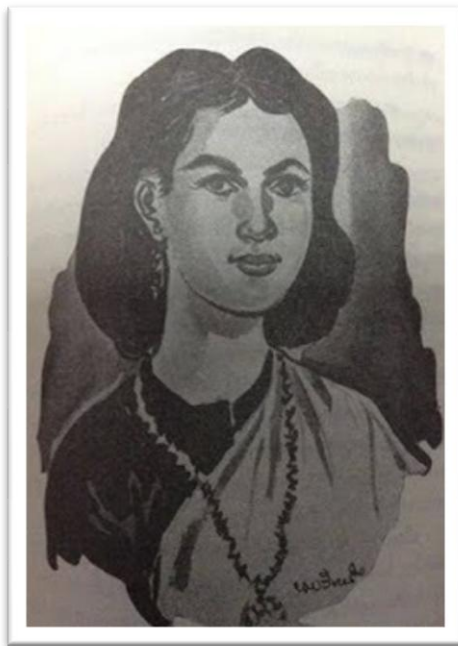

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว

50. พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว (เจ้าฟ้าจุฑามณี) พระราชมารดา สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี ประสูติ วันจันทร์ เดือน 6 ขึ้น 11 ค่ำ ปวอก ฉศก จ.ศ. 1170 สิ้นพระชนม์ วันอาทิตย์ เดือนยี่ แรม 6 ค่ำ ปีฉลูสัปตศก จ.ศ. 1127 ในสมัย รัชกาลที่ 4 พระชันษา 58 พรรษา
51. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนสถิตย์สถาพร (พระองค์เจ้ามรกต) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาทองดี ธิดาเจ้าพระยาธรรมาฯ (สด) ประสูติ วันพุธ เดือนยี่ ปีมะโรงสัมฤทธิศก จ.ศ. 1170 สิ้นพระชนม์ในสมัย รัชกาลที่ 4
52. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นถาวรวรยศ (พระองค์เจ้าชัตติยา) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาพะวา ประสูติ วันเสาร์ เดือน 10 แรม 14 ค่ำ ปีมะเส็ง เอกศก จ.ศ. 1171 สิ้นพระชนม์ ปีระกา เบญจศก จ.ศ. 1235 ในสมัย รัชกาลที่ 5 พระชันษา 65 ปี
53. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าดวงจันทร์ พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาลำ ประสูติ ปีมะเส็ง เอกศก จ.ศ. 1171 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 2
54. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้านิมนวล พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาลูกจันทร์ใหญ่ ประสูติ ปีมะแม ตรีกศก จ.ศ. 1173 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 3
55. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหญิง (แฝด) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาหนูจิ้น ประสูติ ปีมะแม ตรีกศก จ.ศ. 1173 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 2
56. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหญิง (แฝด) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาหนูจิ้น ประสูติ ปีมะแม ตรีกศก จ.ศ. 117 3 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 2
57. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นอลงกฎกิจปรีชา (พระองค์เจ้านิลรัตน) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาพิม ประสูติ วันจันทร์ เดือน 9 แรม 8 ค่ำ ปีมะแม ตรีกศก จ.ศ. 1173 สิ้นพระชนม์ วันพุธ เดือน 11 ขึ้น 11 ค่ำ ปีเถาะนพศก จ.ศ. 1229 ในสมัย รัชกาลที่ 4 พระชันษา 57 ปี

58. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวรศักดิ์ดาพิศาล สุพรรณนาการสวัสดิ (พระองค์เจ้าอรุณวงศ์) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาเอม ธิดาพระยารัตนจักร (หงส์ทอง) ประสูติ วันอาทิตย์ เดือน 7 แรม 6 ค่ำ ปีกอก จัตวาศก จ.ศ. 1174 สิ้นพระชนม์ วันศุกร์ เดือน 8 อุตตราสา แรม 4 ค่ำ ปีชวด สัมฤทธิศก จ.ศ. 1250 ในสมัย รัชกาลที่ 5 พระชันษา 76 ปี

59. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นภูบาลบริรักษ์ (พระองค์เจ้ากปิธธา) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาอัมพาทิดาพระยาอินทรากร ประสูติ วันอังคาร เดือน 5 แรม 1 ค่ำ ปีจอ จ.ศ.1176 ยังเป็นเบญจศก สิ้นพระชนม์ วันอาทิตย์ เดือนอ้าย แรม 7 ค่ำ ปีกอก จัตวาศก จ.ศ. 1234 ในสมัย รัชกาลที่ 5 พระชันษา 59 ปี

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากุณฑลทิพยวดี

60. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าอาภรณ์ พระราชมารดา สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากุณฑลทิพยวดี ประสูติ วันศุกร์ เดือน 5 แรม 7 ค่ำ ปีชวด อัฐศก จ.ศ. 1178 สิ้นพระชนม์ ปีกอก สัมฤทธิศก จ.ศ. 1210 ในสมัย รัชกาลที่ 3

61. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนวรจักรธรานุภาพ (พระองค์เจ้าปราโมช) พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาอัมพา ประสูติ วันอังคาร เดือน 4 แรม 9 ค่ำ ปีชวด อัฐศก จ.ศ. 1178 สิ้นพระชนม์ วันพฤหัสบดี เดือน 8 บุรพศก ขึ้น 8 ค่ำ ปีกอก จัตวาศก จ.ศ. 1234 ในสมัย รัชกาลที่ 5 พระชันษา 57 ปี

62. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพันแสง พระราชมารดา เจ้าจอมมารดานวล ประสูติ วันพฤหัสบดี เดือน 10 ปีฉลู นพศก จ.ศ. 1179 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 3

63. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเน่า พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาพุ่ม ประสูติ เดือน 12 ปีฉลู นพศก จ.ศ. 1179 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 2

64. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเกตุร พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาอัมพา วันอังคาร เดือน 8 แรม 4 ค่ำ ปีชลา สัมฤทธิศก จ.ศ. 1180 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 4

65. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหามาลา กรมพระยาบำราบปรปักษ์ พระราชมารดา สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากุณฑลทิพยวดี ประสูติ วันเสาร์ เดือน 6 ขึ้น 1 ค่ำ ปีเถาะ เอกศก จ.ศ. 1181 สิ้นพระชนม์ วันพุธ เดือน 10 ขึ้น 4 ค่ำ ปีจออัฐศก จ.ศ. 1248 ในสมัย รัชกาลที่ 5 พระชันษา 67 ปี

66. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสภา พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาลูกจันทร์ ประสูติ วันอังคาร เดือน 9 ปีมะโรงโทศก จ.ศ. 1162 สิ้นพระชนม์ ปีมะเส็ง ตรีศก จ.ศ. 1183 ในสมัย รัชกาลที่ 2

67. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าหญิง พระราชมารดา สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากุณฑลทิพยวดี ประสูติ วันพุธ เดือน 4 แรม 3 ค่ำ ปีมะโรง โทศก จ.ศ. 1182 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 2

68. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากัญญา พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาอัมพา ประสูติ วันเสาร์ เดือน 6 ขึ้น 4 ค่ำ ปีมะเส็ง ตรีศก จ.ศ. 1183 สิ้นพระชนม์ ปีจอ โทศก จ.ศ. 1212 ในสมัย รัชกาลที่ 3 พระชันษา 30 ปี

69. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าปิ๋ว พระราชมารดา สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากุณฑลทิพยวดี ประสูติ วันศุกร์ เดือน 6 ขึ้น 6 ค่ำ ปีมะแม จัตวาศก จ.ศ. 1184 สิ้นพระชนม์ ปีชวด โทศก จ.ศ.1202 ในสมัย รัชกาลที่ 3

70. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ามารยาทร พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาแยม ธิดาพระยาไกรเพชรรัตนสงคราม (ทองดี) ประสูติ วันอาทิตย์ เดือน 3 แรม 7 ค่ำ ปีมะเมีย จัตวาศก จ.ศ. 1184 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 4

71. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากัลยาณี พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาอัมพา ประสูติ วันเสาร์ เดือน 4 ขึ้น 6 ค่ำ ปีมะเมีย จัตวาศก จ.ศ. 1184 สิ้นพระชนม์ ปีมะแม เบญจศก จ.ศ. 1185 ในสมัย รัชกาลที่ 2

72. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าแม่นเขียน พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาลูกจันทร์เล็ก ธิดาเจ้าสุก ขาวหลวงพระบาง ประสูติ วันจันทร์ เดือนอ้าย ขึ้น 13 ค่ำ ปีมะแม เบญจศก จ.ศ. 1185 สิ้นพระชนม์ วันอาทิตย์ เดือน 10 แรม 14 ค่ำ ปีฉลู เบญจศก จ.ศ. 1275 ในสมัย รัชกาลที่ 6 พระชันษา 90 ปี

73. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากนิษฐน้อยนารี พระราชมารดา เจ้าจอมมารดาอัมพา ประสูติ วันเสาร์ เดือน 3 ขึ้น 4 ค่ำ ปีวอก ฉศก จ.ศ. 1186 สิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ 3

พระราชลัญจกรประจำพระองค์ เป็นรูปครุฑยุดนาค

พระราชสัญลักษณ์ ประจำพระองค์ รัชกาลที่ 2 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็นรูปครุฑยุดนาค เป็นพระราชสัญลักษณ์ของพระบรมนามาภิไธยว่า "ฉิม" ตามความหมายของวรรณคดีไทย คือ พญาครุฑซึ่งในเทพนิยายเทวกำเนิด เป็นเทพองค์หนึ่งที่ทรงมหิทธิธานุภาพยิ่ง แต่ยอมเป็นเทพพาหนะสำหรับพระนารายณ์ ปกติอยู่ที่วิมานฉิมพลี ดังนั้นทรงพระกรุณาให้ใช้รูปครุฑยุดนาค เป็นพระราชสัญลักษณ์ ประจำพระองค์ แทนพระบรมนามาภิไธย

พระราชกรณียกิจ

พระราชกรณียกิจด้านการป้องกันประเทศ

พระเจ้าปดุง

ในรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พม่าได้ยกทัพเข้ามาตีไทยอยู่หลายครั้งด้วยกันตั้งแต่พระองค์ครองราชย์ได้ เพียง 2 เดือน พระเจ้าปดุง กษัตริย์พม่าก็ได้ทรงแต่งตั้งแม่ทัพพม่า 2 นาย คืออะเต็งหุ่งงุ่นและสุเรียงสาระกะยอ โดยให้แม่ทัพอะเต็งหุ่งงุ่นยกทัพเรือเข้ามาตีทางหัวเมืองชายทะเลตะวันตก และสามารถตีเมืองตะกั่วทุ่งตะกั่วป่า รวมถึงล้อมเมืองถลางไว้ ก่อนที่กอง ทัพไทยจะยกลงไปช่วยและตีทัพพม่าจนแตกพ่ายไป ส่วนแม่ทัพสุเรียงสาระกะยอได้ยกกำลังมาทางบกเพื่อเข้าตีหัวเมืองด้านทิศใต้ ของไทย และสามารถตีได้เมืองมะลิวัน ระนอง และกระบุรี พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยจึงทรงส่งกองทัพลงไปช่วยเหลือ พม่าสู้กำลังฝ่ายไทยไม่ได้ก็ถอยทัพหนีกลับไป

ต่อมาในปี พ.ศ. 2363 พระเจ้าปดุงเสด็จสวรรคต พระ เจ้าจักกายแมงได้สืบราชสมบัติต่อจากพระเจ้าปดุง และคิดจะยกทัพมาตีไทยอีก โดยสมคบกับพระยาไทรบุรีซึ่งเปลี่ยนใจไปเข้ากับฝ่ายพม่า แต่เมื่อทราบฝ่ายไทยจัดกำลังทัพเตรียมรับศึกอย่างเข้มแข็ง พม่าก็เกิดเกรงกลัวว่าจะรบแพ้ไทยอีก จึงยุติไม่ยกทัพ

เข้ามา จนอีก 3 ปีต่อมา พระเจ้าจ๊กกัวยแมงก็ทรงชักชวนพระเจ้าเวียดนาม มินมางกษัตริย์ญวนให้มาช่วยตีไทย แต่ฝ่ายญวนไม่ยอมร่วมด้วย พอดีกับที่ขณะนั้นเกิดสงครามกับอังกฤษจึงหมดโอกาสที่จะมาตีไทยอีกต่อไป

พระราชกรณียกิจด้านการปกครอง

ลักษณะการปกครองในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ยังคงมีรูปแบบเหมือนสมัยกรุงธนบุรีและรัชกาลที่ 1 ทรงบริหารบ้านเมืองโดยให้เจ้านายรับหน้าที่ในการบริหารงานราชการ ในกรมกองต่างๆ เท่ากับเป็นการให้เสนาบดีได้มีการศึกษาข้อราชการก่อนจะนำความขึ้นกราบบังคมทูล โปรดให้สมเด็จพระอนุชาธิราช กรมพระราชวังบวรมหาเสนาณรงค์ ดำรงตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานมงคลทำหน้าที่กำกับตรวจตราราชการต่างพระเนตรพระกรรณ หลังจากกรมพระราชวังบวรมหาเสนาณรงค์ทิวงคตแล้ว ก็โปรดให้ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษ์มนตรี รับหน้าที่ต่อ สำหรับหน่วยงานอื่น ๆ ก็โปรดให้เจ้านายทรงกำกับราชการดังนี้

เจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษ์มนตรี ทรงกำกับ ราชการกรมมหาดไทยและกรมวัง

กรมหมื่นศักดิ์พลเสพ ทรงกำกับ ราชการกลาโหม ในระยะแรกมีเจ้าฟ้ากรมขุนอิศราณรงค์ทรงกำกับ อยู่ด้วย กรมหมื่นพิพิธภูเบนทร ทรงกำกับ ราชการกรมเมือง กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ ทรงกำกับ ราชการกรมคลัง

ทั้งยังโปรดเกล้าฯ ให้ผ่อนผันการเข้ารับราชการของพลเมืองชายเหลือเพียงปีละ 3 เดือน (เข้ารับราชการ 1 เดือน แล้วไปพักประกอบอาชีพส่วนตัวอีก 3 เดือน สลับกันไป) นอกจากนี้ยังทรงรวบรวมพลเมืองให้เป็นปึกแผ่นมีหน่วยราชการสังกัดแน่นอน โดยพระราชทานโอกาสให้ประชาชนสามารถเลือกหน่วยราชการที่สังกัดได้และด้วยความที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยมีพระราชประสงค์ให้พลเรือนของพระองค์เป็นคนดี จึงได้ทรงออกพระราชบัญญัติเรื่อง ห้ามเลี้ยงไก่ นก ปลา กัด ไว้ชน กัด หรือทำการอื่นๆ เพื่อการพนัน และออกพระราชกำหนดห้ามสูบบุหรี่ ฝิ่น ฝิ่น ฝิ่น พร้อมทรงกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน ทำให้ประเทศไทยไม่เกิดสงครามฝิ่นแบบต่างชาติ

พระราชกรณียกิจด้านการทำนุบำรุงประเทศ และป้อมปราการ

ป้อมปราการเมืองสมุทรปราการ

ระยะแรก ของ การก่อตั้งกรุงรัตนโกสินทร์ พม่าก็ยังคงรุกรานประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมืองและป้อมปราการต่างๆ ขึ้นเพื่อให้เป็นเมืองหน้าด่านคอยป้อมป้องกันข้าศึกที่จะยกเข้ามาทางทะเลที่เมืองสมุทรปราการ และที่เมือง ปาก ลัด (ปัจจุบันคือ อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ) โดยมีพระราชบัญชาให้กรมพระราชวังบวรมหาเสนาฯ เป็นแม่กองก่อสร้างเมืองนครเขื่อนขันธ์ขึ้นที่ปากลัด พร้อมป้อมปี่ศางผีสิง ป้อมราหู และป้อมศัตรุพินาศแล้ว โปรดเกล้าฯ ให้อพยพครอบครัวชาวมอญจากปทุมธานีมาอยู่ที่นครเขื่อนขันธ์

นอกจากนี้ พระองค์ ยังทรงให้กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์เป็นแม่กองจัดสร้างป้อมผีเสื้อสมุทร ป้อมประโคนชัย ป้อมนารายณ์ปราบศึก ป้อมปราการ ป้อมกายสิทธิ์ ขึ้นที่เมืองสมุทรปราการ และโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าน้อยยาเธอ กรมหมื่นศักดิ์พลเสวยไปคุมงานก่อสร้างป้อมเพชรหึงส์เพิ่มเติมที่เมือง นครเขื่อนขันธ์ การสร้างเมืองหน้าด่านและป้อมปราการต่าง ๆ ขึ้นมามากมาย เพื่อป้องกันไม่ให้ข้าศึกเข้ามาถึงพระนครได้โดยง่าย ถือว่าพระองค์มีสายพระเนตรที่ยาวไกลยิ่งนัก

พระราชกรณียกิจด้านเศรษฐกิจ

สมัยรัชกาลที่ 2 บ้านเมืองว่างจากการศึกสงคราม จึงมีการค้าขายเจริญรุ่งเรืองกว่าแต่ก่อนกล่าวคือ มีการติดต่อค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านมากมาย เช่น จีน อินเดีย มะละกา สิงคโปร์ ญวน และเขมร เป็นต้น สำหรับประเทศทางตะวันตก ได้แก่ โปรตุเกส อังกฤษ อเมริกาโดยวิธีดำเนินการค้าขาย ของหลวงยังคงให้พระคลังสินค้าจัดการ ตามที่เคย ปฏิบัติมา มีเจ้าลูกยาเธอกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ เป็นหัวแรง ในการแต่งสำเภาหลวงติดต่อค้าขายกับจีนและประเทศอื่น ๆ จนได้รับพระราชทานสมญาว่า“เจ้าสัว” ในรัชการนี้มีเรือกำปั่นหลวงที่ใช้ในการค้าขายที่สำคัญ 2 ลำ คือ เรือมาลาพระนครและเรือหราชอาณาจักรสยาม สินค้าที่ผูกขาย ในสมัยนี้ที่เป็นสินค้าขาออกมี 10 ชนิด คือ ริงนก ฝาง ดีบุก พริกไทย เนื้อไม้ ผลแร่ ตะกั่ว งาช้าง รงและช้าง สินค้า ที่ห้ามส่งออกโดยเด็ดขาด คือ ข้าวเปลือกและข้าวสาร ส่วนสินค้าขาเข้าก็มี ปืนและดินปืนการปรับปรุงภาษีอากร ลักษณะการเก็บภาษีอากรยังคงเหมือนสมัยรัชกาลที่1 มีการปรับปรุงเพิ่มเติมดังนี้

1 . การเดินสวน คือการแต่งเจ้าพนักงานออกไปสำรวจสวนของราษฎรในการเก็บอากรสวนตามชนิดของ ผลไม้ ดังนี้

1.1 อากรสวนใหญ่ เป็นการเก็บภาษีจากผลไม้ยืนต้นชนิดดี มี 7 ชนิด ได้แก่ ทูเรียน มังคุด มะม่วง มะปราง กล้วย หนามและพริกขี้หนู

1.2 อากรพลากร เป็นภาษีที่เก็บจากผลไม้ขึ้นรอง มี 8 ชนิด ได้แก่ ขนุน สะท้อน เงาะ ส้ม มะไฟ ฝรั่ง สับปะรดและสาเก

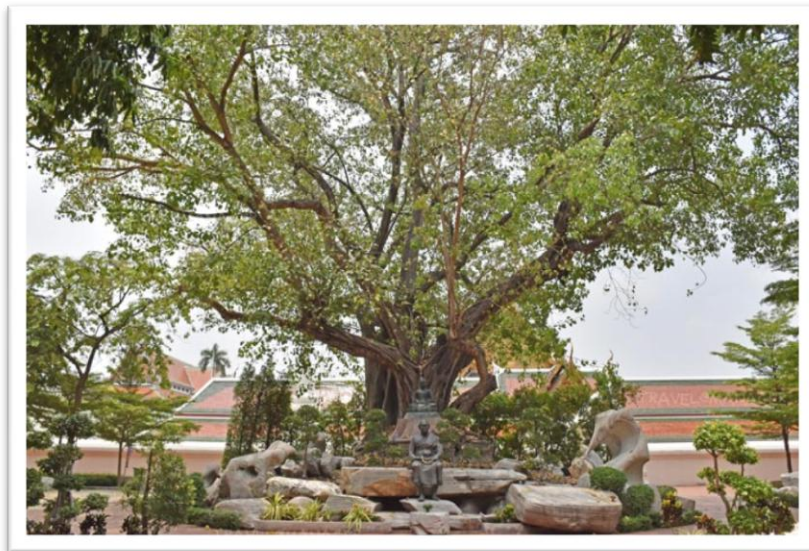
1.3 อารสมพัตสร เป็นภาษีที่เก็บจากผลไม้ล้มลุก เช่น กล้วย อ้อย เป็นต้น

2 . การเดินนา คล้ายกับการเดินสวน การเก็บอากรค่านา เรียกว่า “หางข้าว” โดยแบ่งนาออกเป็น 2 ประเภท คือ นาน้ำท่า และนางฟางลอย

2.1 นาน้ำท่า หรือ นาคุโค หมายถึงนาที่สามารถปลูกข้าวได้หลายครั้งในหนึ่งปีโดยอาศัยน้ำฝนหรือน้ำท่า วิธีการเก็บภาษี หรือหางข้าวของนาประเภทนี้ เก็บด้วยวิธีคุโคคือการนับโคหรือกระบือที่ใช้ไถนา โดยการคำนวณว่าโคหนึ่งคู่จะสามารถใช้ทำนาในผืนดินที่นานั้น ๆ ได้ปีละเท่าใดแล้วเอาเกณฑ์จำนวนโคขึ้นจึ่งเป็นอัตราหางข้าวที่จะต้องเสียภาษี นาประเภทนี้จึงเรียกอีกนัยหนึ่งว่า "นาคุโค" ฉะนั้นนาคุโคนี้ราษฎรจะทำนาหรือไม่ก็ตามก็ต้องเสียภาษี(หางข้าว)ตลอดไป เมื่อทางราชการ จัดพนักงานหรือข้าหลวงเดินนามาสำรวจแล้วรัฐบาลจะออกหนังสือให้เจ้าของที่นาถือไว้เป็นหลักฐานในการเรียกเก็บหางข้าวหรืออากรค่านาต่อไป หนังสือสัญญานี้เรียกว่า "ตราแดง"

2.2 นาฟางลอย หรือ นาดอน หมายถึงนาที่สามารถปลูกข้าวโดยอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียวเป็นนาในที่ดอนน้ำท่าขึ้นไม่ถึง วิธีเก็บภาษีหางข้าวสำหรับนาประเภทนี้เก็บจากนาที่สามารถปลูกข้าวได้จริง ถ้าปีใดไม่ได้ทำหรือทำไม่ได้ ก็ไม่ต้องเสียอากรค่านาและถือเอาตอฟางที่เก็บเกี่ยวแล้ว เป็นเกณฑ์ในการเก็บค่านา เมื่อทางราชการ จัดพนักงานหรือข้าหลวงเดินนามาสำรวจแล้ว รัฐบาลจะออกหนังสือให้เจ้าของที่นาถือไว้เป็นหลักฐานในการเรียกเก็บหางข้าวหรืออากรค่านาต่อไป หนังสือสัญญา นี้ เรียกว่า "ใบจอง" หางข้าว หมายถึงภาษีหรืออากรค่านา ที่รัฐบาลเก็บเป็นข้าวเปลือกในสมัยรัชกาลที่ 2 คิดอากรค่านาในอัตราไร่ละ สองสัดครึ่ง

พระราชกรณียกิจด้านการทำนุบำรุงพระศาสนาและพระราชพิธี

ต้นโพธิ์ลังกา วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

การแต่งสมณทูตไปลังกา

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มีพระสงฆ์ชาวลังการูปหนึ่ง ชื่อ พระสาสนวงศ์ ได้ อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุกับต้นโพธิ์ลังกาเข้ามาถวาย พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โดยบอกว่า สมเด็จพระสังฆราชโปรดให้นำมา รัชกาลที่ 2 ทรงมีพระราชดำริว่า พระสงฆ์ในลังกาก็เป็นสมณวงศ์แบบ

เดียวกับพระสงฆ์ไทย เคยมีสัมพันธไมตรีติดต่อกันมาช้านาน ประกอบกับพระพุทธศาสนา ในลังกาเริ่มเศร้าหมอง เพราะลังกาทกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ รัชกาลที่ 2 จึงโปรดแต่งสมณทูตคณะหนึ่ง ประกอบด้วยพระสงฆ์จำนวน 9 รูป มีพระอาจารย์ดีและพระอาจารย์เทพเป็นหัวหน้าเมื่อกลับมาถึงไทย พระอาจารย์ดี ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น พระคัมภีรปริชา และพระอาจารย์เทพได้รับการแต่งตั้งให้เป็น พระปัญญาวิสารเถร นับเป็นสมณทูตไทยคณะแรก สมัยรัตนโกสินทร์ (เริ่มเดินทาง พ.ศ. 2357 กลับมาถึงประเทศไทย พ.ศ. 2361) ได้นำหน่อพระศรีมหาโพธิ์ จากเมืองอนุราบูรี กลับมาโดยเชือกกันว่าเป็นต้นโพธิ์เชื้อสายของพระศรีมหาโพธิ์ ที่พระพุทธเจ้านั่งตรัสรู้ จำนวน 6 ต้น โดยปลูกไว้ที่ รัฐกลันตัน 1 ต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช 2 ต้น จังหวัดกรุงเทพฯ 3 ต้น โดยปลูกที่วัดสุทัศน์ วัดมหาธาตุฯ วัดสระเกศฯ แห่งละต้น

วัดสุทัศน์เทพวราราม

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้ ทรงฟื้นฟู พระพุทธศาสนาอย่างมากหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการก่อสร้างศาสนสถาน ทรงโปรดฯให้สร้างวัดขึ้นใหม่หลายวัด ได้แก่ วัดสุทัศน์เทพวราราม วัดชัยพฤกษมาลา วัดโมลีโลกยาราม วัดหงสาราม และวัดพระพุทธบาทที่ สระบุรี ซึ่งสร้างค้างไว้ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รวมทั้งโปรดเกล้าฯให้ทำการบูรณปฏิสังขรณ์วัดอรุณราชวราราม โดยสร้างพระอุโบสถพระปรางค์ พร้อมทั้งพระวิหารขึ้นใหม่ เพื่อเป็นพระอารามประจำรัชกาล

การศึกษาพระปริยัติธรรมของพระสงฆ์ในยุคนี้ก็รุ่งเรืองเป็นอย่างมาก โดยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขหลักสูตรจากเปรียญตรี โท เอก มาเป็นเปรียญธรรม 3 ประโยคถึง 9 ประโยค ทำให้พระภิกษุ สามเณร มีความรู้ภาษาบาลีแตกฉานยิ่งขึ้น

นอกจากนี้พระองค์ยังทรงออกพระราชกำหนดให้มีการฟื้นฟูการประกอบพิธีวันวิสาขบูชา ซึ่งวันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพราะเป็นวันคล้ายวันประสูติ ตรัสรู้ ปรีณิพพาน ขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 6 ซึ่งไทยเราเคยจัดทำกันตั้งแต่สมัยสุโขทัย และเสื่อมหายไปสมัยอยุธยา

ธนบุรี ล่วงเลยมาถึงสมัยรัชกาลที่ 2 จึงมีการฟื้นฟูขึ้นอีกครั้ง โดยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้โปรดฯ ให้จัดพระราชพิธีอย่างยิ่งใหญ่ เริ่มตั้งแต่วันที่ 14-15 ค่ำถึงวันแรม 1 ค่ำ รวม 3 วัน พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงรักษาพระอุโบสถศีล ปล่อยนก ปล่อยปลา ห้ามเสพสุรา ห้ามฆ่าสัตว์ ให้ถวายประทีป ตั้งโคม แหวนเครื่องสักการบูชา เวียนเทียน ให้มีพระธรรมเทศนาในพระอารามหลวงและวัดราษฎร์ ถวายไทยทานตลอด 3 วันโดยห้ามล่าสัตว์ 3 วัน และรักษาศีล ถวายอาหารบิณฑบาต ทำทาน ปล่อยสัตว์ สดับฟังพระธรรมเทศนาเป็นเวลา 3 วัน 3 คืน ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่ประเทศไทยประกอบพิธีในวันวิสาขบูชา

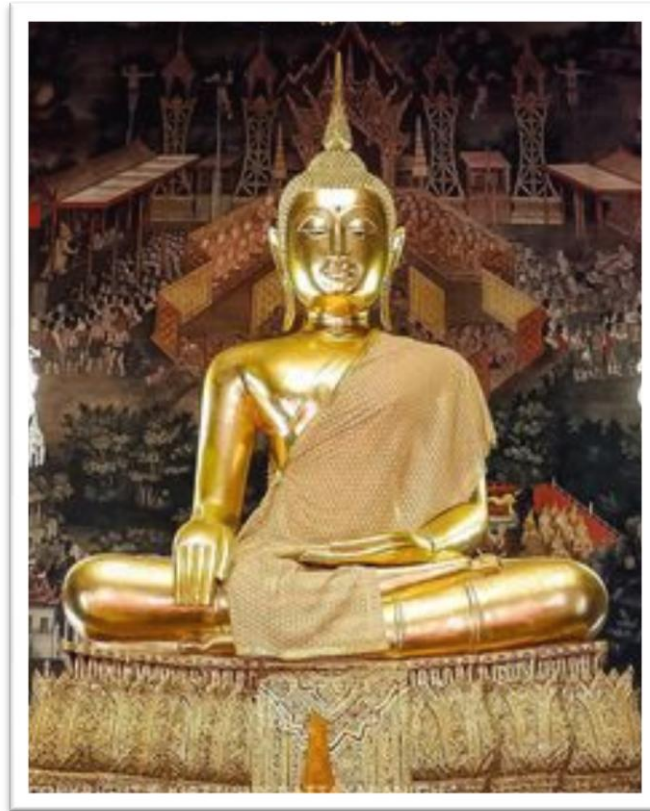
พระราชพิธีอาพาธพินาศ

พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

เนื่องจากมีโรคอหิวาตกโรคระบาดจึงได้ประกอบพิธีนี้ขึ้น และมีการตั้งโรงงาน เพื่อพระราชทานเลี้ยงอาหารแก่ราษฎรโดยในปีพุทธศักราช 2363 ได้เกิดอหิวาตกโรคระบาด ในพระนคร นานประมาณ 15 วัน ทำให้ราษฎร ล้มตายเป็นจำนวนมาก(ประมาณ 30,000คน) ศพลอยอยู่ตามลำน้ำคูคลองอยู่เกลื่อน ชากศพทับถมเป็นกอง ทางวัดไม่สามารถเผาได้หมดจนพระสงฆ์ต้องหนีออกจากวัด ชาวบ้านต้องหนีออกจากบ้าน สร้างความวุ่นวายอย่างมากภายในพระนคร รัชกาลที่ 2 จึงโปรดให้ประกอบพระราชพิธีอาพาธพินาศขึ้น เมื่อวันที่จันทร์ขึ้น 7 ค่ำเดือน 10 พ.ศ.2363 พระราชพิธีนี้จัดทำขึ้น ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ลักษณะของพระราชพิธีนี้คล้ายกับพิธีตรุษ กล่าวคือมีการยิงปืนใหญ่รอบพระนครตลอดรุ่งคืน แล้วอัญเชิญพระแก้วมรกตออกแห่มีพระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ออกร่วมขบวนแห่ด้วย โดยทำหน้าที่โปรยทรายและประพรมน้ำพระปริตร เพื่อขับไล่โรคภัยทั้งทางบกและทางน้ำ พร้อมทั้งพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ ขุนนาง หยูดงาน เพื่อรักษาศีล ทำบุญทำทานตามใจสมัคร ประกาศห้ามราษฎรฆ่าสัตว์ ให้ราษฎรอยู่แต่ในบ้านเรือน ถ้ามีธุระจำเป็นจริง ๆ จึงให้ออกจากบ้านได้ พระราชทานทรัพย์ให้เฝ้าศพที่ไร้ญาติ และโปรดให้ปล่อยนกโทษออกจากที่คุมขังจนหมด

นอกจากนี้ได้โปรดให้ตั้งโรงงานขึ้น ณ ริมประตูศรีสุนทร พระราชทานอาหารเลี้ยงราษฎรที่มีความ
ปรารถนามารับพระราชทาน การรับประทานอาหารที่ถูกหลักอนามัย บ้านเมืองสะอาด ทำให้โรคหิวตักโรค
หมดไป

พระพุทธธรรมมิตศรราชโลกธาตุดิลก

พระราชกรณียกิจด้านประติมากรรม

นอกจากจะทรงส่งเสริมงานช่างด้านหล่อพระพุทธรูปแล้ว พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยยัง
ได้ทรงพระราชอุทิศสาหะบันหุ่นพระพักตร์ของพระพุทธธรรมมิตศรราชโลกธาตุดิลก พระประธานในพระอุโบสถ
วัดอรุณราชวราราม อันเป็นพระพุทธรูปที่สำคัญยิ่งองค์หนึ่งไทยด้วยพระองค์เอง ซึ่งลักษณะและทรวดทรงของ
พระพุทธรูปองค์นี้เป็นแบบอย่างที่ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นใหม่ในรัชกาลที่ 2 นี้เอง ส่วนด้านการช่างฝีมือและการ
แกะสลักกลดลายในรัชกาลของพระองค์ได้มีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างมาก และพระองค์เองก็ทรงเป็นช่างทั้ง
การปั้นและการแกะสลักที่เชี่ยวชาญยิ่งพระองค์หนึ่งอย่างยากที่จะหาผู้ใดทัดเทียมได้ นอกจากฝีมือพระหัตถ์ใน
การปั้นพระพักตร์พระพุทธธรรมมิตศรราชโลกธาตุดิลกแล้ว ยังทรงแกะสลักบานประตูพระวิหารพระศรีศากย
มุณี วัดสุทัศนเทพวราราม คู่หน้าด้วยพระองค์เองร่วมกับกรมหมื่นจิตรภักดี และทรงแกะหน้าหุ่นหน้าพระใหญ่
และพระน้อยที่ทำจากไม้รักคู่หนึ่งๆที่เรียกว่าพระยารักใหญ่ และพระยารักน้อยไว้ด้วย

ซอสามสาย

พระราชกรณียกิจด้านดนตรี

กล่าวได้ว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยมีพระปรีชาสามารถในด้านการดนตรีไม่น้อยไปกว่าด้านละครและฟ้อนรำ เครื่องดนตรีที่ทรงถนัดและโปรดปรานคือ ซอสามสาย ซึ่งซอคู่พระหัตถ์ที่สำคัญได้พระราชทานนามว่า "ซอสายฟ้าฟาด" และเพลงพระราชนิพนธ์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีคือ "เพลงบุหลันลอยเลื่อน" หรือ "บุหลัน (เลื่อน) ลอยฟ้า" แต่ต่อมามักจะเรียกว่า "เพลงทรงพระสุบิน" เพราะเพลงมีนี้กำเนิดมาจากพระสุบิน (ฝัน) ของพระองค์เอง โดยเล่ากันว่าคืนหนึ่งหลังจากได้ทรงซอสามสายจนดึก ก็เสด็จเข้าที่บรรทมแล้วทรงพระสุบินว่า ได้เสด็จไปยังดินแดนที่สวยงามดุจสวรรค์ ณ ที่นั้น มีพระจันทร์อันกระจ่างได้ลอยมาใกล้พระองค์ พร้อมกับมีเสียงทิพยดนตรีอันไพเราะยิ่ง ประทับแน่นในพระราชหฤทัย ครั้นทรงตื่นบรรทมก็ยังทรงจดจำเพลงนั้นได้ จึงได้เรียกพนักงานดนตรีมาต่อเพลงนั้นไว้ และทรงอนุญาตให้นำออกเผยแพร่ได้ เพลงนี้จึงเป็นที่แพร่หลายและรู้จักกันกว้างขวางมาจนทุกวันนี้

เพลงพระสุบิน

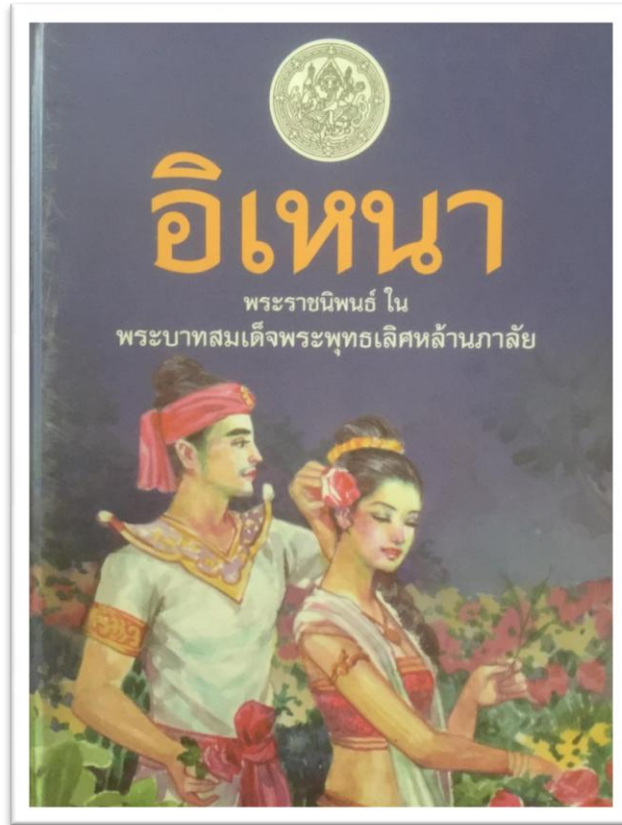
กิดาหยันหมอบกราบอยู่งานพัด
พระบรรทมโสมนัสอยู่ในที่
บุหลันเลื่อนลอยฟ้าไม่ราศี
รัศมีส่องสว่างดังกลางวัน
พระนึ่งนิกตริกไทรไปมา
ที่จะแต่งคูหาสตาหมัน
ปานนี้พระองค์ทรงธรรม
จะนับวันคร่ำคอยทุกเวลา

รามเกียรติ์ ตอนสีดาลุยไฟ

พระราชกรณียกิจด้านวรรณคดี

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ด้รับการยกย่องว่า เป็นยุคทองของวรรณคดีสมัยหนึ่งเลยทีเดียว ด้านกาพย์กลอนเจริญสูงสุด พระองค์ทรงเป็นกวีเอก และทรงพระราชนิพนธ์วรรณคดีไว้หลายเล่มด้วยกัน เช่น รามเกียรติ์ตอนลักสีดา วานรถวายพล พิเภกสวามีภักดิ์ สีดาลุยไฟ นอกจากนี้ยังมีพระราชนิพนธ์เรื่องอิเหนาที่ด้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรในสมัยรัชกาลที่ 6 ว่าเป็นยอดกลอนบทละครรำ พระองค์มีพระราชนิพนธ์ที่เป็นบทกลอนมากมาย ทรงเป็นยอดกวีด้านการแต่งบทละครทั้งละครในและละครนอก มีหลายเรื่องที่มีอยู่เดิมและทรงนำมาแต่งใหม่เพื่อให้ใช้ในการแสดงได้ เช่นรามเกียรติ์ อุณรุท และอิเหนา

โดยเรื่องอิเหนานี้ เรื่องเดิมมีความยาวมาก ได้ทรงพระราชนิพนธ์ใหม่ตั้งแต่ต้นจนจบ เป็นเรื่องยาวที่สุดของพระองค์ วรรณคดีสโมสรในรัชกาลที่ 6 ได้ยกย่องให้เป็นยอดบทละครรำที่แต่งดี ยอดเยี่ยมทั้งเนื้อความ ทำนองกลอนและกระบวนการเล่นทั้งร้องและรำ พระองค์ยังได้ทรงพระราชนิพนธ์บทเห่เรือ เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาว หวานซึ่งมีความไพเราะและแปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบกวีท่านใด เนื้อเรื่องแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ เห่ชมเครื่องคาว เห่ชมผลไม้ เห่ชมเครื่องคาวหวาน เห่ครวญเข้ากับนักขัตฤกษ์ และบทเจ้าเซ็น ซึ่งบทเห่นี้เข้าใจกันว่าเป็นการชมฝีพระหัตถ์ในด้านการทำอาหารของสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินีนั่นเอง นอกจากพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยที่ทรงเป็นยอดกวีเอกแล้วในยุคนั้นยังมียอดกวีที่มีชื่อเสียงอีกหลายคน กวีที่สำคัญ ในสมัยรัชกาลที่ 2 ได้แก่

- 1 . พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระราชนิพนธ์ อิเหนา รามเกียรติ์ สังข์ทอง บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ไกรทอง คาวี มณีพิชัย สังข์ทอง
- 2 . สุนทรภู่ หรือพระสุนทรโวหาร แต่งเรื่อง พระอภัยมณี ลักษณะวงศ์ สิงห์ไตรภพ โคบุตร พระไชยสุริยา นอกจากนี้ ยังมีนิราศ เช่น นิราศเมืองแกลง นิราศเมืองสุพรรณ นิราศพระบาท นิราศภูเขาทอง นิราศวัดเจ้าฟ้า นิราศอิเหนา นิราศเมืองเพชรบุรี นิราศพระปฐม นิราศทั้งหมดล้วนเป็นคำกลอน ยกเว้นนิราศเมืองสุพรรณเป็นโคลงสี่สุภาพ
- 3 . พระยาตรัง แต่ง โคลงนิราศตามเสด็จลำน้ำน้อย
- 4 . นายรินทรธิเบศร์ (อินทร์) แต่งโคลงนิราศนรินทร์

ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

จอห์น ครอฟอร์ด

1. ความสัมพันธ์กับประเทศอังกฤษ ในปี พ.ศ. 2365 จอห์น ครอฟอร์ด คนไทยเรียก การะพืด นำเครื่องราชบรรณาการมาถวายเพื่อเจริญสัมพันธไมตรี โดยที่อังกฤษต้องการ

1. ขยายการค้าของบริษัทอินเดียตะวันออก
2. เพื่อแก้ปัญหาเมืองไทรบุรี
3. เพื่อทำแผนที่ของภูมิภาคนี้

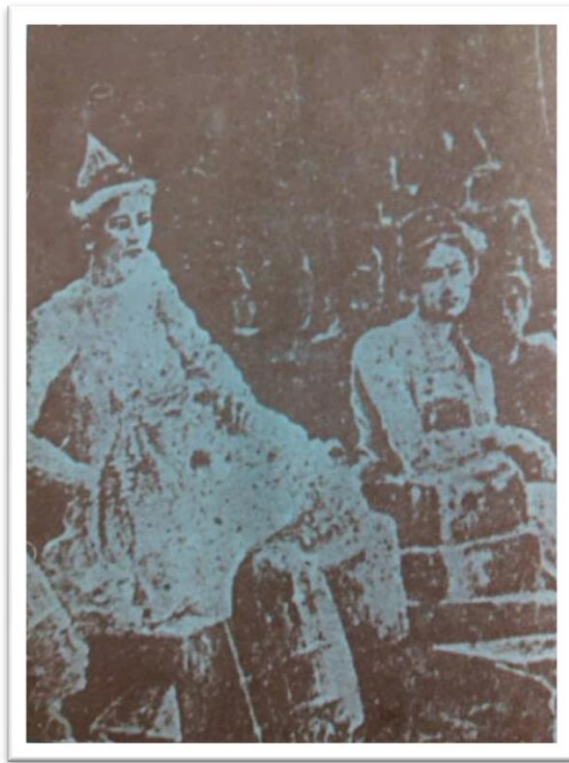
ผลของการเจรจาล้มเหลวเพราะ

1. ทั้งสองฝ่ายพูดไม่เข้าใจภาษากัน
2. ล่ามเป็นคนชั้นต่ำ ขุนนางไทยตั้งข้อรังเกียจ
3. ชาวต่างชาติที่เข้ามาติดต่อบริเวณมากเป็นชาวจีนซึ่งมีกิริยาอ่อนน้อม
4. อังกฤษต้องการให้ไทยคืนเมืองไทรบุรีให้กับปะแงร์น
5. ประเพณีไทย ขุนนางเข้าเฝ้าไม่สวมเสื้อ ทำให้ฝรั่งดูหมิ่นเหยียดหยาม

2. ความสัมพันธ์กับประเทศโปรตุเกส โปรตุเกส เจ้าเมืองมาเก๊า ได้ส่ง คาร์โลส มานูเอล ซิลเวลา เป็นทูตมาเจริญสัมพันธไมตรี ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้ให้ความสะดวกแก่กันมากในการค้าขายต่อมา คาร์โลส มานูเอล ซิลเวลา ได้มาเป็นกงสุลประจำประเทศไทย นับเป็นกงสุลชาติแรกในสมัยรัตนโกสินทร์และซิลเวลาได้รับพระราชทานยศเป็น “หลวงอภัยวานิช”

3. ความสัมพันธ์กับประเทศสหรัฐอเมริกา อเมริกา มีความสัมพันธ์กับไทยครั้งแรกในสมัยนี้ พ่อค้าชาวอเมริกัน ชื่อ กัปตันแฮน ได้มอบปืนคาบศิลา จำนวน 500 กระบอก รัชกาลที่ 2 จึงพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้เป็น “หลวงภักดีราช”

ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

พระเจ้าจ๊กกายแมง กษัตริย์พม่า

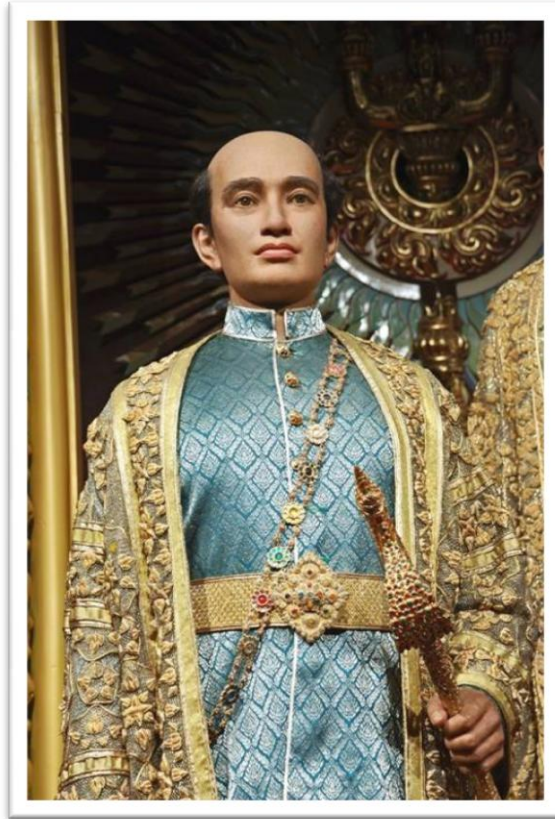
1. ความสัมพันธ์กับประเทศพม่า พระเจ้าจ๊กกายแมง กษัตริย์พม่าได้เกลี้ยกล่อมพระยาไทรบุรียกทัพมาตีไทย ไทยทราบข่าวก็จัดกองทัพไป ชัดตาทัพไว้ ทางพม่าเกิดจลาจลจึงไม่ได้ยกทัพมา
2. ความสัมพันธ์กับประเทศเวียดนาม ญวน พระเจ้าญาณลอง มีพระราชสาสน์มาขอเมืองบันทายมาศ โดยอ้างว่าเมืองนี้เป็นเมืองขึ้นของญวน ไทยต้องยอมยกให้ เพราะไม่ต้องการมีศึกสองทาง ซึ่งในช่วงนั้นห้วงการศึกกับพม่า
3. ความสัมพันธ์กับหัวเมืองมลายู พระยาไทรบุรี มาช่วยไทยรบกับพม่า เมื่อครั้งพม่าตีกลางไทยจึงได้เลื่อนยศให้เจ้าพระยาไทรบุรี
4. ความสัมพันธ์กับประเทศกัมพูชา พระอุทัยราชา ไม่เชื่อตรงต่อไทยหันไปฝักใฝ่กับญวนสาเหตุมีหลายประการ
 - พระอุทัยราชา มาเข้าเฝ้ารัชกาลที่ 1 พระองค์ไม่ยอมให้เสนาบดีเบิกตัวพระอุทัยราชาเข้าเฝ้า ทำให้พระอุทัยราชาได้ รับความอับยศ และอาฆาตคิดร้ายต่อไทย
 - พระอุทัยราชา ทะเลาะกับพระยาเดโช (เม็ง) พระยาเดโชหนีมาไทย พระอุทัยราชา มีหนังสือมาขอตัวพระยาเดโช แต่ทางไทยไม่ยอมส่งตัวไปให้ พระอุทัยราชาจึงไม่พอพระทัย
 - พระอุทัยราชา แสดงอาการเป็นกบฏ ไทยจึงยกทัพเข้าเขมร พระอุทัยราชาหนีไปพึ่งญวน ไทยจึงเผาเมืองพนมเปญ เมืองบันทายเพชร พระเจ้าญาณลองมีหนังสือมาถึงไทย ขอให้พระอุทัยราชากลับครองบ้านเมืองตามเดิม ทางไทยไม่ปรารถนาที่จะทำสงครามกับญวน ดังนั้นพระอุทัยราชาจึงได้กลับมาครองกัมพูชาตามเดิม แต่ขออยู่ที่พนมเปญ และส่งเครื่องราชบรรณาการ ตามเดิมส่วนการบังคับบัญชาขึ้นเด็ดขาดตกอยู่แก่ฝ่ายญวน โดยญวนได้ส่งข้าหลวงมาดูแลกำกับด้วย ในสมัย ร.2 ไทยต้องเสียเขมรให้กับญวน

5. ความสัมพันธ์กับประเทศจีน จีน การติดต่อค้าขายกับจีน หลายชาติต้องส่งเครื่องราชบรรณาการไปถวายพระเจ้ากรุงจีน เพื่ออาศัยเป็น “ใบเบิกทาง” ในการอำนวยความสะดวกในการค้าขาย ทางจีนเรียกว่า “จิ้มก้อง” โดยที่จีนถือว่าประเทศที่นำเครื่องราชบรรณาการ มาถวาย เป็นประเทศราช ทางไทยหลงเข้าใจผิด เพิ่งจะทราบความจริงในสมัยรัชกาลที่ 4 ซึ่งทางประเทศจีนคิดว่า ไทยเป็นประเทศราชของจีนจนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 จนกระทั่งสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ประเทศไทยกับจีน จึงได้มีสัมพันธ์ไมตรีกันใหม่ ตั้งแต่ปี พ .ศ.2489 เป็นต้นมา

ธงชาติไทย

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ได้โปรดให้สร้างสำเภาหลวงขึ้นเพื่อทำการค้ากับต่างประเทศ ขณะนั้นชาวอังกฤษได้ตั้งสถานีการค้าที่สิงคโปร์ ได้แจ้งว่าเรือสินค้าที่เข้ามาค้าขายต่างก็ชักธงแดงทั้งหมดยากแก่การต้อนรับ ขอให้ทางไทยเปลี่ยนการใช้ธงเสีย จะได้จัดการรับรองเรือหลวงของไทยให้สมพระเกียรติ ขณะนั้นพระองค์ได้ช้างเผือกเข้ามาสู่พระบารมีถึง 3 ช้าง จึงมีพระราชดำริให้แก้ไขธงชาติไทยจากที่เคยใช้ธงแดงมาตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มาเป็นรูปช้างเผือกอยู่ในวงจักรติดในธงพื้นแดง เป็นธงประจำเรือในการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ ซึ่งหมายความว่า เป็นเรือของ พระเจ้าช้างเผือกส่วนเรือของราษฎรยังคงใช้พื้นธงสีแดงและใช้เป็นธงชาติสืบต่อกันมาจนถึงรัชกาลที่ 6

ลำดับเหตุการณ์สำคัญในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พ.ศ. 2310 24 กุมภาพันธ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยพระราชสมภพ ณ ตำบล
อัมพวา เมืองสมุทรสงคราม พระนามเดิม ฉิม

พ.ศ. 2325 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงปราบดาภิเษกขึ้นเป็นปฐมกษัตริย์
แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์

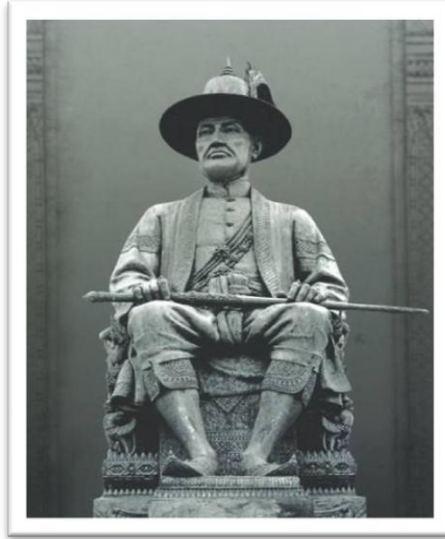
ทรงได้รับการสถาปนาพระยศเป็น สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร

พ.ศ. 2352

- พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเสด็จสวรรคต
- พระบรมวงศานุวงศ์ ขุนนางกราบบังคมทูลอัญเชิญพระองค์ขึ้นครองราชย์สมบัติเป็นรัชกาลที่ 2
แห่งพระราชวงศ์จักรี เฉลิมพระนามว่า **พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย**
- เจ้าฟ้ากรมขุนกษัตริย์ราชกุมารีกับพวก คิดกบฏ โปรดเกล้าฯ ให้กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ชำระความ
- สงครามกับพม่าที่เมืองถลาง

พ.ศ. 2353

- โปรดเกล้าฯ ให้ส่งคณะทูตอัญเชิญพระราชสาส์นไปถวายจักรพรรดิเกียแห่งอาณาจักรจีน
- ราชทูตญวนเข้ามาถวายราชสาส์นและเครื่องราชบรรณาการ พร้อมทั้งทูลขอเมืองบันทายมาศคืน
ซึ่งพระองค์ก็พระราชทานคืนให้

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

พ.ศ. 2354

- โปรดเกล้าฯ ให้เจ้านายไปกำกับราชการตามกระทรวงต่างๆ
- โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานออก "เดินสวนดินนา"
- ออกพระราชกำหนดห้ามสูบและซื้อข้ายฝิ่น
- จัดพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
- เกิดอหิวาตกโรคครั้งใหญ่
- โปรดเกล้าฯ ให้มีพระราชพิธี "อาพาธพินาศ"
- โปรดเกล้าฯ ให้กองทัพไทย ไประงับความวุ่นวายในกัมพูชา
- อิน-จัน แผลดสยามคู่แรกของโลกถือกำเนิดขึ้น

พ.ศ. 2355

- โปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญพระแก้วมรกต (พระพุทธรูปขุขันธ์) จากเมืองจำปาศักดิ์มายังกรุงเทพฯ

พ.ศ. 2356

- พม่าให้ชาวกรุงเก่า นำสาส์นจากเจ้าเมืองเมะตะมะมาขอทำไมตรีกับสยาม
- พระองค์เจ้าชายทับ (พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว) ได้รับการสถาปนาเป็นกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์

พ.ศ. 2357

- โปรดเกล้าฯ ให้ส่งคณะสมณทูตเดินทางไปศรีลังกา
- โปรดเกล้าฯ ให้สร้าง นครเขื่อนขันธ์ ขึ้นที่บริเวณพระประแดง เพื่อสำหรับรับข้าศึกที่มาจากทะเล

พ.ศ. 2359

- โปรดเกล้าฯ ให้จัดการปรับปรุงการสอบปริยัติธรรมใหม่ กำหนดขึ้นเป็น 9 ประโยค

พ.ศ. 2360

- ทรงฟื้นฟูประเพณี วันวิสาขบูชา

พระบรมมหาราชวัง

พ.ศ. 2361

- ขยายเขตพระบรมมหาราชวังจนจรดวัดพระเชตุพน โดยสร้างถนนท้ายวังคั่น
- โปรดเกล้าฯ ให้ข้าราชการออกแบบและสร้างสวนขวาขึ้นในพระบรมมหาราชวัง
- คณะสมณทูตที่พระองค์ทรงส่งไปฟื้นฟูพระพุทธศาสนาที่ ประเทศลังกาเดินทางกลับ
- เจ้าเมืองมาเก๊า ส่งทูตเข้ามาถวายพระราชสาส์นและเครื่องราชบรรณาการเพื่อเจริญทางพระราชไมตรี

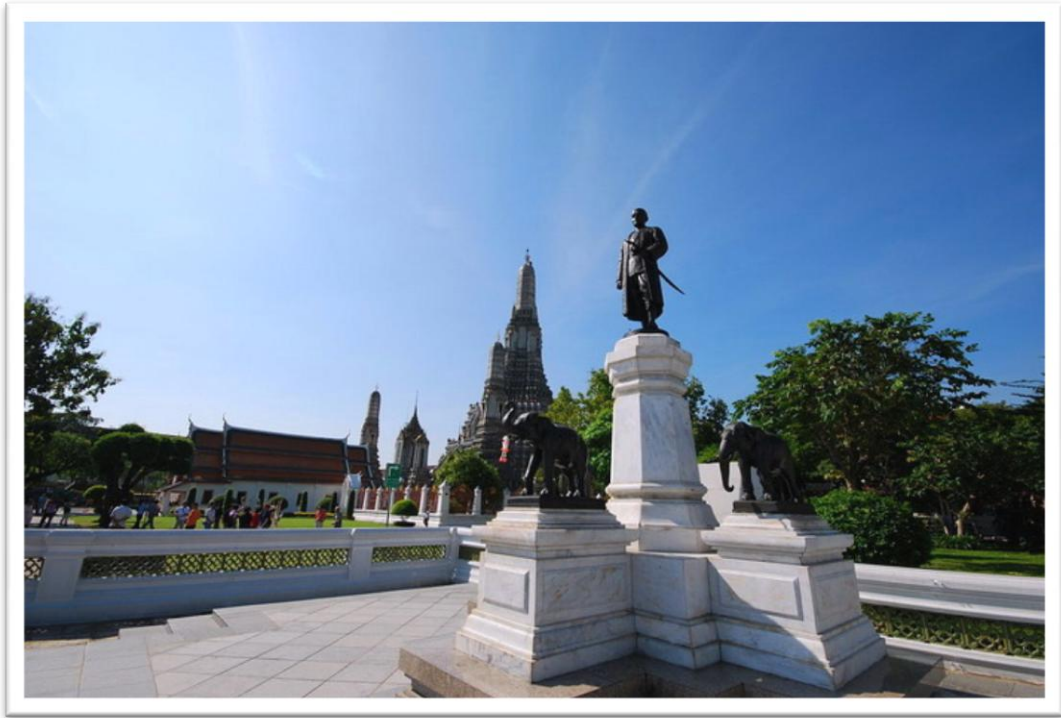
พ.ศ. 2362

- หมอจัสสิส มิซซันนารีประจำอย่างกึ่ง หล่อตัวพิมพ์อักษรไทยเป็นครั้งแรก

พ.ศ. 2363

- ฉลองวัดอรุณราชวราราม
- สังคายนาทสวตมนต์ภาษาไทยครั้งแรก ในประเทศไทย
- โปรดเกล้าฯ ตั้งสถานกงสุลในกรุงเทพฯ นับเป็นสถานกงสุลต่างชาติแห่งแรกของสยาม

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเสด็จสวรรคต

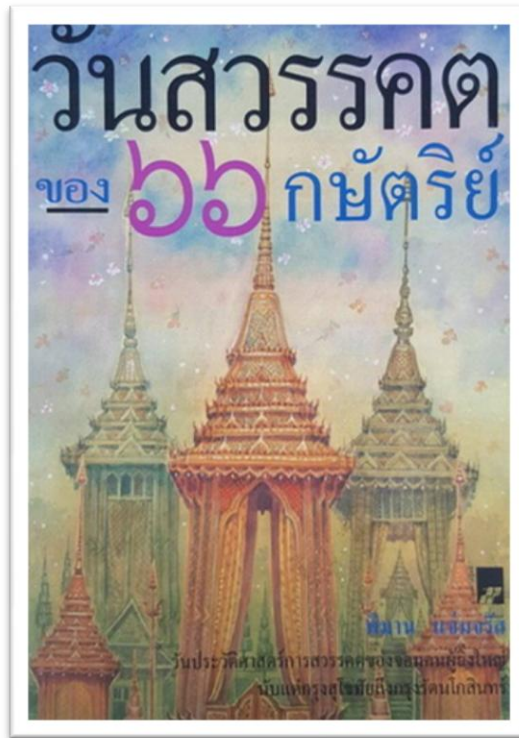

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ครองราชย์สมบัติถึงปี พ.ศ. 2367 รวมอยู่ในสิริราชสมบัตินาน 15 ปี ก็ทรงพระประชวรด้วยพิษไข้ มิได้รู้สึกพระองค์ จึงไม่ได้พระราชทานราชสมบัติให้แก่ผู้ใด และทรงพระประชวรด้วยพิษไข้อยู่ 3 วันก็เสด็จสวรรคตในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

การเสด็จสวรรคตของพระองค์มีเอกสารกล่าวถึงข้อมูลรายละเอียดดังนี้

เอกสารฉบับแรกเป็นพรกเป็นพระราชพงศาวดาร ฉบับพิมพ์ ร.ศ. 120 (พ.ศ. 2444) เล่ม 3 กรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ ที่จัดพิมพ์ขึ้นใหม่โดยสำนักพิมพ์มติชน เมื่อพ.ศ. 2550 ได้กล่าวถึงอาการพระประชวรของพระองค์ ดังนี้

“ครั้น ณ วัน ๔ แรม ๔ ค่ำ เดือน 8 ค่ำ ปวอก ฉศก ศักราช 1186 เป็นปีที่ 16 ในรัชกาลทรงพระประชวร มีพระอาการมีพระองค์ซึมเซาไป มิใคร่จะมีพระราชดำรัส ถึง ณ วัน 4 แรม 11 ค่ำ เดือน 8 ค่ำ พระองค์ก็เสด็จสวรรคต สถิตยในอิศริยยศราชสมบัติ 16 พรรษา พระชนมายุพรรษกาล 58 พรรษา นับโดยอายุโหราได้ 56 พรรษา 7 เดือน 19 วัน”

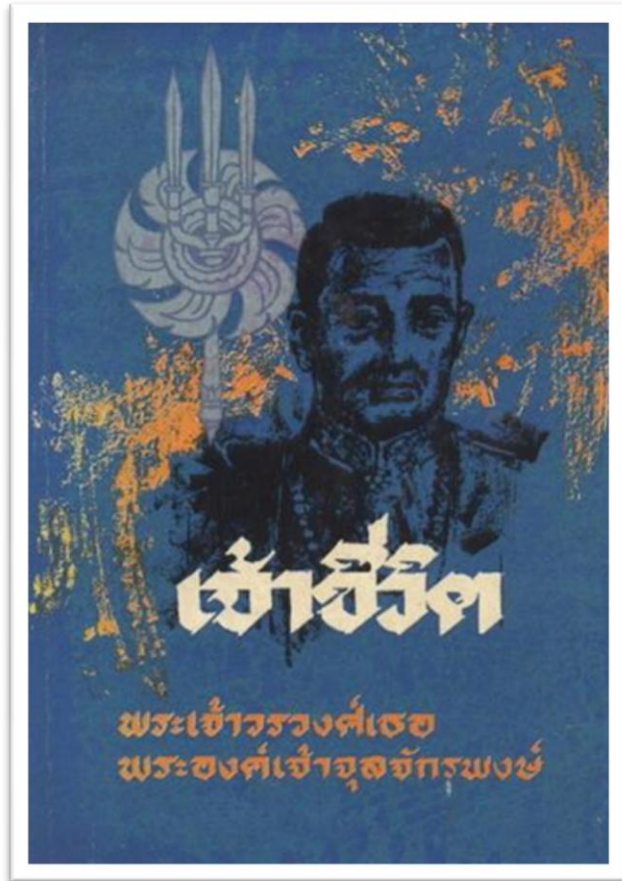

หนังสือวันสวรรคต 66 กษัตริย์ไทย ซึ่งเขียนโดยคุณพินาน แจ่มจรัส ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2508 ได้บรรยายกรณีสวรรคต โดยบอกว่าเป็นข้อความที่ปรากฏในพระราชพงศาวดาร แต่ไม่ได้แจ้งว่าเป็นฉบับใด

“มีพระอาการให้มึนและเมื่อยพระองค์ จึงเรียกพระโอสถช่างที่ชื่อจรไนเพชร ซึ่งเคยเสวยมาแต่ก่อน นั้นมาเสวย ครั้นเสวยแล้วก็เกิดพระอาการให้ร้อนเป็นกำลัง จึงรับสั่งเรียกพระโอสถชื่อว่าทิพโอสถมาเสวยอีก ขนานหนึ่ง พระอาการก็ไม่คลายกลับเชื่อมซึ่มไป มิได้ตรัสสิ่งใด แพทย์หลวงประกอบพระโอสถถวายก็เสวยไม่ได้ ประชวรได้ 8 วันก็เสด็จสู่สวรรคต”

หนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ (คุณพินาน แจ่มจรัส ไม่ได้ให้รายละเอียดที่มาของหนังสือเล่มนี้- ผู้เขียน) ที่กล่าวว่า

“ทรงพระประชวรไข้พิษอันแรงกล้า มิได้รู้สึกพระองค์ ได้แต่เรียกพระโอสถชื่อว่า จาระไนเพชรช่างพระที่ที่เคยเสวยนั้นมาเสวย ครั้นเสวยแล้วก็ให้ร้อนเป็นกำลัง เรียกทิพโอสถมาเสวยอีก พระอาการก็ไม่ถอยให้เชื่อมซึ่มไป แพทย์ประกอบพระโอสถถวายก็เสวยไม่ได้ มิได้ตรัสสิ่งใด จนครั้นวัน 4 เดือน 8 แรม ๑ ค่ำ เวลา ย่ำค่ำแล้ว 5 บาท พุศ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2367 พระบาทบรมนาถบรมบพิตร สมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว ทรงพระประชวรพระโรคกำเริบล้ำเหลือกำลังที่แพทย์จะประกอบพระโอสถฉลองพระเดชพระคุณสืบไปก็เสด็จสู่สวรรคตท่ามกลางพระประยูรวงศาพร้อมทั้งฝ่ายหน้าฝ่ายในมีสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าเป็นประธานกำหนด แต่สมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัวเสด็จได้มหาปราบดาภิเษกเป็นเอกราชธิปไตยในศิริราชสมบัติได้ 16 ปี พระชนมายุได้ 58 พรรษา เสด็จสวรรคตในพระที่นั่งมณเฑียรองค์บูรพทิศ...”

หนังสือ “เจ้าชีวิต : พงศาวดาร 9 รัชกาล แห่งราชวงศ์จักรี” ซึ่งทรงพระนิพนธ์โดย พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ พ.ศ. 2554 ความดังต่อไปนี้

“ภายในไม่กี่วัน ภายหลังจากที่สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เสด็จสวรรคต พระเจ้าอยู่หัวก็ทรงประชวรหนัก มีพระอาการมึนและเมื่อยพระองค์ ไม่โปรดเรียกแพทย์และในชั้นต้นรักษาพระองค์เอง ทรงเรียกยาไทยแบบโบราณ ซึ่งเคยแก้ได้ แต่ก็มีได้ผลกลับทำให้ทรงหนาวสะท้าน จึงทรงเรียกกยาที่จะทำให้อุ่น เมื่อยานี้ทำให้ทรงร้อนเกินไปก็ทรงเรียกกยาเย็นการรักษาพระองค์เองไม่เป็นการแก้ไขพระโรคได้ กลับทรงเชื่องซึมไป ตรีสอะไรไม่ได้ แพทย์หลวงประกอบพระโอสถถวายก็เสวยไม่ได้ ประชวรอยู่ได้ 8 วัน ครั้นถึงวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2367 (ค.ศ.1824) ก็เสด็จสวรรคตพระชนมายุ 56 ปี กับ 5 เดือน (หนังสือภาษาไทยมักจะว่าสวรรคตเมื่อพระชนมพรรษา 58)”

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ถือเป็นแผ่นดินทองแห่งวรรณกรรม ด้วยพระองค์มีพระปรีชาสามารถอย่างยิ่งในด้านศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสถาปัตยกรรม วรรณกรรม รวมถึงนาฏกรรม เห็นได้จากมรดกทางวัฒนธรรมที่พระองค์ทรงเป็นผู้สร้างไว้ให้กับอนุชนรุ่นหลัง อุทยานพระบรมราชานุสรณ์รัชกาลที่ 2 ที่ อำเภอมั้วพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ถือเป็นสถานที่ที่แสดง ให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้อย่าง ชัดเจนที่สุดและในอุทยานแห่งนี้ก็ได้ประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระองค์เพื่อให้ประชาชนได้เคารพสักการะ น้อมระลึกถึงพระปรีชาสามารถ พระมหากรุณาธิคุณก่อเกิดประโยชน์ ต่อประเทศชาติและประชาชน ให้อยู่เย็นเป็นสุขเจริญวัฒนาสถาพรมาจนถึงปัจจุบัน

ด้วยทรงพระปรีชาสามารถในศิลปกรรมหลายด้าน สถาปัตยกรรม ประติมากรรม กวีนิพนธ์ และดนตรี
ที่ปรากฏขึ้นในรัชสมัยของพระองค์ จนได้รับการขนานนามว่าเป็น “ยุคทอง” ทั้งสะท้อนให้เห็นถึงความสงบสุข
ของบ้านเมืองตลอดระยะเวลา 15 ปีแห่งการครองราชย์แล้ว ยังบ่งบอกถึงความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ที่นับว่ามี
แต่เพิ่มพูนขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อล่วงสู่รัชกาลต่อมา วันที่ 24 กุมภาพันธ์ของทุกปี ยังได้กำหนดให้เป็น “วัน
ศิลปินแห่งชาติ” ผู้ทรงเป็นพระปฐมบรมศิลปินแห่งกรุงรัตนโกสินทร์

.....

ข้อมูลแหล่งอ้างอิง

จดหมายเหตุความทรงจำ กรมหลวงนรินทรเทวี.พระนคร: องค์การค้าคุรุสภา,2516.

ทิพยากรณ์.เจ้าพระยา.พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์.พระนคร: หอสมุดแห่งชาติ,2506.

พระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขา, กรุงเทพฯ : สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร,
2548.

พระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบ 200 ปี และพระราชพิธีสมโภชหลักเมือง, สำนักงานส่งเสริมสร้าง
เอกลักษณ์ของชาติ, 2554.

พระราชลัญจกรประจำรัชกาลที่ 2, หอมรดกไทย, 2554.

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และพระราชสกุล ข้อความและความเห็นจากเว็บบอร์ดพันทิป
เสทื้อน ศุภโศภณ. ประวัติศาสตร์ไทย ฉบับพัฒนาการ. พระนคร: อักษรเจริญทัศน์,2506.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

www.google.com

www.youtube.com

catholichaab.com

[pluemroy.google .site](http://pluemroy.google.site)

kingrama2found.or.th

site.google.com

th.wikipedia.org

ขอขอบคุณภาพและเนื้อหาจากเว็บไซต์ต่างๆ